

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
HISTORICKÝ ÚSTAV FF JU

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2013

Libor Staněk

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
HISTORICKÝ ÚSTAV FF JU

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Jaromír Malý

(regionalista a novinář)

Vedoucí práce: doc. PhDr. Bohumil Jiroušek, Dr.

Autor práce: Libor Staněk

Studijní obor: D-Nj-Sš

Ročník: 5

Anotace

Diplomová práce s názvem *Jaromír Malý – novinář a regionalista* se zabývá touto zajímavou osobností pocházející z jižních Čech, která žila v letech 1885-1955. Popisuje jeho základní životní osudy a zamýšlí se nad jeho významem jako regionálního buditele. Práce je rozdělena do devíti kapitol. V první z nich přináší přehled základní literatury, která se osobou Jaromíra Malého zabývala, a zaměřuje se také na některé tituly a studie věnované jihočeskému regionalismu. Druhá kapitola se zaměřuje na životopis píseckého regionalisty. Popisuje jeho studijní léta a následnou pracovní kariéru v Praze, zabývá se také jeho vztahem s rodinou a manželkou. Obsahem této části práce je i rozbor dopisů zaslaných Jaromírem Malým z jeho nuceného pobytu v koncentračních táborech v Německu. Třetí kapitola se zaměřila na časopiseckou činnost píseckého rodáka a přináší popis a rozbor jeho práce pro Časopis pokrokového studentstva a Pokrokovou revue. Čtvrtá kapitola sleduje také činnost Jaromíra Malého v rámci periodik. Jedná se o představení jeho práce pro krajinický časopis Otavan. Pátá část práce se věnuje krajinickému spolku Prácheň, u jehož vzniku Jaromír Malý stál. Na základě studia stanov dosud vyšlých historických studií a korespondence je v této části práce popsán vznik, vývoj a činnost spolku a také role Jaromíra Malého v něm. V šesté kapitole je popsán a rozebrán názor píseckého rodáka na roli jižních Čech v rámci českých zemí. V sedmé kapitole najdeme popsán takzvaný kulturní svět Jaromíra Malého. Na základě zkoumání jeho dochovaného archivního fondu je popsáno, s kterými osobami a z jakých oblastí kultury nebo profesí se stýkal a byl v pravidelném kontaktu. Kromě toho přináší tato kapitola krátký přehled jeho účasti na kulturních akcích a členství v různých spolcích a společnostech. Předposlední kapitola se věnuje koníčku Jaromíra Malého, sběratelství knižní značky. Poslední část práce pak shrnuje celkový význam Jaromíra Malého a upozorňuje na oblasti bádání, které je možno dalším studiem rozšířit a prohloubit. Na konci práce se nachází seznam prozkoumaných pramenů, literatury a také příloh. Přílohy tvoří soupisy článků Jaromíra Malého pro jednotlivé popsané časopisy, seznam jeho studií, které vyšly samostatně, přehled jeho nejdůležitějších životních dat a dále také fotografie. Na fotografiích se nachází obrazy Jaromíra Malého z různých etap jeho života, jeho rodný list, jeho vysvědčení ze studijních let, pozvánky na kulturní akce, vlastní exlibris, oznámení o jeho úmrtí a několik ukázek jeho korespondence s rodinou a přáteli.

Abstract

This thesis, called „Jaromír Malý the journalist and regionalist“ deals with this remarkable person coming from the southern Bohemia who lived from 1885 to 1955. The thesis describes his life story and focuses on its significance. The thesis is divided into nine chapters. The first of them brings a summary of basic literature dealing with Jaromír Malý and concentrates on particular titles and studies devoted to South Bohemian regionalism. The second chapter focuses on Jaromír Malý's life story. It depicts his studies as a term of his life and subsequent carrier in Prague, as well as relationship to his family and wife particularly. This chapter includes an analysis of letters sent by Jaromír Malý from concentration camps in Germany, in which he forcibly resided. The third chapter aims to describe his journalistic work and brings an analysis of his work done for Progressive students magazine and Progressive revue. The fourth chapter endeavours to introduce Jaromír Malý's work in periodicals, especially the work for a local magazine Otavan. The fifth chapter is focused on a local club Prácheň, one of which founders Jaromír Malý was. In the sixth chapter Jaromír Malý's opinion on a role of the southern Bohemia in the czech countries is given. The seventh chapter brings a description of so called cultural world of Jaromír Malý. On the basis of his archival fund which passed down fortunately, many important persons he met or kept in touch are mentioned. Beside this, the chapter brings a basic summary of his participation in cultural events and membership in various societies. The last but one chapter shows Jaromír Malý's most favourite interest, i.e. collecting ex libris. The last chapter summarizes significance of Jaromír Malý. At the end of the thesis, there is a list of explored literature and a list of attachments. The attachments are composed of list of articles which Jaromír Malý wrote for respective magazines, list of his studies and papers that were issued separately, list of the most important dates connected to Jaromír Malý and his life, and pictures as well. In these pictures, Jaromír Malý is depicted in various stages of his life. There are also his birth certificate, school reports, invitations to cultural events, ex libris, Jaromír Malý's death notification and several pieces of correspondence with his friends and family.

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provázanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem odhalování plagiátů

České Budějovice 25. července 2013

.....

Poděkování

Na tomto místě bych chtěl poděkovat všem, kdo mi byli nápomocni při sestavování této práce. Nejdříve pracovníkům státního okresního archivu v Písku, kteří mi ochotně předkládali všechny požadované materiály a v případě potřeby mi vždy rádi poradili.

Největší dík patří vedoucímu mé diplomové práce doc. PhDr. Bohumilu Jirouškovi, Dr., za jeho cenné rady, připomínky a konzultace a především za trpělivost, jakou se mnou po celou dobu psaní práce měl.

Na závěr bych rád poděkoval rodinným příslušníkům za pomoc při kontrole gramatické, stylistické a syntaktické stránky práce.

Obsah

ÚVOD	9
ŽIVOTOPIS JAROMÍRA MALÉHO	13
DĚTSTVÍ JAROMÍRA MALÉHO A PRVNÍ STUDIA	13
VYSOKOŠKOLSKÁ STUDIA	15
PRVNÍ PRACOVNÍ ZKUŠENOSTI	21
POBYT JAROMÍRA MALÉHO V KONCENTRAČNÍCH TÁBORECH	26
DOPISY Z KONCENTRAČNÍCH TÁBORŮ	30
JAROMÍR MALÝ V OBDOBÍ PO DRUHÉ SVĚTOVÉ VÁLCE	31
KORESPONDENCE S MELÁNÍ ŠPIEGLOVOU	32
ČINNOST JAROMÍRA MALÉHO V ČASOPISU POKROKOVÉHO STUDENTSTVA A POKROKOVÉ REVUE	34
ČASOPIS POKROKOVÉHO STUDENTSTVA	34
JAROMÍR MALÝ A ČASOPIS POKROKOVÉHO STUDENTSTVA	37
POKROKOVÁ REVUE	40
JAROMÍR MALÝ A POKROKOVÁ REVUE	41
ČINNOST JAROMÍRA MALÉHO V RÁMCI ČASOPISU OTAVAN	44
OTAVAN	44
PŘEDCHŮDCE A PRVNÍ OBDOBÍ ČASOPISU OTAVAN (1857-1909)	44
ČASOPIS OTAVAN 1909-1914	47
ROLE A PŘÍSPĚVKY JAROMÍRA MALÉHO	50
OBNOVENÝ OTAVAN 1916-1936	52
SPOLUPRÁCE REDAKTORA A TISKAŘE V KORESPONDENCI JAROMÍRA MALÉHO A THEODORA KOPECKÉHO	59
PŘÍSPĚVKY A ROLE JAROMÍRA MALÉHO V OBNOVENÉM OTAVANU (1916-1936)	64
KRAJINSKÝ SPOLEK PRÁCHEŇ A JAROMÍR MALÝ	66
CESTA KE VZNIKU KRAJINSKÉHO SPOLKU PRÁCHEŇ	66
CÍLE A OBSAH ČINNOSTI KRAJINSKÉHO SPOLKU PRÁCHEŇ	67
SJEZDY A VALNÉ HROMADY PRÁCHEŇ	70
KRAJINSKÝ SPOLEK PRÁCHEŇ V KORESPONDENCI JAROMÍRA MALÉHO	74
JAROMÍR MALÝ - „JIHOČESKÁ OTÁZKA“	78
KORESPONDENCE	82
KORESPONDENCE S JEDNOTLIVÝMI INSTITUCEMI	82
KORESPONDENCE S JEDNOTLIVCI	84
JAROMÍR MALÝ A JEHO KULTURNÍ ŽIVOT	88
KNIŽNÍ ZNAČKA, VÝVOJ SBĚRATELSKÝCH SPOLKŮ A ROLE JAROMÍRA MALÉHO	90
JAROMÍR MALÝ A EXLIBRIS V KORESPONDENCI S OSTATNÍMI SBĚRATELI	94

JAROMÍR MALÝ - EXLIBRIS ČESKÉHO HUMANISTY JANA HODĚJOVSKÉHO Z HODĚJOVA ZE XVI. STOLETÍ	99
ZÁVĚR.....	101
SEZNAM ZKRATEK.....	103
POUŽITÁ LITERATURA A PRAMENY.....	104
SEZNAM PŘÍLOH.....	107

Úvod

Vedle velkých dějin, v jejichž rámci jsou zkoumány a představovány významní panovníci či důležité politické události, se začala postupně objevovat a v současné historické vědě se nadále objevuje snaha o to dějiny takzvaně zalidnit. Tedy představit i další osobnosti nebo problémy v rámci historického dění, než jen ty nejviditelnější a všeobecně nejznámější.

Autoři si začali pomalu všimnout i jiných sociálních skupin než panovnických nebo šlechtických. Stejně tak byla pozornost postupně věnována i dějinám jednotlivých regionů v rámci státu, nikoliv jen státnímu útvaru jako celku. Dále si také současní domácí badatelé začali všimnout nejen předních vědců, politiků, spisovatelů nebo vlastenců, ale jejich zájem se zaměřil i na osobnosti, které nebyly tolik vidět nebo o kterých se tolik v tehdejší tisku nepsalo. Přesto jejich význam byl značný a jejich práce si zaslouží, aby byla připomenuta.

Mezi podobné osobnosti patřil i Jaromír Malý, písecký rodák, který žil v letech 1885-1955. V královském městě Písek se narodila celá řada kulturně významných osobností. Ze všech můžeme jmenovat například expresionistického básníka Richarda Weinerja,¹ hudebního skladatele Otakara Jeremiáše² nebo staročeského politika a novináře Antonína Otakara Zeithammera.³ Důležité byly také postavy, které se sice v Písku nenarodily, ale spojili s ním svůj život jako August Sedláček⁴ nebo Adolf Heyduk.⁵

Na osobu Jaromíra Malého se však částečně pozapomnělo a přitom si to tato osobnost od svého města, natožpak od jihočeské veřejnosti nezaslouží. Tuto křivdu se částečně snaží napravit předkládaná diplomová práce, která přináší představení života a významu této osobnosti.

Kdo byl Jaromír Malý? Jaký prožil život a co ho na jeho životní pouti potkalo? Jaké měl zájmy a koníčky a čím je tak významný pro město Písek a jihočeský region? S kým vedl čilou korespondenci a jaké osobnosti patřili k jeho známým, přátelům a kolegům? Na položené otázky odpovídají co nejpodrobněji jednotlivé kapitoly této práce.

Jaromíru Malému byly doposud věnovány dvě krátké odborné studie. První z nich sepsal Karel Strakatý v roce 1955 k sedmdesátým narozeninám píseckého rodáka.⁶ Jednalo se o krátkou patnáctistránkovou knížku, kde autor shrnul základní životopisná data Jaromíra

---

¹ Žil v letech 1884-1937.

² Žil v letech 1892-1962.

³ Žil v letech 1832-1919.

⁴ Na stálo se do Písku přestěhoval v roce 1899.

⁵ Působil v Písku od roku 1860.

⁶ Karel Strakatý, *Život a dílo PhDr. Jaromíra Malého*, Praha 1955.

Malého a přinesl základní soupis jeho prací. Druhou práci sepsal Karel Votava a vyšla v Písku v roce 1987.⁷ Počet stran práce je sice vyšší, ale základní informace jsou v podstatě stejné. Autor navíc přidal ukázky vytvořených knižních značek autora z jeho sbírky a také publikoval krátké ukázky z jednotlivých článků Jaromíra Malého. Posledním pokusem shrnout základní životní data píseckého rodáka je předmluva v rámci inventáře k jeho archivnímu fondu, i ten se však omezuje na základní údaje z jeho života a nejde do hloubky, i když to opravdu není účel archivního inventáře, jenž má samozřejmě plnit především funkci průvodce po fondu.

Popsané tři práce přinesli tedy základní životopisné údaje a nastínění činnosti Jaromíra Malého. Popsané skutečnosti, jako studium v Praze či v Tübingen a Mnichově, první roky ve svém zaměstnání úředníka, jeho práci v redakcích různých časopisů nebo také jeho pobyt v koncentračním táboře, však nerozvádějí do šíře a spokojují se pouze s konstatováním a vyjmenováním daných životních mezníků.

Pro popis životních osudů Jaromíra Malého se stal velmi důležitým zdrojem jeho osobní fond, který se nachází ve Státním okresním archivu v Písku a zabírá šedesát sedm archivních kartonů.⁸ Najdeme v něm důležité archiválie o životě píseckého rodáka. V jednotlivých archivních kartonech se nacházejí fragmenty ze studijních let v Písku, ale také z pozdějších vysokoškolských studií v Praze. Cenné informace také poskytla řada dochovaných osobních kalendářů, do kterých si vedl Jaromír Malý pravidelné deníkové záznamy. Díky nim lze do značné míry rekonstruovat značnou část jeho života. Dalším pomocníkem při rekonstrukci jeho života byla dochovaná korespondence, především s rodinnými příslušníky, hlavně pak rodiči a pozdější manželkou Melanií Špieglovou. Kromě zpracovaného fondu Jaromíra Malého bylo možné nahlédnout a čerpat informace také z dalších archivních zdrojů týkajících se Malého získaných okresním archivem v Písku od píseckého muzea v rámci jeho skartačního řízení.⁹ Tento drobný dodatek obohatil možnost poznání zkoumané osoby o četné pozvánky, legitimace nebo i další rodinou korespondenci.

Jaromír Malý patřil mezi časté přispěvatele do různých časopisů a deníků. Mezi nejdůležitější patřily Časopis pokrokového studentstva a Pokroková revue. Do nich sepsal písecký regionalista celou řádků článků. Pro jejich pochopení bylo potřeba prostudovat řadu ročníku dotyčných periodik. Ta se dochovala uložena v Jihočeské vědecké knihovně

---

⁷ Karel Votava, Písecký regionalista Jaromír Malý, Písek 1987.

⁸ Státní okresní archiv (dále SOkA) Písek, Malý Jaromír PhDr. (1646)1891-1955(1973).

⁹ SOkA Písek, Malý Jaromír PhDr., skartační řízení 2010, 1903-1955.

v Českých Budějovicích. Díky tomu bylo možné zhodnotit a prozkoumat práci Jaromíra Malého pro tyto časopisy a podzvednout pokličku jeho tvorby.¹⁰

Samostatnou kapitolu pak tvořila jeho role pro časopis Otavan, do něhož nejdříve přispíval a pak se během první světové války stal jeho vydavatelem. Pro pochopení jeho práce byly opět důležitá jednotlivá čísla měsíčníku uložená v Jihočeské vědecké knihovně v Českých Budějovicích, v píseckém okresním archivu a v knihovně v Písku.¹¹ Kromě čísel doplnila cenné poznatky dochovaná korespondence v osobním fondu Jaromíra Malého. Navíc sám časopis Otavan má vlastní fond v píseckém okresním archivu, který nabídl další potřebné informace a data, především v oblasti fungování redakce a vydávání časopisu.

Hlavním zájmem Jaromíra Malému byl regionalismus a především propagace v rámci jižních Čech. Zajímala ho i takzvaná „jihočeská otázka,“¹² která byla v meziválečném období hojně řešena. Díky svému zájmu se účastnil krajské spolkové činnosti a stál u zrodu krajského spolku Prácheň, jenž si vytýčil za svůj cíl pozvednutí jižní Čechy, jak z hlediska kulturního, tak i hospodářského. Pro poznání této činnosti se nejdůležitějším zdrojem ukázala dochovaná korespondence, dále almanach vydaný k dvaceti letům spolku¹³ a krátké články z Otavana o jednotlivých valných hromadách Práchně. V rámci práce pro Prácheň se soustředil Jaromír Malý na popsání základní definice regionalismu a na funkci a možnosti jižních Čech v nově vzniklém Československém státě. Jeho aktivita v rámci této problematiky nebyla jediná, o jižní Čechy dbaly i další osoby. Pro seznámení s ostatními osobami byly důležité práce Jiřího Dvořáka, především o osobnosti Jana Stockého.¹⁴

Jaromír Malý měl také celou řadu koníčků, k nejvýznamnějším se řadilo sběratelství exlibris. To provázelo píseckého rodáka po celý život a vytvořil si poměrně velkou a početnou sbírku knižní značky. Navíc sehrál poměrně velkou roli ve spolcích týkající se sběratelství

---

¹⁰ Časopis pokrokového studentstva (dále ČPS) 9-19, 1904-1913.

Pokroková revue. Měsíčník pro život kulturní, politický a sociální (dále PR) 8-10, 1911-1914.

¹¹ Otavan. Státoprávně pokrokový týdeník pro král. město Písek a Pošumaví (dále Otavan) 31-35, 1909-19013. Otavan. Měsíčník pro národní a kulturní a hospodářské zájmy král. města Písku a kraje Prácheňského (dále Otavan) 36-51, 1916-1936.

¹² Jaromír Malý, K jihočeské otázce, Písek 1930.

¹³ Almanach Prácheňského kraje. K dvacetiletému jubileu spolku Prácheň, Písek 1925.

¹⁴ Jiří Dvořák, K dějinám jihočeského regionalismu, Jihočeský sborník historický (dále JSH) 64, 1995, s. 140-150.

Jiří Dvořák, K činnosti kanceláře Národohospodářského sboru jihočeského a jejího generálního tajemníka Jana Stockého, JSH 66-67, 1997-1998, s. 77-94.

Jiří Dvořák, Jižní Čechy jako region, Historická geografie 32, 2003, s. 135-181.

exlibris.¹⁵ Sám dokonce sepsal dějiny tohoto kulturního odvětví v českých zemích a věnoval se i exlibris různých významných šlechticů v šestnáctém století.¹⁶

Práce si klade za cíl představit Jaromíra Malého jako všestranného člověka, který měl velmi silný vztah k rodnému městu Písku a jižním Čechách. Věnoval se kromě své práce velmi čile regionalistické práci a snažil se pro ni dělat maximum. Mimo to se věnoval i práci vědecko-historické a sepsal celou řadu odborných historických studií, které věnoval dění v Písku nebo historickému vývoji české knihy. Své práce vydával především na stránkách regionálních časopisů, ale povedlo se mu vydat i několik samostatných publikací.¹⁷

Díky této práci vychází jasně najevo, jak významnou osobností Jaromír Malý byl, že se jednalo v podstatě o jihočeského vlastence, který udělal pro svůj rodný kraj velký kus práce a ačkoliv žil v Praze, kde i pracoval, tak na Písek a jeho okolí nikdy nezapomněl a měl ho vždy na prvním místě.

---

¹⁵ Jaromír Malý, Poznámky k dějinám českého ex libris, Praha 1949

¹⁶ Jaromír Malý, Exlibris českého humanisty Jana Hodějovského z Hodějova ze XVI. století, Praha 1928.

¹⁷ Například: Jaromír Malý, Paměti prof. Karla Ningra, Písek 1932., Jaromír Malý, Albrechtický hřbitůvek, Praha 1946.

Životopis Jaromíra Malého

Dětství Jaromíra Malého a první studia

Jaromír Malý se narodil 14. března 1885 v Písku. Pokřtěn byl o čtyři dny později 18. března jako Jaromír Eduard Malý. Z křestního listu také můžeme vyčíst jména a základní data o jeho rodičích. Jeho otec se jmenoval Robert Malý a narodil se 30. května 1844. Pracoval v Písku jako pokladník městské spořitelny. Matkou Jaromíra Malého byla Františka Plašilová, narozená 30. září 1846.¹⁸ Z dat narození rodičů poznáváme, že měli svého syna v poměrně vyšším věku. Oba dva již překročili čtyřicet let svého života.

Pokud bychom chtěli krátce popsat, jaký vztah měl Jaromír ke svým rodičům, musíme se zmínit především o jeho otci, s kterým si vedl četnou korespondenci, nejen během vysokoškolských studií v Praze, ale i pozdějším věku. Jaro, jak ho otec mnohdy ve své korespondenci oslovoval, také nějaký čas kráčel i v profesních šlépějích svého otce, když vykonával povolání účetního aspiranta. Oba dva byly jistě silnými osobnostmi, mající vlastní hlavu, ale nedocházelo mezi nimi k velkým přím, které by například znamenaly ostřejší výměny názorů či nějaké hádky a následné přerušení kontaktů. Otec i syn si pečlivě vyměňovali své postřehy, zážitky a pohledy na různé situace a vždy se snažili tomu druhému vysvětlit, proč mají pravdu. Samozřejmě, že osoba otce budila v jeho synovi jistě značný respekt a autoritu, ale přesto se mu nebál sdělovat i méně příjemné zprávy a informace, očekávaje od něj sice i nějaké negativní hodnocení, ale především cennou radu.

Jaký měl vztah se svojí pravou matkou, nelze bohužel přesně určit. Františka Plašilová totiž zemřela 8. srpna 1894,¹⁹ tedy v jeho devíti letech. Nemáme dochovánu žádnou korespondenci či poznámky, ze kterých by šlo vyčíst, jak spolu vycházeli.

Se svojí nevlastní matkou Marií Práškovou, neboť otec se podruhé oženil, však vycházel velmi dobře. Z jejich dopisů, například při jeho studiích v Praze, lze vyčíst, že o něj pečovala laskavě a mile a vždy se starala, aby, když ho vypravovala do školy, měl dostatek zásob a oblečení. Stejně tak se mohl spolehnout, že jím občasně zasílané košíky se špinavým prádlem vždy přijdou zpátky řádně vyprané, složené a vyžehlené. Marie Prášková byla spíše ženou v domácnosti a v jejích dopisech s Jaromírem Malým nenajdeme příliš závažná témata.

---

¹⁸ SOkA Písek, fond Malý Jaromír PhDr. (1646)1891-1955(1973), karton (dále kart.) č. 1, inventární číslo (dále č.) 1, Křestní list (ověřený opis), Písek 1895.

¹⁹ SOkA Písek, fond Malý Jaromír PhDr. (1646)1891-1955(1973), kart. č. 1, inv. č. 2, Výtah z křestních, oddacích a úmrtních matrik pro rodinu Roberta Malého, Písek 1907.

Byla na svého nevlastního syna pyšná, že dokáže studovat na vysoké škole, a z jejích řádků působí především jako starostlivá matka.²⁰

O raném dětství Jaromíra Malého nevíme příliš mnoho. Archivní materiály k tomuto období schází. Výpovědi jeho rodičů či známých k tomuto období se v jeho osobním fondu nedochovaly. Jisté je to, že v roce 1891 začal studovat v Písku na obecné škole a strávil zde pět let až do roku 1895. Žákem v tomto prvním období svého studia byl Jaromír Malý velmi dobrým, ba můžeme říci i znamenitým. Za svých pět let na obecné škole v Písku obdržel od místního učitelského sboru pouze samé výborné. Skladba předmětů na obecné škole, jaká se nacházela v Písku, byla následující: náboženství, psaní, počty, přírodopis, zeměpis a dějepis, kreslení, zpěv a tělocvik. Všechny tyto vypsane obory zvládal Jaro na výbornou.²¹ Z hlediska chování s ním také dle zápisů na vysvědčení neměl učitelský sbor žádné problémy a i zdravotní problémy trvalejšího rázu se mu v jeho mladém věku vyhýbaly. Během pěti let studia zmeškal průměrně okolo dvaceti hodin, přičemž všechny měl řádně omluvené.²²

Při takto dobře zvládnutých pěti letech na škole obecné přihlásil se Jaromír Malý na gymnázium v Písku. V období, kdy zde studoval, nesla škola název Císařské královské gymnázium v Písku. Toto označení se nachází na oficiálních razítkách školy a na dokumentech gymnáziem vydaných.

Svoje první pololetí na této škole započal Jaromír Malý ve školním roce 1895 až 1896. Obdržel číslo 15 v třídním výkaze a v povinných předmětech samé výborné. Horší to bylo v předmětech označovaných jako volné. Zde si odnesl chvalitebnou v kreslení a dokonce dobrou ve zpěvu.

Během celých osmi let svého studia však horší známku než trojku nedostal. Složení předmětů, které navštěvoval, bylo následující: náboženství, latina, řečtina, český jazyk, dějepis, zeměpis, přírodopis, matematika, německý jazyk, tělesná výchova, zpěv. Tyto předměty ho provázely až na malé výjimky po celou dobu studia a vedl si v nich znamenitě. Hodnocení dobré najdeme u něj z těchto předmětů pouze dvakrát v matematice a jednou ze zpěvu na všech šestnácti vysvědčení, která na gymnáziu obdržel.²³

Další předměty pak měl buď pouze na začátku svého studia, nebo k jeho konci. Jednalo se například o kreslení a přírodopis v nižších ročnících. Naopak v druhé polovině své cesty za

---

²⁰ SOkA Písek, Malý Jaromír PhDr. (1646)1891-1955(1973), kart. 2, inv. č. 221, Rodinná korespondence Malý Robert a Marie (rodiče), 1900-1928.

²¹ SOkA Písek, Malý Jaromír PhDr. (1646)1891-1955(1973), kart. 1, inv. č. 3, Vysvědčení z obecné školy, Písek 1892-1895.

²² TAMTÉŽ.

²³ SOkA Písek, Malý Jaromír PhDr. (1646)1891-1955(1973), kart. 1, inv. č. 4, Vysvědčení z gymnázia, Písek 1895-1903.

vzděláním studoval například: francouzský jazyk, filosofii, či fyziku. Ani v těchto vědních oborech Jaromír Malý neměl příliš problémů a většinu z nich ovládal na výbornou či chvalitebnou.

Docházku na písecké gymnázium měl pravidelnou a průměrně zameškal za rok 25 hodin. Nejvíce pak chyběl v pátém ročníku v druhém pololetí, kdy najdeme na jeho vysvědčení 41 zameškaných hodin a dále také v prvním pololetí ročníku posledního, kdy se v kolonce pro chybějící hodiny ukrývá číslo 33. Jednalo se však i dle této statistiky o svědomitého a pilného žáka.²⁴

Pokud se podíváme na jeho známku z mravů, možná nás zarazí i několik hodnocení slovem chvalitebná, což převedeno do dnešní číselné soustavy, kterou se žáci hodnotí, je dvojka. Jak k této známce přišel, se však dá zjistit velmi těžko. Navíc je nutno podotknout, že tehdejší morálka a ovzduší na škole typu tamního gymnázia patřilo určitě k daleko přísnějším než dnes, a tak i malý prohřešek proti řádu, pozdní příchod či jiná maličkost, mohly znamenat kárné potrestání. Toto hodnocení najdeme na vysvědčení Jaromíra Malého celkem pětkrát.²⁵

Z výše popsaných výsledků se proto nelze divit tomu, že 30. června 1903 složil Jaromír Malý úspěšně státní zkoušku na Císařském královském gymnáziu v Písku. Nasbíral od zkoušecí komise šestkrát hodnocení chvalitebný a pětkrát hodnocení výborný.²⁶ Po úspěšném absolvování tedy nic nebránilo, aby se vydal studovat vysokou školu do Prahy na Karlo-Ferdinandovu univerzitu.

Vysokoškolská studia

Se svým vysokoškolským studiem na Filosofické fakultě Karlo-Ferdinandovy univerzity v Praze započal Jaromír Malý na podzim roku 1903.²⁷ Pro někoho, kdo pocházel přece jen z malého města, kterým bezpochyby Písek oproti Praze byl, přinesly první týdny pobytu velkou řadu zážitků a nových zkušeností.

Jako obor si vybral Jaromír Malý českou a německou filologii a pedagogiku. Mezi předměty, které si nechal zapsat, můžeme v jeho indexu vyčíst například následující *Vybrané části české literatury doby starší, Historie německé literatury novověku, či O české otázce*

---

²⁴ SOkA Písek, Malý Jaromír PhDr. (1646)1891-1955(1973), kart. 1, inv. č. 4, Vysvědčení z gymnázia, Písek 1895-1903.

²⁵ TAMTÉŽ.

²⁶ SOkA Písek, Malý Jaromír PhDr. (1646)1891-1955(1973), kart. 1, inv. č. 5, Maturitní vysvědčení (originál a ověřený opis), Písek 1903.

²⁷ J. Havránek (red.), Dějiny Univerzity Karlovy III. (1802-1918), Praha 1995.

*rukopisů. Ze jmen přednášejících jmenujme z prvního semestru jeho studia například Gebauera, Drtinu, Mourka.*²⁸

Dojmy Jaromíra Malého z počátku jeho studia byly rozporuplné. Určitě se těšil, že si rozšíří obzory a bude moct studovat obor, který si zvolil. Bohužel, ale také zjistil, v jakém stavu se v té době pražská univerzita nachází. Z jeho dopisů domů se dozvídáme, že přednášky jsou přeplněné. Studenti musejí sedět na schodech poslucháren, a i tak se mnozí vůbec do místností nevejdou. Někteří vyučující dokonce pozastavili výuku, jelikož jim tento stav přišel neúnosný a do jeho vyřešení nechtěli ve svých přednáškách pokračovat. Malý se také účastnil několika proslovů a protestů, jak studentů tak vyučujících.²⁹

Celá situace se nakonec vyřešila během konce podzimu. Přednášky s nejvíce posluchači se přesunuly do Lázeňského domu. Jednalo se o budovu daleko větší, a tím pádem s dostatečnou kapacitou pro zájemce, kteří chtěli dotyčné předměty navštěvovat. Dle Jaromíra Malého však dostatečná kapacita byla jedinou výhodou budovy. Jinak popisuje prostory, kde se přednášky konaly, jako zvláštní a špatně akusticky vybavené. Stěžuje si také na to, že v případě slunečného dne nelze nijak zatáhnout okna a sezení v lavicích se tak stává velmi nepříjemné.

Kromě studijních záležitostí musel Jaro řešit i jiné věci. První byla otázka ubytování. Kolem mu přišla příliš drahá, a tak bydlel v podnájmu. Platil ho každý měsíc vždy stejnou částku. V ceně bylo započítáno ubytování, posluha a snídaně.

Na obědy docházel do mensy, protože jak sám píše, nikde jinde se levněji, než tam, najíst nelze. Kartu do ní se mu však podařilo zařídit až přibližně po měsíci jeho studia, a tak jak píše, měl z počátku vyšší výlohy.³⁰

Otázka peněz hrála v jeho zprávách domů, ale i pro něj z domova, vcelku velkou roli. Jaromír si domluvil určitou měsíční částku, kterou měl z domova dostávat a měla mu být posílána. Částku vypočetli nejspíše společně s otcem. Při svých výpočtech však nepředpokládali nějaké vedlejší výdaje či mimořádné události. Proto se můžeme na řádcích korespondence setkat jak s žádostmi z Prahy o navýšení měsíční částky či naopak určitých výtek z Písku, že je nešetrný a špatný hospodář. Nutno podotknout, že se ale většinou tyto finanční problémy vysvětlily a vyšlo najevo, že Jaromír zbytečně nerozhazuje, ale spíše je

---

²⁸ SOKA Písek, Malý Jaromír PhDr. (1646)1891-1955(1973), kart. 1, inv. č. 9, Index Filosofické fakulty Univerzity Karlo-Ferdinandovy v Praze, Praha1903-1910.

²⁹ SOKA Písek, Malý Jaromír PhDr. (1646)1891-1955(1973), kart. 1, inv. č. 221, Rodinná korespondence Malý Robert a Marie (rodiče), 1900-1928.

³⁰ TAMTÉŽ.

příliš pilným studentem. Mimořádné výdaje totiž povětšinou tvořily nákupy všelijakých nových knih či brožur.

S financemi na tom rodina Malých nebyla příliš dobře. Ne, že by se jednalo o chudou rodinu, ale přece jen uživit čtyři děti pouze z jednoho otcova platu bylo poměrně složité. Proto se i Jaromír snažil najít v systému podpory vysokoškolských studentů všelijaké výhody a slevy. Z tohoto důvodu dodal na filosofickou fakultu vysvědčení chudoby a nemajetnosti a také žádal o osvobození placení zápisného při zapisování jednotlivých předmětů. Dokázal získat některé slevy, a tak přece jen jeho studium nezatěžovalo rodinný rozpočet tolik.³¹

První zkouškové období se mu podařilo zvládnout zdárně. Sám však dospěl k závěru, že během dalších semestrů si nebude zapisovat tolik předmětů, jelikož pak pro samé sezení na přednáškách neměl čas chodit do knihovny a studovat.

Knihovna se i tak stala jeho velmi oblíbeným místem. Samozřejmě také proto, že zde musel získávat poznatky pro kolokvia a zkoušky, ale Jaromír byl také okouzlen širokou nabídkou pražských knihoven. Vyhledával je proto i mimo studijní povinnosti a rozšiřoval si tak svůj kulturní obzor.

Během svého prvního letního semestru došel k názoru, že by si měl zlepšit své dosavadní znalosti německého jazyka. Podnikl k tomu následující kroky. Zapsal si několik seminářů především k německé literatuře, kde vyučovacím jazykem byla pouze němčina. Jednalo se i o několikahodinová cvičení, a tak mívával problémy udržet pozornost po celou dobu výuky. Kromě toho začal odebírat německý deník Prager Abendblatt, který si četl každý večer před spaním. Napadla ho také možnost, že by vycestoval na jinou univerzitu. Uvažoval o Vídni, kam se vydalo už několik jeho známých.³²

Na přelomu června a července roku 1904 sděloval své úvahy domů. Psal ve svém dopise všechna pro a proti a prosil o radu. Řešila zde hlavně otázka financí, jelikož studium v zahraničí, pokud by k němu došlo, by bylo jistě mnohem dražší než v Praze, kde už i tak nepatřilo k nejlevnějším.³³

Zlomovým bodem při rozhodování, jestli zkusit studium na jiné univerzitě, se stala zkouška z německé literatury. Jaromír se na ní dobře připravil, a tak u doktora Mourka obstál. Dostal se s ním do rozhovoru a došlo i na téma studia v zahraničí. Mourek mu jednoznačně doporučil vyjet, ale také mu jednoznačně rozmluvil zamýšlenou Vídeň. Dle jeho názoru se

---

³¹ SOkA Písek, Malý Jaromír PhDr. (1646)1891-1955(1973), kart. 12, inv. č. 221, Dopis Jaromíra Malého otci, Praha 29. 2. 1904.

³² TAMTÉŽ.

³³ TAMTÉŽ.

v ní nachází moc česky mluvících studentů, a tak si tam student velmi těžko může procvičit, či vylepšit jazyk. Navrhoval mu, aby jel někam dál, kde není takový zájem z Čech. Padla zde řeč například o Tübingenu, menším univerzitním městě. To se nakonec stalo pro Jaromíra Malého pro následující semestr jeho studijním místem. Dal totiž na radu svého vyučujícího, zvážil možná pozitiva a negativa, celou záležitost probral s rodiči a podzimní semestr svého druhého roku na vysoké škole strávil právě v Tübingenu.

Na konci října 1904 přijel Jaromír Malý do Tübingenu. Jednalo se o jeden z jeho prvních výjezdů mimo české země a určitě však šlo do té doby o výjezd nejdelší. Nedalo se předpokládat, že by se během semestru podíval domů. Z praktického hlediska by se jednalo o zcela zbytečný finanční výdaj, který by navýšil již tak poměrně velký účet, jež studium v cizí zemi vystavovalo. Musel tedy počítat s tím, že několik měsíců v Německu pobude v podstatě zcela sám a kontakt s domovem bude mít zprostředkován pouze dopisy, které, jak sám poznamenává, chodily zde mnohem častěji a k jeho překvapení snad i rychleji než z pražské metropole.³⁴

Do Tübingenu se vydal cestou přes Plzeň a Norimberk. Celou svou cestu vykonal vlakem. Jelikož se jednalo o delší trasu, přenocoval v Norimberku. Měl zde čas se projít a velmi se mu líbilo především historické centrum. Do univerzitního města dorazil o den později. V době, kdy v Tübingenu pobýval, mělo toto město přibližně 20 000 tisíc obyvatel, z čehož deset procent tvořili studenti. Velmi ho udivilo, že v tak malém městě se nacházela univerzita, ale nepovažoval to za špatné, nýbrž naopak. Líbil se mu tento systém menších univerzit, kterých je ale více a tím pádem nabízejí dostatečnou kapacitu, než když existuje pouze jedna velká, kde se musí tísnit mnoho studentů, jako tomu jest v Praze. Den po příjezdu se nechal zapsat na univerzitě do nového semestru, všechny záležitosti se mu podařilo vyřídit zdárně a jak uvádí, přišel mu zdejší systém a struktura univerzity mnohem jednodušší a pružnější než v Praze, kde je dle něj více byrokracie a všechno se dělá způsobem mnohem složitějším.

Bydlení si našel v podnájmu u paní Rypové, dostal zde totiž vcelku výhodnou cenu, která byla daleko levnější než kolej. Ta by ho stála 60 marek, zda platil přibližně o 20 marek méně. Navíc měl posluhu a snídani v ceně. S paní domácí vycházel velmi dobře a snažil se s ní mluvit co nejvíce a také co nejzdvořileji. Chtěl si tak procvičit svůj jazyk. Paní domácí měla také mladou dceru asi ve věku dvaceti let, se kterou vedl během svého pobytu četné rozhovory. S těmito dvěma osobami mluvil nejčastěji, s ostatními nájemníky o dost méně.

---

³⁴ SOkA Písek, Malý Jaromír PhDr. (1646)1891-1955(1973), kart. č. 1, inv. č. 18Doklady o studiu na Královské univerzitě v Tübingen 1904-1905, Tübingen 1904.

Známých z univerzity příliš neměl. Němečtí studenti mu připadali vcelku uzavření a neochotní ho přijmout mezi sebe, navíc většina z nich byla členy různých německých národních spolků a on do nich rozhodně vstupovat nechtěl, protože se v nich šířily i mnohé lži a nepravdy o českém národě.³⁵

Svoje znalosti německého jazyka se snažil Jaromír Malý zlepšovat i jiným způsobem než jen tím, že chtěl co nejvíce konverzovat v podstatě s kýmkoliv, s kým se setkal. Nakupoval i celou řadu německy psaných knih a časopisů a také se rozhodl pro zlepšení svého psaného projevu psát dopisy domů v německém jazyce. Žádal pak tatínka, aby mu chyby, pokud by nějaké v dopise učinil, opravoval a zpátky mu napsal, kde se dopustil jaké hrubice či gramatické nepřesnosti. Tatínek tak činil a navíc psal synovi zpátky také v německém jazyce, aby se procvičil i při překladu.

Svoje studium v Německu pojal Jaromír velmi aktivně a zapsal si hned šestnáct hodin výuky. Jednalo se jak o přednášky v rozsahu dvanácti hodin, tak o seminární výuku v rozsahu čtyř hodin. Na jeho výpisu předmětů můžeme nalézt například předměty jako *Německá gramatika*, *Göthe jeho život a dílo* a jiné. Kromě toho pravidelně navštěvoval knihovnu a věnoval se samostudiu a prohlubování svých znalostí německého jazyka.

Z jeho dopisů lze vyčíst, že se mu tento zahraniční pobyt vcelku líbil. Byl rád, že se zlepšuje, a viděl, že se mu získané znalosti a zkušenosti budou hodit i v budoucím studiu. Kromě pilného studia podnikal i celou řadu výletů. Navštívil Stuttgart, či Heidelberg. Podnikal, ale i časté procházky po Tübingenu a jeho okolí. Konal tak v podstatě za jakéhokoliv počasí, a tak často psal domů, že byl nachlazený.³⁶

Na druhou stranu ze stránek jeho dopisů domů je cítit i stesk po domově. Často se ptá, co dělají rodiče, co provádí jeho sourozenci či blízcí příbuzní, stejně tak jeho kamarádi či známí z Písku. Kromě toho má zájem o vše nové, co vyšlo v česky psané literatuře, ať už se jedná o různé časopisy jako Otavana či jiné publikace, vzniklé například z činnosti spolku Práchně a další. Nechával si tyto výtisky velmi často do Německa posílat. Nejspíše proto, aby neztratil kontakt s kulturním děním.

S nadsázkou se pak můžeme zabývat otázkou, jak na konci svého pobytu proběhlo stěhování Jaromíra Malého. Jak se povedlo přestěhovat všechny nakoupené či darované knihy? Nejspíš jich většinu poslal pomocí poštovní přepravy domů, přesto se museli doma asi hodně divit, kolik objemných balíků jejich synovi přišlo.

---

³⁵ SOKA Písek, Malý Jaromír PhDr. (1646)1891-1955(1973), karton č. 12, inv. č. 221, Dopis Jaromíra Malého otcí, Tübingen 18. 1. 1905.

³⁶ TAMTÉŽ.

Jaromír zhodnotil své studium v Německu jako prospěšné a rozhodl si ho ještě o jeden semestr prodloužit. Pro letní semestr si vybral univerzitu v Mnichově, kam také během zimních měsíců roku 1905 nastoupil.³⁷

Pokračoval ve svém pilném pojetí studia a nechal si zapsat 26 hodin studia. Neodhadl však náročnost, která se za tolika hodinami studia skýtá, a tak od něj na nějakou dobu přestávají doma dostávat dopisy. Když se pak po dvou měsících ozývá, vysvětluje, že měl hodně práce a vůbec nestíhal. Popisoval, jak má hodně práce, že v podstatě sedí buď v posluchárně na semináři nebo v knihovně a nestíhá sepsat domů ani řádku.

Snažil se rozšířit si svoje kulturní ale i jazykové obzory. Začal chodit v Mnichově do divadla. Nemohl však chodit pravidelně, jelikož návštěva divadla je pro něj vcelku drahá. Problémy s penězi měl Jaromír během celého ročního zahraničního pobytu. Nejedná se ale o problémy existenčního charakteru. Nelze si představit, že by písecký rodák někde trpěl hladu či neměl na nájem. To rozhodně nikoliv, ale pro někoho, kdo tak prahl po poznání, chápal možnosti a nabídky, které mu studium v cizině přináší, byl by možná jakýkoliv obnos malý. Tu viděl možnost navštívit zajímavou výstavu, koupit poučnou knihu či magazín. Jindy zase chtěl podniknout nějaký výlet po okolí. To vše si žádalo peníze a bez toho, aniž by sám měl nějaký příjem, nemohl pouze z kapesného od otce toto vše zaplatit.

Jaro však nebyl rozhazovačný člověk, stejně tak nechtěl žádat po rodičích více peněz. Dokázal hospodařit s tím, co měl, a v žádném případě by nechtěl rodiče více finančně zatížit, či si snad stěžovat, že mu dávají málo. Občas sice litoval toho, že si nemohl dopřát nové publikace či návštěvu divadelního představení, ale věděl, že pro něj rodiče dělají maximum a byl jim za to vděčný, jak často poznamenává ve svých dopisech. Neopomněl jim například poslat zvláštní gratulace k svátku a k narozeninám, kde jim děkuje za jejich péči a lásku.

Po roce stráveném v cizině pokračoval Jaromír Malý další semestr již opět na univerzitě v Praze ve svém oboru. Další studijní pobyty do zahraničí již nepodnikl a soustředil se na zdárné dokončení svého studia. Z jeho dopisů domů můžeme vyrozumět, že se snažil vždy zkoušky a všechno potřebné stihnout v dostatečném předstihu, že mu různé seminární a dílčí práce sebraly mnoho času, takže mnohdy nestačil domů napsat i několik týdnů. Přesto takto stráveného času nelitoval a rád se pouštěl do různých vědeckých studií v rámci předmětů, které měl zapsány.³⁸

---

³⁷ SOKA Písek, Malý Jaromír PhDr. (1646)1891-1955(1973), kart 1, inv. č. 20, Vysvědčení o studiu na Ludvíko-Maxmiliánově univerzitě v Mnichově 1905, Mnichov 1905.

³⁸ SOKA Písek, Malý Jaromír PhDr. (1646)1891-1955(1973), kart. 12, inv. č. 221, Dopis Jaromír a Malého otci, Praha 18. 1. 1926.

Během následujících několika let se zdárně dopracoval až k ukončení svého studia v akademickém roce 1909 až 1910. Do té doby se střídal koloběh zimních a letních semestrů, během nichž pilně pracoval v rámci seminářů a přednášek. Neopomínal se ale také věnovat své práci v různých regionálních spolcích, jako byly například Prácheň, u jejíhož založení v roce 1905 stál,³⁹ Otavan, či Akademikové písečtí. Díky tomu se mu občas stávalo, že mu některé zkoušky zbyly ke složení až po letních prázdninách, za což ho otec velmi často plísnil. Argumentoval tím, že ho drží na studiích proto, aby studoval, a ne vysedával s kamarády v nějakých spolcích. To že má vykonávat ve volném čase, nikoliv místo studia. Jaromír však nevysedával nikterak zbytečně, ale sepisoval různé příspěvky do regionálních časopisů, sbíral nové informace a prameny o tématech, která ho zajímala, a snažil se účastnit jakékoliv kulturní události hlavně pokud se týkala historie, ale rád navštěvoval i divadelní představení.

Do rodného Písku během svých studií nezavítal příliš často. Domů se vracel mezi jednotlivými semestry, ale nebyvalo to vždy pravidlem. Jezdívával jednak do Písku, ale také rád pobýval v Bechyni u své tety. Navštěvu doma volil hlavně, pokud se mu podařilo vyšetřit si čas tak, aby doma strávil aspoň několik dní, jinak zůstával raději v Praze. Jako většina studentů i v dnešní době, dostával z domova potraviny, čisté prádlo a peníze. Špinavé prádlo pak posílal v koši domů k vyprání, stejně tak si domů zasílal prádlo o prázdninách, aby měl v čem v Písku chodit. O to, aby vždy měl oblečení řádně vyprané a vyžehlené, se starala jeho nevlastní matka. Jaromír jí za to nezapomněl mnohokrát ve svých dopisech poděkovat.⁴⁰

První pracovní zkušenosti

Již během studií Jaromír Malý přispíval do různých regionálních časopisů. Publikoval i některé své seminární práce. Vcelku velký ohlas způsobil jeho příspěvek o dosud neznámých dopisech Karla Hynka Máchy. Ohlasy na tento článek můžeme nalézt v několika periodicích. Psaní píseckého rodáka bavilo a naplňovalo, a tak se nelze příliš divit, že nakonec nenastoupil dráhu profesorskou a nestal se učitel, jak původně zamýšlel a jak se domnívala i jeho rodina, ale stal se redaktorem v deníku Samostatnost.⁴¹ Působil v něm, když

---

³⁹ Jan Karel Strakatý, *Život a dílo PhDr. Jaromíra Malého*, Praha 1955, s. 2.

⁴⁰ SOKA Písek, Malý Jaromír PhDr. (1646)1891-1955(1973), kart. 12, inv. č. 221, Dopis Jaromír a Malého otcí, Praha 24. 9. 1909.

⁴¹ Jan Jiráček - Barbara. Köpplová, K vývoji novinářského povolání, in : Sborník Národního muzea v Praze. Řada C, Literární historie 51, 2006, č. 1-4, s. 19-27.

fungoval jako obdeník, a zůstal v něm, i když se přeměnil na denní periodikum. Službu v něm nastoupil od 1. října 1909 a vydržel v něm do 31. března 1912.⁴²

Rozhodnutí dát se na žurnalistickou dráhu si rozmýšlel poměrně dlouho. Zvažoval všechna možná pozitiva i negativa, ale nakonec se rozhodl, že to bude nejlepší volba. Měl obavy, jak se s jeho rozhodnutím vypořádají doma. Otec měl sice nejdříve nějaké výtky, ale nakonec uznal, že si má Jaromír sám zvolit své povolání.⁴³

Z počátku fungovala Samostatnost jako obdeník, proto plat Jaromíra Malého nedosahoval velké výše. Měl částečně i finanční problémy a musel zvolit levnější podnájem. Přestěhoval se ale výhodně. Jeho nový byt byl menší, sdílel ho ještě s jedním nájemníkem, ale nacházel se daleko blíže redakci než původní.

V březnu 1911 se konečně stal ze Samostatnosti pravidelný deník. Došlo i ke zvýšení platů, a to i pro Jaromíra. Po delších diskuzích a návrzích pracovní smlouvy dostal plat 90 zlatých měsíčně plus 90 zlatých novoročné a měly mu také být propláceny úvodníky k jednotlivým číslům. Ve svých dopisech domů sděluje, že počítá s ročním příjmem 1320 zlatých.

Jaromír Malý však nepředpokládal, že by vydržel pracovat jako redaktor do konce života. Důkazem toho je, že v roce 1910 podal žádost na zemský výbor, aby se zde stal účetním adjunktem. Navíc odmítl velmi zajímavou příležitost dělat pro deník zpravodaje ve Vídni.

Období práce v Samostatnosti naplnila život Jaromíra Malého spokojeností. Psal o různých politických ale i regionálních tématech. Finančně byl zaopatřen a pracovní kolektiv považoval za velmi dobrý a milý.⁴⁴

V této situaci dostal 20. 12. 1911 zprávu od ředitele zemského výboru pana Soustružníka. Ten pro něj měl nabídku, aby u zemského výboru pracoval. Podmínkou přijetí byla, kromě profesní způsobilosti, také zdravotní prohlídka. Tu absolvoval Jaromír ještě ten den. Bohužel pro něj mu lékař stanovil diagnózu, která zkomplikovala jeho přijetí. Dle lékařského vyjádření trpěl Malý krátkozrakostí a plícním edémem. Lékař doporučil, aby odpočíval, vzal si dovolenou a dostavil se až za několik měsíců. Doporučil mu rovněž, aby si, než příště přijde, vzal aspoň týden volno. Ředitel Soustružník tedy přijetí Jaromíra jako královského účetního praktikanta odložil. Byl sám smutný z toho, že zdravotní vztah Jaromíra

---

⁴² SOKA Písek, Malý Jaromír PhDr. (1646)1891-1955(1973), kart. 1, inv. č. 23 Potvrzení o zaměstnání v redakci „Samostatnosti“ v letech 1909-1912, Praha 1912

⁴³ SOKA Písek, Malý Jaromír PhDr. (1646)1891-1955(1973), kart. 12, inv. č. 221, Dopis Jaromír a Malého otci, Praha 15. 3. 1911.

⁴⁴ TAMTÉŽ.

neumožňoval jeho okamžité přijetí. Doporučil mu též odpočinek a řekl mu, aby se dostavil minimálně za tři měsíce, že místo mu bude stále držet. Kromě toho si měl zapsat některé přednášky z účetnictví, protože během své práce bude nutné, aby složil některé potřebné zkoušky.⁴⁵

Na konci roku 1911 zůstal tedy Jaromír Malý stále žurnalistou. Doporučenou dovolenou si ale nevzal a stále horlivě pracoval pro deník Samostatnost. Lékařská diagnóza ho velmi rozhodila a překvapila. O své krátkozrakosti věděl, díky tomu ho nevzali do vojenské služby, ale plicní edém ho překvapil. Vydal se na vlastní náklady po měsíci na prohlídku k jinému lékaři a od něho získal posudek, že je zcela zdrav. Povzbuzen kladným rozhodnutím navštívil lékaře zemského výboru, ten však stále měl pochybnosti o jeho stavu a jeho hypotéza se nezměnila. Jaromír se musel dostavit znovu za měsíc. Pochůzky po doktorech Jaromíra velmi rozladovaly. Nechápal, jak je možné, že mu jeden lékař stanoví jednu diagnózu a druhý zcela jinou. Pro jistotu, aby si však lékaře zemského výboru proti sobě snad nepopudil, neinformoval ho o svých zdravotních prohlídkách jinde.⁴⁶

Při nové prohlídce již je jeho zdravotní posudek v pořádku a 23. března 1912 dostává zprávu od pana ředitele, že je přijat na místo královského účetního aspiranta. Dva roky od podání žádosti o místo se konečně dočkal. Nastoupit má prvního dubna téhož roku, do té doby si má vyřídit záležitosti u bývalého zaměstnavatele.

Opuštění Samostatnosti proběhlo hladce. Rozloučil se s vedením i ostatními redaktory. Nedávali mu za zlé, že deník opouští. Spíše byli smutní, že ztrácejí velmi pracovitěho kolegu, který jim bude chybět. Vystavili mu i velmi pochvalné vysvědčení o jeho činnosti v periodiku. V jehož textu se lze dočíst například tyto informace.

„Po celou tu dobu osvědčoval se jako síla výborná a pracovník bystrý a pohotový, jakož i redaktor do všech oborů redakční činnosti zapracovaný – odpovědné práce redaktora nočního, jsoucího ve stálém styku s tiskárnou, nevyjímajíc. Též projevil také značné schopnosti organizační. Možno tudíž pana Jaromíra Malého pro práci redakční i jinou práci konceptní, co nejvřeleji doporučiti.“⁴⁷

Přesně 1. dubna 1912 nastoupil Jaro do nového zaměstnání. Přijetí se mu dostalo dle jeho soudu dobré a příjemné. Některé své spolupracovníky již znal od vidění nebo přes nějaké

⁴⁵ SOKA Písek, Malý Jaromír PhDr. (1646)1891-1955(1973), kart. 12, inv. č. 221, Dopis Jaromír a Malého otci, Praha 15. 3. 1911.

⁴⁶ SOKA Písek, Malý Jaromír PhDr. (1646)1891-1955(1973), kart. 12, inv. č. 221, Dopis Jaromír a Malého otci, 15. 5. 1912.

⁴⁷ SOKA Písek, Malý Jaromír PhDr. (1646)1891-1955(1973), kart. 1, inv. č. 23, Potvrzení o zaměstnání v redakci „Samostatnosti“ v letech 1909-1912, Praha 1912.

jiné své známé. Pomalu se začal během jara zapracovávat. Doma byli jeho přijetím nadšení, protože se vydal ve šlépějích svého otce. Dostal na starosti mimo jiné manipulace a likvidace. Likvidace se týkaly například hospodářských škol, zemských úředníků a dalších. Kromě své práce se měl také postupně připravovat na účetnické zkoušky. Do Písku v tomto období nejezdíval. Jednak byl pracovnívě vytížen a také dostal ve smlouvě pouze deset dní dovolené, takže se jí rozhodl šetřit na pozdější dobu.

V červnu 1912 se jeho osudy znovu spojí s časopisem *Samostatnost*. Nešlo však o to, že by se do deníku snad vrátil či tam publikoval nějaký článek. Byl totiž požádán ředitelem zemského výboru, jestli by nevyužil své styky a známosti a nevysvětlil redakci časopisu situaci ohledně obsazování míst v zemském výboru. V tomto období obdrželo nové místo hned několik německých obyvatel. *Samostatnost* si toho všimla a začala sérií článků tento krok kritizovat a rozebírat. Ředitel prosil Jaromíra, zda by pracovníkům deníku vysvětlil, že místa se přiřazují na základě pořadníků, a tak se jedná pouze o náhodu, nikoliv o nějaké nacionální cíle zemského výboru. Jaromír žádost ředitele předal a povedlo se mu situaci urovnat.⁴⁸

Pracovní vytíženost, studijní povinnosti a málo dovolené přivodily Jaromírovi během léta 1912 žaludeční potíže. Musel několikrát navštívit lékaře, ten mu poradil dlouhé procházky, a že má méně vysedávat u stolu. Stlačování žaludku při sezení mu totiž mělo údajně způsobovat jeho žaludeční problémy.

Na Vánoce tento rok nejel. Zprv mu docházely finance, za druhé ještě neabsolvoval zkoušku z účetnictví, a tak nechtěl rodiče na svátky rmoutit. Přiznává se, že podcenil rozsah látky pro studium a pak již v časové tísní nedokázal všechno dohonit. Navíc Jaromír také naznačuje částečnou nespokojenost ze současného povolání. Cítí se unaven. Má ale v úmyslu zkoušky zvládnout, nepředpokládá, že by se vrátil, i kdyby to bylo možné, zpátky do redakce.

Se zkouškami z účetnictví měl Jaromír četné problémy. Velmi si díky tomu na sebe pohněval otce, ale nakonec se mu je podařilo zdárně zvládnout a postoupit v kariéře výše. Od prvního dubna 1914 byl jmenován účetním praktikantem s platem 1200 korun ročně. Později následovalo povýšení na účetního asistenta k 1. říjnu 1915 a zvýšení platu na 2000 korun. Po skončení první světové války ho pak čekalo další povýšení, a to na účetního oficiála, stalo se tak 8. ledna 1919.⁴⁹

---

⁴⁸ SOKA Písek, Malý Jaromír PhDr. (1646)1891-1955(1973), kart. 12, inv. č. 221, Dopis Jaromír a Malého otci, Praha 6. 6. 1912.

⁴⁹ SOKA Písek, Malý Jaromír PhDr. (1646)1891-1955(1973), kart. 1, inv. č. 271.

První světová válka pro něj neznamovala však jen postup v práci, ale právě také mnohem větší pracovní nasazení.⁵⁰ Navíc se musel 10. června 1915 dostavit před odvodní komisi. Byl přidělen k pěšímu pluk č. 11. Svoji vojenskou službu měl nastoupit v Písku. Doufal, že bude uznán zdravotně nezpůsobilý pro svoji krátkozrakost, navíc také existovala možnost, že by si ho mohl vyžádat zemský výbor jako nepostradatelného pracovníka. Na frontu nakonec odveden nebyl. Zůstal pracovat v zemském výboru, jako účetní. Podporoval však odbojová hnutí a stal se také členem Mafie. Tudíž se dostával do konfliktu s policejními úřady. Za první světové války však nebyl odhalen a do vězení se nedostal.

Po první světové válce došlo ke změně jeho pracovního postavení. Jak již bylo napsáno výše, dosáhl povýšení a navíc byl přeřazen do knihovny Národního shromáždění, kde se stal ředitelem. Jeho nadřízení ho považovali pro tuto práci za vhodného. Hledali někoho s vysokoškolským vzděláním. Navíc Jaromír absolvoval i knihovnický kurs, měl tedy jasné předpoklady stát se v této práci úspěšným.⁵¹ Funkci ředitele knihovny Národního shromáždění pak vykonával až do začátku druhé světové války.

Rok 1919 byl pro něj však důležitý i v osobním životě. Uzavřel totiž 10. října 1919 sňatek se slečnou Melánií Špieglovou.⁵² Jednalo se o jeho životní lásku, se kterou vedl čilou korespondenci již za dob studijních v Praze. Jejich manželství bylo bezproblémové. Za jediný problém můžeme označit snad jen to, že se nedočkali nikdy potomka. Společně s Melánií, přesněji s Melou, jak jí sám Jaromír říkal a jak jí nazýval v oslovení svých dopisů a korespondenčních lístků, zůstal až do své smrti v roce 1955.⁵³

Práce v knihovně Národního shromáždění byla sice náročná, ale Jaromíra jakoby naplňovala energií. Rozhodl se také dokonce proto, že se pokusí o doktorát z filosofie. Jednalo se o pokus úspěšný. Ze dne 21. února 1925 se nám zachoval lístek dokládající zaplacení poplatků za možnost složit disertační zkoušku. Jeho disertace proběhla úspěšně 26. června.⁵⁴ Tématem jeho disertační práce byla Účast Písku a Prácheňska v české literatuře obrozenecké. Od konce června je tedy možné v korespondenci mu psané objevit oslovení doktor.

---

⁵⁰ Ivan Šedivý, Češi, české země a velká válka 1914-118, Praha 2001.

⁵¹ TAMTÉŽ, kart. 1, inv. č. 29, Potvrzení o absolvování odborného kurzu pro vzdělání a výcvik knihovníků veřejných knihoven při Svazu osvětovém v Praze 1918-1919., Praha 1919.

⁵² SOKA Písek, Malý Jaromír PhDr. (1646)1891-1955(1973), kart. 1, inv. č. 32, Sňatek s Melánií Špieglovou 1919, Praha 1919.

⁵³ SOKA Písek, Malý Jaromír PhDr. (1646)1891-1955(1973), kart. 12, inv. č. 215, Rodinná korespondence. Malá Melanie, rozená Špieglová, manželka, 1912-1945.

⁵⁴ SOKA Písek, Malý Jaromír PhDr. (1646)1891-1955(1973), kart. 1, inv. č. 47, Jmenování doktorem filosofie 1925, Praha 1925.

V meziválečném období se žilo Jaromírovi Malému dobře. Bydlel se svojí ženou v pražském bytě. Docházel do práce do knihovny Národního shromáždění, ale zbýval mu i čas na to věnovat se svým oblíbeným regionálním spolkům například Práchni či Akademikům píseckým. Kromě toho se začal také zajímat o Otavan, regionální časopis z oblasti Písku, který dříve velmi rád odebíral. Během války se začal podílet na jeho vydávání a potom se stal i jeho redaktorem a vedl ho až do roku 1936. Jeho vcelku poklidný život výrazně narušila a výrazně změnila až druhá světová válka.

Pobyt Jaromíra Malého v koncentračních táborech

V srpnu roku 1939 pobýval Jaromír Malý na dovolené v Písku a na Šumavě. Odpočinul si tam i se svou ženou a vrátil se naplněn energií zpět do Prahy. Ráno 1. září se však i on stal obětí akce, kdy německé policejní jednotky pozatýkaly v Čechách i na Moravě celou řadu osob.⁵⁵ Celkový počet nelze přesně určit, ale jednalo se o tisíce lidí, kteří měli co do činění s kulturním či politickým životem a hlavně ve svých názorech vystupovali proti Německé říši. Sám Jaromír Malý se pro své přednášky a názory, které vyjadřoval i během dovolené na jihu Čech, dostal do křížku s gestapem v Písku, kdy se po něm shánělo na plovárně, tehdy však ještě bezúspěšně.⁵⁶

Ráno 1. září 1939 zazvonilo u jeho dveří gestapo. Jednalo se o dva muže, kteří chtěli, aby šel s nimi k výslechu. Provedli u něho i krátkou domovní kontrolu a zabavili nějaké písemnosti. Pak ho vyzvali, ať je doprovodí. Jaromír se rozloučil se ženou a vydal se s nimi. Když zabouchl dveře od svého bytu, netušil, že se do něj skoro šest let nevrátí.

Policisté ho vzali do auta a vezli do Pankrácké věznice. Po cestě se ho vyptávali, jestli ví něco o Maffii. Nezapíral, protože věděl, že by to bylo zcela zbytečné. Dovezli ho do věznice, tam si ho zapsali a dostal pořadové číslo. Z jeho vzpomínek můžeme vyčíst, že se ho zmocňoval strach a obavy, ale nepropadl nějaké hysterické panice. Byla mu přidělena cela, kterou obýval s dalšími dvěma muži, které sebrala tajná policie v ten samý den. První z nich byl ředitel poštovního úřadu na Pražském hradě pan Holšřálek. Druhým mužem byl pan František Ptáček, horlivý loutkář, ale také organizátor aktivit na povzbuzení národa. Ani jeden z Jaromírových spoluvězňů nevěděl, proč se dočkal zatčení. Všichni čekali, co přijde. Krátili si čas různými rozpravami. Postel se v cele nacházela pouze jedna. Rozhodli se, že v ní bude

⁵⁵ Jan Gebhart-Jan Kuklík, *Dramatické i všední dny protektorátu*, Praha 1996.

⁵⁶ SOkA Písek, Malý Jaromír PhDr. (1646)1891-1955(1973), kart. 2, inv. č. 82, Sešit s poznámkami z Dachau po osvobození (duben a květen 1945) s dodatečným vylíčením vlastních osudů po 1. 9. 1939, Dachau 1945.

spát nejstarší z nich, tedy pan Holšřálek. Během dne pak postel složili ke zdi, aby se v už tak malé celé vytvořil aspoň částečný prostor pro pohyb. Po třech dnech předvolali pana Holšřálka k výslechu a poté ho z jejich cely odvedli. Ve čtvrtek obdrželi vězni balíčky z domova s prádlem, jídlem a cigaretami.⁵⁷

Očekávali, že by dle trestního řádu mělo dojít k vycházkám po vězeňském dvoře. Došlo k nim až po týdně a navíc vycházka trvala pouze necelou čtvrt hodinu. Jaromír poznal, že rozsah celé akce z 1. září byl daleko širší, než předpokládal. Jenom v Pankrácké věznici viděl na dvoře desítky vězňů a poznal řadu známých, ať již z práce nebo z kulturní oblasti.

Pankráckou věznici opustil Jaromír Malý a s ním většina vězňů zatčených ve stejný den jako on 9. září 1939. Nahnali je brzo ráno do nákladních vozů a vydali se s nimi na nádraží. Během cesty míjel na jedné z křižovatek ulici Uruguayskou, ulici, kde bydlel on a jeho žena. Jaromír ve svých pamětech píše, že by byl rád se s ní rozloučil a jaká by to mohla být náhoda, kdyby šla kolem a viděla ho. Nestalo se tak.⁵⁸

Na nádraží nahnali policisté zatčené do vlaků a ty se vydaly směr Plzeň. Během jízdy zakázali příslušníci gestapa pod hrozbou trestu mluvit. Mezi vězni se začala během cesty šířit zvěst, že by snad mohli být transportováni pouze do Plzně na Bory. V Plzni však došlo pouze k přestupu. Bory k cíli jízdy nepatřily. Vlak se vydal dál, směr Německo. Jaromír Malý a vězni z Pankrácké věznice totiž mířili směr koncentrační tábor Dachau. Koncentrační tábor, o kterém mnozí z nich již slyšeli. Věděli, že je zde čeká doslova peklo.⁵⁹ Do Dachau dorazil transport v noci. Museli vystoupit z vlaku a dopravit se přímo do středu koncentračního tábora. Zde je táborová služba nechala stát až do rána v zástupech. Všichni museli stát. Kromě vězňů z Pankráce se zde nacházeli i další čeští zajatci. Odpoledne došlo konečně k rozdělení do bloků a k ubytování. První týden v táboře patřil dle Jaromíra Malého k velmi náročným. Malé dávky jídla, manuální práce a špatné zacházení od dozorců značně podlamovaly zdraví. Docházely síly fyzické, ale především psychické. Naštěstí přišla malá útěcha v podobě toho, že obdrželi označení protektorátní vězni. Výhodou bylo především to, že nemuseli dále vykonávat fyzickou práci a dostali i jiné výhody. Bohužel o toto označení se dalo kdykoliv přijít, a tak záleželo na zvůli německých strážných. Ke konci války došlo i ke zrušení výhody týkající se osvobození od práce. Mezi povolenou činností patřila korespondence. I ta však měla své zásady, pravidla a opatření, které se musely při

---

⁵⁷ SOKA Písek, Malý Jaromír PhDr. (1646)1891-1955(1973), kart. 2, inv. č. 82, Sešit s poznámkami z Dachau po osvobození (duben a květen 1945) s dodatečným vylíčením vlastních osudů po 1. 9. 1939, Dachau 1945.

⁵⁸ TAMTÉŽ.

⁵⁹ Stanislav Zámečník, To bylo Dachau, Praha 2003.

korespondenci dodržovat. Pokud si vězeň přál, aby jeho lístek domů došel. O tom, že je všechna pošta, jak odešlá, tak došla, čtena a kontrolována strážnými není třeba pochybovat.⁶⁰

Jaromír Malý vystřídal během druhé světové války 3 koncentrační tábory.⁶¹ V prvním transportu ho odvezli do Dachau, tam ale příliš dlouho nevydržel. Již 2. října 1939 od něj dostala jeho manželka zprávy z Buchenwaldu. Tam pobýval až do roku 1941. V dopise z 14. prosince 1941 se dozvídáme o opětovné změně jeho pobytu. Poslední přesun pak nastal 25. října 1942, kdy se vrátil zpátky do Dachau. V každém z koncentračních táborů se setkal s mnoha bývalými přáteli ať už z Prahy nebo z Písku. Kromě přátelství s nimi navázal i mnohá další spojenectví.

Po nařízení o zákazu fyzické práce přece jen zbyl vězňům i nějaký volný čas. Museli mít sice precizně uklizeno, pravidelně se hlásit na nástupech a dodržovat táborový režim, ale přesto měli něco, co můžeme nazývat volno. Trávili ho především psaním dopisů domů, ale také se snažili aspoň trošku kulturně žít. V Buchenwaldu se pokusil Jaro organizovat odborné přednášky o české historii. Protože v něm byla zakotvena láska ke knihám, tematicky je věnoval knihám, například významné rožmberské knihovně a také osobě rožmberského kronikáře Václava Březana. Na jeho příklad navázali i další jeho přátelé a přednášky se těšili vcelku velké oblibě. Bohužel se znelíbily strážným orgánům, a tak bylo shromažďování a veřejné přednášky či projevy zakázány. Jaromíra Malého pak čekal nejspíše i proto, že byl jedním z iniciátorů shromažďování, převoz do Sachsenhausenu.⁶²

Nutno ještě zmínit, že i v tak nehostinném prostředí jako koncentrační tábory byly, si našel Jaromír čas na svého koníčka. Jednalo se o zájem o knižní značku – exlibris. Kromě toho, že zaníceně o své zálibě vyprávěl svým kamarádům, tak také navázal i zde kontakty s dalšími sběrateli a po válce od nich získal některé z exlibris do své sbírky.⁶³ Na Vánoce pak posílal on i ostatní spoluvězni domů dopisy právě s různými výtvarnými značkami. Některé si maloval sám, jiné zase zhotovovali malíři, kteří s nimi sdíleli celou.⁶⁴

---

⁶⁰ SOkA Písek, Malý Jaromír PhDr. (1646)1891-1955(1973), inv. č. 82, karton č. 2, Sešit s poznámkami z Dachau po osvobození (duben a květen 1945) s dodatečným vyličením vlastních osudů po 1. 9. 1939, Dachau 1945.

⁶¹ Jan Karel Strakatý, Život a dílo PhDr. Jaromíra Malého, Praha 1955.

⁶² TAMTÉŽ, kart. 2, inv. č. 82, Sešit s poznámkami z Dachau po osvobození (duben a květen 1945) s dodatečným vyličením vlastních osudů po 1. 9. 1939, Dachau 1945.

⁶³ Jaromír Malý, Exlibris za ostatními dráty, Písek 1947.

⁶⁴ TAMTÉŽ.

Po šesti letech se Jaromír Malý vrátil z koncentračních táborů domů. Jeho zdravotní stav byl, uvážíme-li, čím prošel, dobrý, a tak se mohl těšit na svoji ženu, známé a příbuzné.⁶⁵

---

⁶⁵ SOKA Písek, Malý Jaromír PhDr. (1646)1891-1955(1973), kart. 2, inv. č. 82, Sešit s poznámkami z Dachau po osvobození (duben a květen 1945) s dodatečným vylíčením vlastních osudů po 1. 9. 1939, Dachau 1945.

Dopisy z koncentračních táborů

Jednou ze svobod vězňů, i když notně okleštěnou, byla možnost psát domů dopisy. Ve fondu Jaromíra Malého se jich dochovala celá řada. Dochovaly se však dopisy od něj, ale nikoliv to, co mu psala jeho žena, jeho známí a příbuzní.⁶⁶

Psaní dopisů však mělo určitá regule a pravidla. Za prvé dopisy musely být psány německy. Zde se Jaromírovi hodil jeho zahraniční pobyt, takže mu tato skutečnost nečinila potíže. Za druhé se autor musel vejít na předepsaný arch papíru. Ten měl stanoven přesný počet řádků a více se autor rozepsat nesměl.

Natištěné a předepsané blankety pro dopisy nalezneme pro každý koncentrační tábor jiné.⁶⁷ Přesto však můžeme shrnout, že se jednalo o poněkud malý prostor na vypsání všeho potřebného.

Navíc počet dopisů, které vězeň mohl odeslat, byl přesně určen. Toto číslo se však velmi často měnilo. Stejně opatření platilo i pro dopisy došlé. Stejně tak došlá pošta musela být psána v jazyce německém, dokonce se požadovalo, aby i vlastní jména byla vypisována německým jazykem. V případě, že ten, kdo měl na starosti poštu v táboře, shledal na dopise cokoli vadného, k adresátovi se dopis nedostal.

Předávání pošty se často stávalo, jak vzpomíná Jaromír Malý, jakousi sadistickou hrou.⁶⁸ Jednotliví němečtí vojáci provokovali vězně máváním jejich pošty před nosem, aby je potom za případnou následnou agresi potrestali mlácením či jiným trestem. Často se také stávalo, že celý svazek pošty před očima vězňů vhodil nacistický voják do kamen a se smíchem odešel.

Pokud se podíváme na obsah dopisů, které Jaro posílal domů, zjistíme, že jejich obsah se v podstatě nemění a je si až na malé výjimky hodně podobný. Autor vždy píše své ženě, děkuje jí za předešlý její dopis a poznamenává, kdy mu došel. Pak jí ubezpečuje, že je zdrav a že se má dobře. Ptá se jí, jak se jí daří a co dělají ostatní příbuzní. V prvních letech svého zavření jí také vysvětluje, kde nalezne finance, které jí zanechal. Píše jí, kde má uloženy jaké peníze. První rok svého zatčení před Vánoci jí například píše, kde má schovány peníze na dárek pro ni, ať si za ně něco koupí.⁶⁹

---

⁶⁶ SOKA Písek, Malý Jaromír PhDr. (1646)1891-1955(1973), kart. 12, inv. č. 215, Rodinná korespondence. Malá Melanie, rozená Špieglová, manželka, 1912-1945.

⁶⁷ TAMTÉŽ.

⁶⁸ Jaromír Malý, Exlibris za ostatními dráty, Písek 1947.

⁶⁹ SOKA Písek, Malý Jaromír PhDr. (1646)1891-1955(1973), kart. 12, inv. č. 215, Rodinná korespondence. Malá Melanie, rozená Špieglová, manželka, 1912-1945.

V zimě bylo povoleno posílat vězňům teplé oblečení. Tato skutečnost je patrna i v dopisech, kdy se v zimních měsících objevují prosby o různé kabáty, svrchníky či čepice. Ke konci války povolily nacistické úřady dokonce i zásilky potravin, proto můžeme v dopisech především z let 1944 a 1945 najít poděkování za různé trvanlivé potraviny, které Jaromír od své manželky obdržel.

Dochované dopisy Jaromíra Malého z koncentračních táborů nám příliš informací neprozradí. Autor si byl moc dobře vědom, že nemůže napsat všechno, co by chtěl či co si myslel. Vystavil by tím velkého nebezpečí nejen sebe, ale i toho komu dopisy posílal, tedy svoji ženu. Omezil se tedy na nezbytné zprávy, které se často opakují, a snažil se upozadit fakt, že se nachází ve vězení, kde mu už tak hrozí vážné nebezpečí. Z řádek psaných jeho rukou lze vyčíst strach, únavu, touhu po domově, ale také to, že i těch pár řádek, jež směl napsat, mu dávalo aspoň nějakou sílu, aby své věznění přežil.

Jaromír Malý v období po druhé světové válce

Do vlasti se Jaromír Malý vrátil 21. května 1945 a hned o den později se hlásil na svém dřívějším pracovišti v knihovně Národního shromáždění. Zde vydržel pracovat až do roku 1948, kdy odchází do výslužby ve funkci ministerského rady.

Kromě této práce pak vykonával také od zimního semestru roku 1945/1946 jako první funkci lektora novinářství na Filosofické fakultě Karlovy univerzity v Praze. Jím přednášené předměty se týkaly studentských časopisů či tvorby významných československých novinářů. Na univerzitě přednášel v podstatě až do své smrti v roce 1955. S tím, jak jeho věk pokročil a zdravotní stav se horšil, docházelo k častému rušení jeho vystoupení. Poslední rok svého působení na fakultě, již nepřednášel skoro vůbec.⁷⁰

V poválečných letech pokračoval Jaromír Malý ve svém aktivním přístupu k životu. Nenechával na sobě znát určité zdravotní problémy, způsobené pobytem v koncentračních táborech a nadále se snažil být kulturně i vědecky činný.

Nadále žil se svojí ženou v Praze. Každé úterý ho čekala přednáška na univerzitě. Jeho předměty začínaly zpravidla okolo čtvrté hodiny a doba jeho přednesu se pohybovala okolo dvou hodin. Návštěvníků na jeho hodiny nechodilo tolik jako jiné předměty. Jím přednášená

---

⁷⁰ SOKA Písek, Malý Jaromír PhDr. (1646)1891-1955(1973), kart. 12, inv. č. 215, Rodinná korespondence. Malá Melanie, rozená Špieglová, manželka, 1912-1945.

tématika se zaměřovala spíše na různé vybrané problémy z dějin novinářství⁷¹ a žurnalistiky.⁷² Proto se nelze divit, že počty posluchačů se pohybovaly v několika desítkách.

Vedle svých pedagogických povinností, se věnoval Jaro nadále různým regionálním spolkům. Organizoval několik procházek spolku Prácheň, a také na nich přednesl různé příspěvky. Rozběhl cyklus na téma po stopách Mikuláše Alše a měl pravidelnou účast přibližně dvaceti návštěvníků.⁷³

Jeho velkým přítelem zůstávala také knihovna. Nejraději sedával v pražském Klementinu, ale vydával se i do jiných knihoven, kde zkoumal novou literaturu a přírůstky k nejrůznějším časopisům.

Dlouhý pobyt ve vězení si ale neúprosně začínal vybírat svou daň. V letech 1954 a 1955 přibývá v jeho poznámkách zmínek o návštěvě lékařů. Jak již bylo zmíněno, na univerzitě v podstatě již nepřednášel. Dočkal se ještě oslavy svých 70. narozenin, ale 28. října umírá.⁷⁴

Jeho úmrtí vyvolalo obrovskou vlnu zármutku nejen u jeho ženy, ale také u jeho známých a příbuzných, stejně tak jako u členů spolku,⁷⁵ jejichž byl řádným, nebo čestným členem.⁷⁶ Pro ně odešla jedna z neaktivnějších osob podporující horlivě a se zápallem národní historii a tradici, regionalismus a především pak regionalismus jihočeský, nejvíce pak Písecka a okolí.

Korespondence s Melánií Špieglovou

Melánie nebo též Mela se stala Jaromírovo životní láskou a později i jeho ženou, která jej přežila. Vedl si s ní četnou korespondenci. Jenom ve fondu Jaromíra Malého se nachází 404 kusů korespondence z let 1912-1931 a pak také z doby jeho pobytu ve vězení z let 1939-1945.⁷⁷

---

⁷¹ Jan Cebe, *Postavení v české společnosti a Evropské unii*, Praha 2006.

Jan Jiráček, *Dějiny českých médií*, Praha 2011

⁷² SOKA Písek, Malý Jaromír PhDr. (1646)1891-1955(1973), inv. č. 88-91, č. 2, Kalendář s deníkovými záznamy atd. 1950-1953., Praha 1950-1953.

⁷³ TAMTÉŽ.

⁷⁴ Jiří Pešta, Malý Jaromír PhDr. (1646)1891-1955(1973), Inventář, Písek 2004, s. 2.

⁷⁵ Svědčí o tom například dochovaná zpráva o úmrtí Jaromíra Malého vydaná Spolkem na zřízení pomníku Viktora Dyky v Praze a Klubu omladinářů-devadesátníků.

⁷⁶ SOKA Písek, Malý Jaromír PhDr. (1646)1891-1955(1973), kart. 1, inv. č. 68, Úmrtí, pohřeb, 1955.

⁷⁷ SOKA Písek, Malý Jaromír PhDr. (1646)1891-1955(1973), kart. 12, inv. č. 215, Rodinná korespondence. Malá Melánie, rozená Špieglová, manželka, 1912-1945.

V archivním fondu se dochovaly především pohledy, dříve označované jako dopisnice. Většina z tohoto pramenného celku byla psána Jaromírovo rukou, odpovědi na jednotlivá psaní fond neobsahuje a není jisté, zda se zachovaly.

Dozvídáme se tak především to, co psal písecký rodák Mele, nikoliv naopak co psala ona jemu. Z jeho reakcí a poznámek lze však i její odpovědi částečně rekonstruovat.

Psali si velmi často a Jaromírovi to stejně přišlo málo. Často si stěžuje ve svých psaních, že od ní nic neobdržel a že na její řádky čeká a jest netrpělivý. Vypočítával vždy, kdy obdržel jakou zprávu a kdy sám jí co napsal.

Nejdříve jí posílal zprávy do Písku, později pak, když se pracovně přestěhovala, tak do Teplic. Z počátku jí vykal a v oslovení najdeme, že jí srdečně zdravil. Postupně se ale sbližovali a najdeme i jeho vyjádření ve smyslu, že jí ruku líbá.⁷⁸

Shrneme-li obsahy dopisů, jež Jaromír Mele posílal, tak se jednalo o velmi pestrý obsah. Snažil se jí vyličít, kde všude a s kým byl. Kromě toho většinou pohled, na němž se tyto zprávy nacházejí, i z toho místa pocházel. Ve fondu se tak sešla pestrá paleta různých fotografií a kreseb, jimiž se v tomto období, ostatně, jako i dnes, pohledy zdobily. Díky některým starým fotkám, se tedy dozvídáme, jak vypadaly například některé části měst na počátku dvacátého století, než došlo k moderním přestavbám. Nikdy ale nezapomněl zdůraznit, jak moc mu schází a plánoval společně s ní, kdy se znovu uvidí. Mela se nakonec stala jeho ženou, jak již bylo napsáno. 29. 10. 1919 si řekli svoje ano a byli spolu až do Jaromírovy smrti v roce 1955.

Pro poznání vztahu, jenž spolu Jaromír a Melanie měli, je důležitá především korespondence z období 1912-1931. Dopisy z let 1939-1945, jak již bylo napsáno, pocházejí z doby jeho pobytu v koncentračních táborech a jejich obsah byl již rovněž popsán.

---

⁷⁸ SOkA Písek, Malý Jaromír PhDr. (1646)1891-1955(1973), kart. 12, inv. č. 215, Rodinná korespondence. Malá Melanie, rozená Špieglová, manželka, 1912-1945.

Činnost Jaromíra Malého v Časopisu pokrokového studentstva a Pokrokové revue

Časopis pokrokového studentstva

Zajímavý list nazvaný Časopis pokrokového studentstva, vydávaný z aktivity pokrokového studentstva, se kterým se Jaromír Malý dostal do kontaktu během svých studií, jednak jako jeho čtenář, ale také jako přispěvovatel do jednotlivých jeho čísel, začal vycházet v devadesátých letech 19. století.

Jednalo se o periodikum zaměřené na politickou a kulturní problematiku, které se ale snažilo o to, aby jeho záběr byl, co se jím nabízených témat týká, co nejširší. Původně začal časopis vycházet v roce 1893,⁷⁹ ale po třech letech existence jeho vydávání přestalo a na jeho tradici se navázalo až v roce 1900.

Časopis pokrokového studentstva vycházel desetkrát do roka. V podstatě se však jednalo o měsíčník, jenže se dvakrát během roku rozšířil na dvojčíslo. Konalo se tak v období během Vánoc, kdy prosincová a lednová čísla vyšla dohromady, a pak zpočátku jara, kdy vycházela dohromady čísla březnová a dubnová. Cena časopisu se pohybovala okolo 40 haléřů za jedno číslo, bylo si ho však možné předplatit za dvě koruny na celý rok, pro studenty a učitele byla pak připravena sleva, kdy roční předplatné stálo jednu korunu čtyřicet haléřů.⁸⁰

Rozsah časopisu nebyl přesně daný, ve zkoumaném celku ročníků 1905-1913 se pohyboval rozsah jednotlivých čísel mezi 28-32 stranami. Záleželo na délce jednotlivých příspěvků, dále také na množství inzerované reklamy a v neposlední řadě také na tom, zda jednotliví přispěvovatelé stihli odevzdat své příspěvky včas. V dochované korespondenci v archivním fondu Jaromíra Malého lze naleznout časté pobízení vydavatele, aby články od autorů chodili včas, aby bylo možné zařadit je do tisku.⁸¹

Každé číslo časopisu mělo svoji pevnou strukturu, která se v jednotlivých číslech opakovala. Na začátku periodika se vždy objevil delší článek, který měl rozsah většinou okolo čtyř až šesti stran. Tématem těchto článků byly povětšinou věci politického charakteru či věci týkající se pokrokového studentstva, tedy síly, která měla největší zásluhu na vzniku tohoto časopisu. Titulky těchto úvodních článků pak tedy mohly znít *Český problém*, *Ruská revoluce*

⁷⁹ Za první éry vydávání v rozmezí let 1893-1896 vyšlo 36 čísel časopisu.

⁸⁰ ČPS, 1905-1913.

⁸¹ SOKA Písek, Malý Jaromír PhDr. (1646)1891-1955(1973), Korespondence, karton č. 12-25.

*a univerzitní mládež, Volební předloha.*⁸² Výjimečně obsahovali úvodní články spíše kulturní než politickou tematiku, jednalo se například o „*Z Myšlenek Pascala, Havlíček a vzdělání.*“⁸³

Po úvodním slovu následovaly jednotlivé rubriky. Jejich názvy a rozsah se postupem času měnily, stejně tak jim věnovaný rozsah. Přesto ale v podstatě zůstával obsah časopisu během zkoumaného období stejný. Pro příklad vybíráme názvy rubrik z roku 1907, kdy se na redigování časopisu podílel i Jaromír Malý. V tomto ročníku se rubriky nazývaly následovně a v časopise stály vždy v tomto pořadí - *Obraz literární a umělecký, Studentský obzor, Sociální hlídka, Moravsko-slezská hlídka, Slovanské studentstvo, Vysoké školy, Učitelská hlídka, Ženská hlídka, Středoškolská hlídka a Varia.*⁸⁴

V každé z rubrik se pak vždy nacházelo různé množství článků dle toho, kolik příspěvků se do nich podařilo sehnat. Obsahem prvního z oddílů, tedy Obzoru literárního a uměleckého, se staly především informace o nových knihách či divadelních představeních, kromě toho zde neušla pozornosti ani témata obecného charakteru, ale týkající se kulturního prostředí. Z mnoha různých článků můžeme jmenovat například *K Smetanovu cyklu v Národním divadle, Slovinská analogie českých básníků,*⁸⁵ *Nové chápání úkolů literární historie.*⁸⁶

Druhý oddíl, nesoucí název Studentský obzor, si všímal především aktivit týkajících se studentů. Obsahoval zprávy o zasedání pokrokového studentstva, o jejich sjezdech a také o činnosti jednotlivých klubů a spolků. Mezi nejčastěji zmiňované patřil například Klub Antonína Čížka, dále pak po svém vzniku také Prácheň, ale také jiné krajinské spolky napříč českými zeměmi například Sázavan či Krakonoš.

Studentský obzor se nezabýval však pouze tím, co proběhlo a co se už událo, ale přinášel zprávy i o akcích, které teprve proběhnou. Můžeme tedy říci, že plnil i jakousi propagační funkci a jeho čtenáři tak mohli zjistit, co je v nadcházejícím měsíci čeká a kam mohou vyrazit za poznáním. Jednalo se většinou o propagaci různých přednášek a výletů. Z názvů článků lze vyzorovat, že rozmanitost Studentského obzoru byla velmi pestrá, jmenujme například *První sjezd radikálně pokrokového studentstva v Písku, Staré lásky a nenávisti,*⁸⁷ *Přednášky na venkově, Všestudentská slavnost.*⁸⁸

---

⁸² ČPS 9, 1906, č. 1.

⁸³ ČPS 9, 1906, č. 8.

⁸⁴ ČPS 10, 1907.

⁸⁵ ČPS 10, 1907, č. 8.

⁸⁶ ČPS 11, 1908, č. 3.

⁸⁷ ČPS 11, 1908, č. 6.

⁸⁸ ČPS 12, 1909, č. 8.

Následující rubrika nesla název Sociální hlídka. Jednalo se o oddíl, kde bylo příspěvků většinou méně, přesto bylo sociální problematice, především studentské, věnováno vždy několik stran v jednotlivých číslech. Zajímavým tématem byl tzv. Husův fond, do něhož přispívali a o nějž se staraly různé krajské spolky. Z fondu pak bylo možno čerpat určité finanční prostředky. Kromě peněžní stránky se přispěvatelé této rubriky zajímali i o celkové prostředí, ve kterém se musí studovat v Praze. V příspěvcích dané rubriky lze tedy nalézt například témata jako *Kolej Arnošta z Pardubic*, *Z mensy akademické*, *Husův fond*.⁸⁹

O tom, že se Časopis pokrokového studentstva snažil překročit stín Prahy a rozšířit se po celých Čechách, ale také na Moravu a do Slezska, svědčí fungování oddílu Moravsko-slezská hlídka. Ta obsahovala podobnou náplň jako Studentská hlídka, ale se zaměřením právě na oblast Moravy a Slezska. Zpráva se v ní sice nenacházelo tolik, ale v každém čísle se nějaká zmínka o důležitých problémech těchto regionů našla. Jednalo se například o *Sjezd akademiků v Olomouci a Prostějově*, *Technika v Brně*⁹⁰ a další.

Kromě prostředí domácího, tedy Čech, Moravy a Slezska, se však jednotlivá čísla periodika zaměřovala i na Slováky a především slovanské studenty mimo hranice monarchie. Tato problematika tvořila hlavní náplň oddílu Slovanské studentstvo. Záběr této rubriky, co se do geografického rozpětí týče, byl vskutku obrovský, od bulharské Sofie, přes události v Polsku po dění v dalších státech. Znalosti těchto prostředí naznačují, že redakční tým časopisu měl své kontakty i mimo hranice habsburské monarchie.

Hlavním záběrem časopisu bylo studentstvo, jeho činnost, ale také instituce, ve kterých probíhala výuka, a dále také lidé, kteří na jednotlivých školách vyučovali. Této problematice se pak věnovaly další tři rubriky s názvem Vysoké školy, Učitelská hlídka a Střední školy. Ve svých článcích si zde autoři všímali jednak problémů týkajících se vysokých a středních škol, jednak dalšího možného vzdělávání učitelských sil. Najdeme zde příspěvky s názvy *Naše hnutí a střední škola*, *Semináře pedagogické na středních školách hospodářských*, *Reorganizace technického plesu*.⁹¹

Časopis pokrokového studentstva se snažil, aby své názory a příspěvky v něm mohly otisknout i ženy. Stejně tak se zajímal o jejich studijní možnosti a vzdělávací problémy. K publikaci této problematiky sloužila Ženská hlídka. Zajímavými tématy v ní bylo například

---

⁸⁹ ČPS 10, 1907.

⁹⁰ TAMTÉŽ.

⁹¹ ČPS 11, 1908-1909.

všeobecné hlasovací právo žen. Z článků, které se na stránkách časopisu objevily, lze uvést *Sdružení akademicky vzdělaných žen*, *Volební právo žen*⁹² a další.

Na závěr každého čísla se nacházel oddíl nazvaný *Varia*, tedy různé. Pestrost palety článků, které obsahoval tento oddíl, byla velmi rozmanitá. Mohlo se jednat o politickou zprávu, o novinky ze zasedání méně známého spolku, dále o krátký fejeton k tématu hlasovacího práva či o humoristický koutek obsahující několik anekdot.

Časopis pokrokového studentstva vycházel po svém obnovení v roce 1900 pravidelně až do svého sloučení s *Pokrokovou revue* v roce 1912, od té doby vycházel buď samostatně, nebo spíše jako její součást. Důvodem byly finanční problémy, dále také vydávání v podstatě dvou podobných deníků laděných pokrokovým směrem, ať už díky pokrokovému studentskému hnutí, nebo straně národně pokrokové. Po sloučení byla cena předplatného obou dvou časopisů dohromady 10 korun.⁹³

Během první světové války pak časopis již nevycházel a po ní obnoven již nebyl, i když jeho idea přežila částečně právě v *Pokrokové revue*.

Jaromír Malý a Časopis pokrokového studentstva

Činnost Jaromíra Malého v rámci tohoto periodika lze pozorovat v rozmezí let 1906-1913. Jeho jméno nalezneme již u článků z roku 1906, kdy se v rubrice *Studentský obzor* objevily dva jeho příspěvky.⁹⁴ V následujícím ročníku časopisu pak nalezneme jeho jméno mezi těmi, kdo se podíleli na redigování a v roce 1913 se písecký rodák dokonce objevuje jako jeden z hlavních vydavatelů celého listu.

Počet příspěvků Jaromíra Malého nebyl ve zkoumaném období příliš četný co do počtu, ale můžeme ho označit za rozmanitý, co se týče škály témat, která si vybral ke zpracování. Najdeme zde zprávu o připravovaném kalendáři pokrokového studentstva z roku 1906, ve stejném roce pak společně s profesorem Drtinou informuje o stavu dívčího školství u nás a jinde.

---

⁹² ČPS 11, 1908-1909.

⁹³ ČPS 14, 1911, č. 1, s. 15.

⁹⁴ Jaromír Malý, *Jahrbuch moderner Studenten für 1905*, *Časopis pokrokového studentstva* 9, 1906, č. 5, s. 139. Jaromír Malý, *Dívčí školství u nás a jinde*, *Časopis pokrokového studentstva* 9, 1906, č. 6, s. 171.

Následujícího roku vzpomíná v červencovém čísle na osobnost Antonína Čížka.⁹⁵ Společně s dalšími autory připomíná tuto významnou osobnost pro pokrokové hnutí a studentstvo. Jeho článek vznikl k příležitosti uplynutí deseti let od jeho úmrtí. Kromě čistě osobních vzpomínek na tuto osobnost, upozorňuje na to, že zmíněný Antonín Čížek neměl problémy komunikovat s mladší generací, stejně jako ona s ním, a že obě strany věděly, že si mohou vzájemně mnoho nabídnout a prokazovaly si úctu a pochopení. Sám autor uváděl, že by rád viděl vzájemnou komunikaci i v současné době, ale nedělo se tak.

Do listopadového čísla v roce 1908 byl zařazen jeho referát, se kterým vystoupil na sjezdu pokrokového studentstva v Jičíně.⁹⁶ Zhodnotil v něm nejen význam pokrokového studentstva, ale i časopisu. Považoval za dobrou zprávu, že se podařilo překlenout jakési období stagnace, která studentské hnutí potkala na přelomu století. Pokládal za správné, že došlo v roce 1900 k obnovení Časopisu pokrokového studentstva, díky němuž může mladá pokroková generace publikovat své názory a myšlenky. Vyzdvihoval také to, že pokrokové studentstvo může jednat jako samostatná názorová jednotka, jež nebyla spojena napevno s žádnou politickou stranou, jak se dělo u jiných studentských hnutí. Popisoval například činnosti Klubu Antonína Čížka, který i bez podpory politických sil dokázal pořádat zajímavé přednášky, výlety či publikovat články.

Do stejného čísla napsal Jaromír Malý i krátkou recenzi na vydaný almanach, pojednávající o pořádání majálesu v Litomyšli v roce 1907.⁹⁷ Po zajímavém politickém rozboru v článku předešlém, zde najdeme na necelou stránku napsanou recenzi na regionální publikaci, kterou ale autor považuje za zajímavý příspěvek a nabádá k tomu, aby se jí věnovala pozornost.

Jeden z jeho nejdelších článků v tomto periodiku pochází z květnového čísla v roce 1911. Jedná se opět o politické téma, které je patrné již s názvu článku *Pro očistu a budoucnost českého radikalismu*.⁹⁸ Jedná se o velmi ostře napsanou stať, týkající se současné politické scény. Najdeme zde kritiku ostatních politických stran, například strany mladočeské, strany národně sociální, strany realistické,⁹⁹ a naopak obhajobu a vyzdvižení strany státoprávně pokrokové, především pak pokrokového studentstva. Autor reaguje na

---

⁹⁵ Jaromír Malý, Vzpomínky na JUC Antonína Čížka, Časopis pokrokového studentstva 10, 1907, č. 10, s. 205-208.

⁹⁶ ČPS 12, 1908, č. 1.

⁹⁷ Jaromír Malý, Majáles, Časopis pokrokového studentstva 12, 1908, č. 4.

⁹⁸ Jaromír Malý, Pro očistu a budoucnost českého radikalismu, Časopis pokrokového studentstva 14, 1911, č. 3, s. 133-136.

⁹⁹ P. Marek-J. Malíř a kol., Politické strany 1861-1938, Brno 2005.

parlamentní dohody provedené poslancem Václavem Klofáčem¹⁰⁰ a poslancem Františkem Fiedlerem.¹⁰¹ Jejich vyjednávání považuje za zradu a za neodpustitelné ustupování vídeňskému centru. Zmiňuje se o tom, že strana radikálně pokroková by se nikdy k ničemu takovému nesnížila, a dále také dochází k názoru, že s žádnou se současných stran se nelze spojit a vytvořit možnou spolupráci, jelikož je třeba stát si na svých programových zásadách.¹⁰²

Politika, studentský život, regionální publikace, to jsou témata, která popisoval Jaromír Malý na stránkách Časopisu pokrokového studentstva. Každý z jeho článků vznikl se zápletem pro dobrou věc, ale také s mladickým nadšením, vždyť při psaní svých prvních článků překročil teprve hranici dvaceti let.

Jednalo se o jednu z jeho prvních publikačních zkušeností v rámci jeho pražského pobytu, kdy si mohl pomalu osahat práci v periodiku, ať už jen jako pouhý přispěvatel, tak jako ten, kdo je odpovědný za redigování či samotné vydávání. Cenné zkušenosti pak mohl uplatnit během svého dalšího působení.

---

¹⁰⁰ Roman Vondra, Václav Klofáč (1868-1942), *Historický obzor* 20, 2009, č. 7, s. 181-184.

¹⁰¹ Otto Urban, *Česká společnost 1848-1918*, Praha 1982.

¹⁰² Jaromír Malý, *Časopis pokrokového studentstva* 33, 1911, č. 22, s. 2.

Pokroková revue

Jednalo se o časopis, jehož podtitul zněl *List pro politiku a život kulturní*.¹⁰³ Jeho přílohou se stal v roce 1913 Časopis pokrokového studentstva. Ve srovnání s ním se zaměřovala Pokroková revue více na politická a kulturní témata především v rámci Prahy a jejího okolí, případně se její pozornost soustředila na události zemského či celostátního charakteru. Nešlo zde najít například informace o činnosti krajských spolků a podobně. Díky spojení s Časopisem pokrokového studentstva se mohl nejen rozšířit její tematický záběr, ale také řady její odběratelů.

Samotná pokroková revue měla pět hlavních rubrik *Politika, Sociální život, Literatura, věda, umění, Referáty a poznámky, Měsíční přehledy a poznámky* a *Beletrie*, v nichž se pak mohlo nacházet různé množství příspěvků.¹⁰⁴

První rubrika již podle svého názvu *Politika* naznačuje, jaká problematika v ní byla řešena. Jednalo se o články s čistě politickou tematikou, a to buď o politických problémech v českých zemích, nebo v zahraničí. Názvy jednotlivých příspěvků tomu odpovídaly *Obnovení irské samostatnosti, Revize rakouské ústavy, O organizaci politických stran*.¹⁰⁵

Druhý oddíl nazvaný *Literatura, věda, umění* tvořil jakýsi druhý obsahový pilíř listu a snažil se naplnit druhou část jeho podtitulu *tedy list pro život kulturní*. Autoři si v něm všímali nově vydaných publikací, připravovaných divadelních podniků či operních představení. Kromě toho se zde objevovaly také krátké medailonky různých umělců nebo také teoretická pojednání na kulturní téma. Z celého souboru příspěvků jmenujme například *Anežka, drama Boženy a Vil. Mrštíkových, Rousseauova „Julie“ a Flaubertova „Pani Bovariová,“ Přehledné dějiny literatury české*.¹⁰⁶

V oddílu *Referáty* se nacházely poznámky velmi zajímavého názvu a obsahu, které obstarávalo široké množství autorů. Jednalo se často o různá zamyšlení či polemiky k zajímavým tématům. Z celé škály můžeme jmenovat titulky těchto článků *Hašiš a víno, Melodie mládí, Tvrdošíjní ilusionisté*.¹⁰⁷

---

¹⁰³ PR 8, 1911-1912.

¹⁰⁴ TAMTÉŽ.

¹⁰⁵ PR 8, 1911-1912.

¹⁰⁶ PR 9, 1912-1913.

¹⁰⁷ PR 8, 1911-1912.

V předposlední rubrice nazvané Měsíční přehledy a poznámky, se pak nacházelo shrnutí politických událostí za uplynulý měsíc a bylo naznačeno, co se další měsíc na politickém poli odehraje. Záběr byl věnován české politické scéně a chování jednotlivých politických stran.

Závěr listu pak tvořily vždy ukázky z beletrie. Objevovaly se zde buď celé povídky a krátká díla jednotlivých autorů, nebo ukázky z větších prací. Výjimkou nebylo ani uvádění zahraničních autorů v překladu, o něž se postaral vždy některý z redaktorů listu. Mezi otištěné zahraniční autory patřil například Oscar Wilde, Uzanne Octave¹⁰⁸ a další.

Výše popsané rozvržení rubrik platilo pro Pokrokovou revue v podstatě až do vypuknutí první světové války a zastavení vydávání časopisu. Některé oddíly byly sice rozšířeny či jim byl mírně pozměněn název, ale tematické členění do těchto celků zůstalo. Za inovaci lze počítat v roce 1913 založenou novou rubriku s názvem Básně, která přinášela ukázky poezie. Na stránkách listu tak mohli čtenáři najít verše od Antonína Sovy, Otty Picka, či Viktora Dyka.¹⁰⁹

Jaromír Malý a Pokroková revue

Na rozdíl od Časopisu pokrokového studentstva, najdeme jméno Jaromíra Malého mezi autory Pokrokové revue daleko častěji. Byl pilným příspěvovatelem do rubriky Měsíční přehledy a poznámky. Jeho články se týkaly především aktuálních politických témat.

Pokud se podíváme na seznam jeho článků v ročnících 1911/1912 dostaneme tento přehled - *Nové seskupení Českých stran? Sbližení strany Státoprávně pokrokové, lidovopokrokové a realistické?. Státoprávní seminář studentský, Letošní reskriptový ruch, Smiřovačky ve Vídni a v Praze, Volební reforma Českého sněmu, Úprava platů učitelských, Pryč se smiřovačkami, Gautschova¹¹⁰ Krasořeč o Českém národě, Utrpení česk. dětí školních v parlamentě, Výstřely proti ministerským lavicím, Vláda Stürghova, Hohenburgovy podmínky a jeho „Deutschböhmen“, Hledá se pracovní většina pro branné a berní předlohy, Nebezpečí inkamerace pivní dávky zemské, Nejednotnost a chabost T. ZV. Jednotného klubu českého, Neodvislí poslanci čeští, „Reforma“ jednacího řádu opět prodloužena, Čeští poslanci do vlády, Zánik jednotného klubu.¹¹¹*

---

¹⁰⁸ PR 8, 1911-1912.

¹⁰⁹ Pokroková revue 9, 1912-1913.

¹¹⁰ Zöllner Erich, *Geschichte Österreichs. Von den Anfängen bis zur Gegenwart*, München 1990.

¹¹¹ PR 8, 1911-1912.

V podobném duchu se nesou i dalšího jeho příspěvky, jejichž celý výčet bude uveden v příloze na konci práce. Jaromíra Malého lze v podstatě označit za jakéhosi politického zpravodaje, který podává čtenářům přehled o politickém dění. Jako autor si musel neustále shánět a hledat informace, aby měl do své rubriky o čem psát. Přestože sám pracoval v Praze, tak se k němu dostávaly i četné informace z Vídně, díky nimž mohl mapovat politickou scénu a vyjadřovat své názory.

Svá stanoviska píše ze strany pokrokové strany a nezapomíná chválit i pokrokové studentstvo. Je v podstatě proti jakýmkoliv usmiřovacím akcím vůči Vídni, stejně tak je proti jakýmkoliv možným ústupkům. Jeho zájmem, stejně tak jako strany pokrokové, je zvýšit význam Českého zemského sněmu a získat pro český národ co nejvíce výhod, například všeobecné hlasovací právo.

V jeho člancích najdeme proto silnou kritiku v podstatě kohokoliv, kdo by se chtěl s Vídni dohodnout. Vystupuje proti ostatním stranám a upozorňuje na jejich plané sliby a špatné kroky. V kontrastu s nimi pak chválí práci strany státoprávně pokrokové.

Jeden z jeho příspěvků hodnotí i atentát na následníka trůnu Františka Ferdinanda de Este. Vyšel těsně před vyhlášením války Rakouska-Uherska Srbsku, a to 26. července 1914. Sám autor článku viděl v následovníku trůnu jistou možnost na změny, vznik velké a silné monarchie, která by dala prostor všem svým národům, stejně tak se ale bál stoupajícího vlivu Německa, jako mocného souseda Habsburského soustátí.¹¹²

Výstřely sarajevského atentátníka však ukončily možnost poznat, kam by vedly kroky možného nového panovníka. Místo toho se zvýšil tlak proti jižním Slovanům žijícím v Srbsku, kteří obdrželi ultimátum, na které v podstatě nešlo odpovědět kladně. Mezinárodní napětí dlouho udržované nyní dle autora pomalu vypuká a jeho ohromná síla teprve přijde.

Jaromír Malý se v tomto článku také zamýšlel nad možnou rolí českého člověka: „*A tu český člověk, který se zájmem či lhostejností, se slabou vůlí nebo se skeptickou oblomovštinou a pohodlnou přezíravostí sledoval veřejné otázky a zejména podceňoval úsilí o českou samostatnost, chtě nechtě ocitá se najednou na prahu dalekosáhlých událostí přesahující hranice vlasti, jakož i před naléhavou a závažnou otázkou: S jakým politickým cílem a s jakou přípravou předstupuje národ český vstříc možnosti rozvinutí mezinárodních konfliktů? Jaký jsou přání a potřeby národa českého?*“¹¹³

---

¹¹² Jaromír Malý, Důsledky sarajevského atentátu, in: Pokroková revue 10, 1914, č. 8, s. 482-483.

¹¹³ Jaromír Malý, Důsledky, s. 483.

Příspěvky Jaromíra Malého do Pokrokové revue můžeme zařadit do kategorie politických článků, které u autora později nenajdeme. Je velmi zajímavé sledovat myšlenkové procesy a názory autora mnoha spíše regionalistických a historických děl, který se vyjadřoval k současné politické situaci.

Činnost Jaromíra Malého v rámci časopisu Otavan

Otavan

V období druhé poloviny devatenáctého století se na trhu pomalu objevovaly různé časopisy a tiskoviny. Některé se profilyovaly čistě politicky, jiné se snažily mít svůj záběr tak široký, aby dokázaly přinést zprávy z celé monarchie.

Postupně se ale začaly objevovat také týdeníky či měsíčníky, které se zabývaly pouze určitým regionem. Jednotlivým regionům se věnovaly jak po stránce historické, tak i kulturní. V jižních Čechách tato role připadla především časopisu Otavan. Ten během své existence prodělal celou řadu změn, jak v periodicitě vydávání, tak v obsahu či názvu, ale nakonec se vyprofiloval jako nezaměnitelná krajinská revue s významem přesahující jihočeský kraj.

Osoba Jaromíra Malého v něm hrála přes pětadvacet let významnou roli, a proto se domnívám, že je důležité představit tento krajinský list v celé jeho historii s důrazem na roli píseckého regionalisty v něm.

Předchůdce a první období časopisu Otavan (1857-1909)

Myšlenka vydat list, který by se zabýval Pískem a jeho okolím, vznikla již v padesátých letech devatenáctého století. U jejího zrodu stála dvojice lidí Václava Verrerleho a Vlastimila Janotu. Václav Vetterle, jako tiskař a majitel tiskárny zaštitil podnik po stránce technické. Vydávání časopisu mu v té době přišlo vhod, jelikož neměl v onen čas na přelomu let 1857 a 1858 příliš mnoho zakázek.

Uvítal tedy návrh a spolupráci s Vojtěchem Vlastimilem Janotou, který s nápadem na vydávání listu přišel. Jednalo se o učitele, jenž zavítal do Písku v roce 1856 po několika pracovních zkušenostech v rámci svého učitelského povolání, pracoval například ve škole v Křici nebo na dívčím ústavě paní Amerlingové. Kromě svého učitelského řemesla však měl zálibu v historii a literatuře. Hned po svém příchodu do Písku navázal čilé styky s místními vlastenci a pustil se do několika vydavatelských podniků týkajících se starých jihočeských písní. Postupně pak vše směřoval k vydávání svého časopisu s regionální tematikou.¹¹⁴

---

¹¹⁴ Jaromír Malý, Založení píseckého poutníka od Otavy před 60 lety, Otavan 39, 1919, č. 5, s. 67-69.

V tomto období se na trhu vyskytovalo velmi málo časopisů a česky psaných ještě méně. Regionální periodika chyběla skoro úplně. Tento stav se pokusil Janota změnit a rozčeřit tak stojaté vlastenecké vody v Písku, které v té době panovaly.¹¹⁵

Ve svých pamětech sám Janota uvedl, že je třeba zapůsobit i na ostatní třídy obyvatelstva, a to nejen ve městě, ale i v dalším okolí. Domluvil se s tiskařem Vetterlem, od kterého dostal příslib, že mu bude list vydávat. Zajistil si na úřadech potřebnou koncesi pro vydávání periodik a začal si získávat postupně přispěvovatele do prvního čísla. Z hlediska propagace nechal zhotovit leták, který informoval o obsahu svého časopisu. Na letáku stálo: „*Časopis tento bude podávati:*

1. *Mravné, poučné a zábavné povídky.*
2. *Dějepisné-pro život důležité zlomky.*
3. *Prostonárodní poučování v hospodářství, řemeslnictví a průmyslu*
4. *Lehko pochopitelné návodství ku štěpařství, včelařství a hedvábnictví*
5. *Těž něco o chování dobytka*
6. *Mravné průpovídky, písně, anekdoty, bájky a pohádky.*
7. *Životopisy proslulých mužův.*
8. *Výňatky nepolitického obsahu z novin domácích i cizokrajných.*
9. *Poučování lidu o starožitnostech a jejich ceně.*
10. *Zprávy místné i z venkova.*“¹¹⁶

Z popsaného zamýšleného obsahu je zřejmá snaha především o nepolitická témata a záběr spíše po regionálních a hospodářských tématech. Janota předpokládal, že periodicita jeho nového listu bude týdenní, a cenu vypočítal na 45 krejcarů za čtvrtroční předplatné.

Dne 3. ledna 1858 se mu podařilo uvést do chodu regionální týdeník *Poutník od Otavy* s podtitulem *List věnovaný zájmům Českého Jihu*. Pravidelně Poutník vycházel jednou týdně. V roce 1863 na jeho tematické zaměření na jihočeský region navázal časopis Otavan, který vycházel v rozmezí let 1863-1866. Poté Otavan na čas pulty knihovnictví opustil, aby se vrátil v roce 1879 a začal svoji další etapu.¹¹⁷

I když v době Poutníka od Otavy či prvních čísel Otavana Jaromír Malý ještě nežil, seznámil se s nimi brzy během svých studijních let díky svému zájmu o region a jeho historii.

---

¹¹⁵ Jaromír Malý, Založení píseckého poutníka od Otavy před 60 lety, Otavan 39, 1919, č. 7, s. 108-110.

¹¹⁶ Jaromír Malý, Založení píseckého poutníka od Otavy před 60 lety, Otavan 39, 1920, č. 11, s. 167-169.

Později si aktuální čísla Otavanu kupoval či nechával dokonce zasílat na studia do zahraničí. V dopisech z Mnichova či Tübingen prosí rodiče o zaslání nově vyšlých čísel.¹¹⁸

Postupně se pak s Otavanem sblížil i po stránce autorské. V dalších vývojové etapě tohoto regionálního listu již patřil mezi autory jednotlivých příspěvků.

---

¹¹⁸ SOkA Písek, Malý Jaromír PhDr. (1646)1891-1955, kart. 12, inv. č. 222, Dopis Jaromíra Malého otci, Tübingen 19. 11. 1904.

Časopis Otavan 1909-1914

V roce 1909 se dne 3. července na úvodní stránce Otavana objevil velký nadpis *Jihočeské veřejnosti! Našemu Pošumaví!*¹¹⁹ Pod ním se odběratelé časopisu mohli dočíst informace o tom, že tento jihočeský list změnil vydavatele. Za jeho vydávání se nyní stala odpovědná Státoprávní strana, která se poté o Otavana starala až do přerušení jeho vydávání před první světovou válkou.

Státoprávní strana si dala za úkol vytvořit z Otavana řádný krajinský list, který měl hájit zájmy národní, kulturní, hospodářské a sociální, a to pro oblast celého Pošumaví. Jak bylo ostatně shrnuto v úvodním článku prvního vydaného čísla Státoprávní stranou, šlo jí o povznesení Pošumaví.

Nejednalo se o změnu náhlou. Do již v podstatě tradičního listu, který vycházel nepřetržitě od roku 1879, se postupně dostávali redaktoři a přispěvovatelé, kteří byli se stranou státoprávní spojení a mohli tak časopis formovat. K převzetí celého listu pod kontrolu státoprávní bylo postupně směřováno.

Otavan vycházel jednou týdně, vždy v sobotu. Vydavatelé se časopis snažili zpřístupnit co nejširším kruhům, proto se rozhodli snížit jeho cenu. Z původních šestnácti haléřů za jedno číslo, došlo ke snížení na deset haléřů. Pokud se odběratelé stali předplatiteli, mohli zaplatit korunu šedesát haléřů za čtvrtletní předplatné, tři koruny dvacet za půlroční předplatné a šest korun čtyřicet haléřů za celý rok.

Vydavatelé se snažili zůstat věrni královskému městu Písku. Chtěli vytvářet stále kroniku Písku a přinášet informace z života města a okolí, nechtěli zapomenout ani na Jihočeskou otázku. Kromě toho si vytýčili i národní cíle, které překračovaly hranice kraje. Dali si za úkol postavit a bojovat proti každému směru, který podlamoval jejich národní energii a který by oslaboval jejich boj za uskutečnění českého státního práva.

V období 1909 až 1914 měl Otavan osm stran a velikostně bychom ho mohli přirovnat k novinovému formátu. Přibližně šest stran každého čísla zaplňovaly texty a poslední dvě stránky si týdeník vyčlenil na reklamy a inzerci, což zajišťovalo částečný finanční příjem pro redakci.¹²⁰

Obsah deníku se vydavatelé snažili zaměřit jak na celonárodní problematiku, tak na události dnešního jihočeského kraje. Každé číslo vždy začínalo delším úvodním článkem,

---

¹¹⁹ Otavan. Státoprávně pokrokový týdeník pro královské město Písek a Pošumaví 31, 1909, č. 27.

¹²⁰ TAMTÉŽ, s. 2.

který se většinou týkal politických problémů, buď se zabýval děním v říšské radě ve Vídni, nebo také v Českém zemském sněmu. Autoři těchto článků věnovali zevrubně pozornost české politické scéně, přičemž se samozřejmě snažili ukázat úsilí strany Státoprávně pokrokové oproti nečinnosti ostatních politických stran a sdružení.

Články pojednávající o politické scéně nesly například název *Malé, velké cíle* a poukazoval na nedostatky mladočeské politiky a na její nedůslednost, jiný titul byl *Název a skutečnost*,¹²¹ v němž se nacházely nářky na připravovaný vládní rozpočet. Mezi další politicky zaměřené texty patřily ty s nadpisy *Předůležité národní příkázání*,¹²² *Drama se zauzluje*,¹²³ *Proti klerikalismu*,¹²⁴ *Politické bezvětrí*¹²⁵ a další.

Kromě politické tematiky se Otavan zabýval i postavením Čechů a Němců, upozorňoval na různé bezpráví a špatnosti proti českému národu. Z četných příspěvků lze odcitovat krátkou ukázkou, například *volají do celého světa, že oni jsou páni a my otroky*.¹²⁶

Kromě národních témat se týdeník věnoval v hlavní rubrice i událostem v Písku, především opět politice. Velkým tématem se pro něj staly květnové volby roku 1911 do místních zastupitelstev. Několik měsíců před průběhem voleb, které se pak uskutečnily na přelomu května a června, se objevovaly články, jež objasňovaly politické cíle Státně pokrokové strany a představovaly její kandidáty. Po volbách se objevovaly články ohledně řešení možných koalic a plnění volebních slibů.

Dalším regionálním tématem, které se dostalo na titulní list, se stala plánovaná jubilejní výstava v Písku. Ta se konala v Písku od 20. 7. 1912 do 9. 9. 1912. O její přípravě se však objevily první zprávy již v roce 1910.¹²⁷ Jednalo se o informace z přípravného výboru, který se musel potýkat s mnoha problémy při organizaci tak velkého podniku, jakým jubilejní výstava byla. V Otavanu se také objevily žádosti ke všem obyvatelům jižních Čech, aby dodali různé exponáty a zajímavé předměty, jež by se mohly k výstavě hodit. Během průběhu výstavy pak docházelo k pravidelným reportážím z místa konání. Ty měly čtenářům, kteří se do Písku nedostali, přiblížit co se v královském městě na výstavě děje. I po skončení celé akce téma výstavy ze stránek časopisu nezmizelo, dalšího půlroku bylo možné se o jejích dozvucích v Otavanu dočíst. V tomto případě tedy došla naplnění předdeslaná slova redakce,

---

¹²¹ Otavan 31, 1909, č. 28.

¹²² TAMTÉŽ.

¹²³ Otavan. 31, 1909, č. 36.

¹²⁴ Otavan. 31, 1909, č. 34.

¹²⁵ Otavan 32, 1910, č. 18.

¹²⁶ Otavan. 32, 1910, č. 51.

¹²⁷ Otavan. 32.

že se budou věnovat hlavně dění v Písku a okolí, a tak v letních měsících roku 1912 polickou problematiku v listu skoro nenajdeme.

Otavan se však nezabýval jen národními či regionálními tématy, dokázal se zaměřit ve výjimečných případech i na události mimo hranice Rakousko-Uherské monarchie. Věnoval se například vzniku Portugalské republiky v roce 1910, jeho pozornosti neušlo ani úmrtí Lva Nikolajeviče Tolstého.¹²⁸ Týdeník si všimal i válečných konfliktů. Vyjadřoval obavy nad možným rusko-čínským konfliktem v roce 1911 a se znepokojením sledoval i dění na Balkáně během roku 1912, jemuž věnoval článek s názvem *Zamlžená budoucnost*.¹²⁹

Po úvodních člancích, zabývajících se již výše zmíněnou tematikou, následoval na úvodní stránce vždy krátký fejeton nadepsaný ve francouzském znění *feuilleton*. Ve fejetonech se objevovala témata různého druhu, šlo například o vzpomínku na významnou kulturní událost v Písku - pobyt Bedřicha Smetany v Písku v roce 1881, ve fejetonu z roku 1910 se redakce zaměřila na dění v jiných slovanských oblastech Evropy, konkrétně se zabývala Sokolem na Balkáně.

Po úvodním listu následovaly pravidelné rubriky. Jednalo se o *Věstník živnostenský*, *Věstník sokolský*, *Zdravotnictví*, *Umění a literaturu*, které pojednávaly o obecných tématech a pak dále o rubriky zabývajících se přímo určitým městem, šlo o *Písek*, *Netolice*, *Protivín*, *Strakonice*, *Týn nad Vltavou a Vodňany*. Poslední částí pravidelných rubrik Otavana, která se nacházela vždy na šesté straně, byl oddíl *Různé zprávy*.

Nejvíce informací přinášely sloupky pro jednotlivá města. Mnoho prostoru vydavatel vyčlenil pro královské město Písek, zabíral vždy jednu až dvě celé strany časopisu. Nacházely se zde všemožné informace o městě. Příspěvky se týkaly voleb, zasedání zastupitelstva, úmrtí významných občanů, krádeží, slavných jubileí, kulturních akcí, tedy všeho podstatného co se v Písku za týden událo či v nejbližší době udát mělo. Ostatní oddíly, jež pojednávaly o dalších městech, obsahovaly informace podobné. Přeci jen však bylo poznat, že Otavan měl své sídlo právě v Písku, a tak na Netolice či Strakonice nezbyl tak velký prostor na jeho stránkách. Redakce se snažila situaci se zprávami z měst zlepšit, hledala mezi čtenáři nové příspěvovatele, kteří by do rubrik přinášeli nové články a informace. Bohužel se jí to příliš nepodařilo, postupně tak zůstaly samostatné pouze příspěvky o Písku a Strakonících a zbylá města byla sdružena do rubriky Prácheňsko.

---

¹²⁸ Otavan 32, 1910, č. 49.

¹²⁹ Otavan 34, 1912, č. 51.

V závěru časopisu se pak objevovaly reklamy a inzerce. Některé reklamy se nacházely na stránkách časopisu s železnou pravidelností, jiné se dostaly do Otavana výjimečně. Mezi nejčastější reklamy patřila například na Mattoniho Kysibelku, víno Alfréda Sattlera či na takzvané mýdlo s jelenem.

Na konci každého roku vydala redakce do posledního čísla krátkou shrnující zprávu o stavu vydávání časopisu. V podstatě šlo vždy o konstatování, že se listu navzdory všem překážkám daří dobře a že jednotliví členové redakce ve své práci vydrží a budou v ní pokračovat. Zpráva obsahovala také poděkování odběratelům a přání, aby jejich přízeň vydržela i v roce dalším. Z hlediska ceny se částka za jedno číslo, stejně tak cena pro předplatné, během celého popisovaného období nezměnily a snaha redakce uchovat časopis přístupný pro co nejširší okolí se dařila. Pro lepší představu, jak vypadala jedna ze zhodnocujících zpráv a jakým směrem se chtělo vydavatelství posunout, můžeme uvést krátkou citaci z lednového čísla 1913. *„A že zůstaneme i na dále věrni našim principům státoprávně pokrokovým o tom netřeba se ani zmiňovati. Všecky přátele pravého pokroku vlasteneckého zanícení a dobrého českého cítění zveme z té duše k společně s námi práci v roce budoucím! V Písku dne 1. ledna 1913.“*¹³⁰

Bohužel blížící se válečné útrapy, ale také problémy v tiskárenském průmyslu, činnost listu nakonec na skoro tři roky utlumily. Podařilo se ho znovu obnovit, jednalo se však o časopis značně pozměněný, jehož hlavním propagátorem a redaktorem se stal Jaromír Malý.

Role a příspěvky Jaromíra Malého

Jméno Jaromíra Malého se na stránkách Otavanu objevilo poprvé 2. července roku 1909. Jednalo se o zprávu o jeho studii o nově objevených Máchových dopisech. Písecký rodák vydal edičně s krátkou studií šest nově objevených dopisů známého básníka jeho příteli Eduardu Hindlovi. V nich se Mácha svěřoval nejen s potížemi při vydávání své nejznámější básnické sbírky Máj, ale i s problémy týkajícími se jeho milostných citů. Malého práce způsobila malé literární pozdvížení a psalo se o ní i v Národní politice či Lidových novinách.¹³¹

---

¹³⁰ Otavan 35, 1913, č. 1.

¹³¹ Otavan 32, 1910, č. 27, s. 1-2.

Článek přímo od Jaromíra Malého najdeme v Otavanu 24. září 1910. Autor v něm psal o návštěvě a posledním koncertu Bedřicha Smetany v Písku. Koncert se konal v rámci skladatelova turné, při němž sháněl peníze na opravu a znovupostavení Národního divadla. Svůj článek postavil Jaromír Malý především na studiu korespondence dr. Nebrušky, starosty pěveckého píseckého spolku a důvěrného Smetanova kamaráda J. Srba Debrnova. Oni dva totiž vystoupení Bedřicha Smetany domlouvali. Známý skladatel již v té době ztratil téměř svůj sluch, přesto se ještě odhodlal kvůli národním cílům vystoupit. Jaromír Malý zpřístupnil čtenářům přepis jednoho z dopisů, v němž Smetana předkládal plán skladeb, které se chystá zahrát. Mělo se jednat především o jeho vlastní tvorbu, i když skladatel cítil obavy, zda nebude posluchače příliš nudit. U předložené přepisu dopisu si nebyl Jaromír Malý jistý, kdo ho ve skutečnosti napsal. Dle podpisu u něj mohl za autora označit Smetanu, při paleografickém rozboru se ale přikláníl k jeho příteli J. Srbovi Debrnovi a tomu, že Smetana sdělení pouze podepsal.¹³²

Dalším příspěvkem Jaromíra Malého se stala série článků o kulturním ovzduší Písku v šedesátých letech devatenáctého století pod názvem *Přípravy k obrodě Písku let šedesátých*.¹³³ Autor se snažil popsat, jaká v této době byla situace v Písku, ale v podstatě i v celých českých zemích. Všiml si zajímavého časopisu Posel z Prahy redaktora Šimáčka, který se kriticky vyjadřoval k poměrům v Písku, ale i v jiných českých městech. Kritizoval pohodlné měšťanstvo a nabádal ho k větší aktivitě. Nelíbila se mu například situace na píseckých školách, kde výuka českého jazyka byla svěřována neodborníkům. Kromě toho také kritizoval stav v českých městech a prohlašoval, že jejich zlatá doba dávno skončila. Snažil se tak povzbudit a možná snad i vyburcovat národní smýšlení a probudit písecké vlastence, to se mu nakonec podařilo. Krátce po Šimáčkově člancích v roce 1857 se objevila snaha píseckých vlastenců reagovat na jeho výtky. Nejdříve se pokusili vydat almanach textů píseckých autorů, následně se pak podařilo založit časopis Poutník od Otavy.

Jaromír Malý popsal tuto problematiku v pěti číslech Otavana roku 1911, která vyšla v únoru a lednu. Jedno z pokračování dokonce celý list otvíralo.

Roli, kterou v této etapě Otavana Jaromír Malý zastával, můžeme označit jako přispěvatelskou a komentátorskou. Posílal na vyžádání příspěvky k různým regionálním tématům. V korespondenci si se svými známými pak vyměňoval názory na různé vyšlé studie. Všiml si především toho, kam se list ubírá, a vítal jeho záběr k regionálním tématům, o které sám měl evidentní zájem.

---

¹³² Otavan. 32, 1910, č. 39, s. 1-2.

¹³³ Otavan. 33, 1911, č. 3, s. 1-2.

Obnovený Otavan 1916-1936

Dne 28. března 1916 vyšlo první číslo obnoveného Otavana s podtitulem *Měsíčník pro národní, kulturní a hospodářské zájmy královského města Písku a kraje Prácheňského*. Za jeho obnovením stály především dvě osoby, jednak Jaromír Malý, který byl zodpovědný za redakci, jednak Theodor Kopecký, který vlastnil tiskárnu v Písku, v ní pak po celou dobu své existence Otavan vycházel.

Od svého předválečného předchůdce se však časopis značně lišil. Jeho periodicitu, jak je patrné z podtitulu, byla jednou za měsíc. Změnil se i vzhled, každé číslo obsahovalo barevně ilustrované desky, na nichž se nacházel obsah. Měsíčník měl rozsah šestnáct stran, přičemž čtrnáct stran zabíraly články a příspěvky a dvě strany obsahovaly inzerci.

Největší změny však prodělal obsah listu. Vymizela z něj všechna politická témata a stal se především kulturní krajinskou revue. S tím, jak se bude Otavan profilovat, seznámil jeho čtenáře Jaromír Malý hned v úvodním slově prvního čísla.¹³⁴

Dle něj v těžkých dobách právě probíhající války bylo záslužné, že se ohlašoval Otavan, který se chtěl vrátit zpět na kulturní krajinskou scénu. Časopis chtěl být opět vzorný, seriózní a ryze český list krajinský, jenž si inteligence v kraji vždy přála. Navíc podobných podniků nebylo dle autora nikdy dostatek a Písek, Prácheňsko a přilehlé Pošumaví tento list potřebovaly.¹³⁵

Ve svém úvodním slově popsal Jaromír Malý plánovaný obsah měsíčníku. Otavan se měl věnovat zájmům národním, kulturním a hospodářským. Na jeho stránkách se měly pravidelně objevovat studie národopisné, dějepisné, archeologické, místopisné, hospodářské a sociální, ale také úvahy školské, výchovné, vzdělávací, osvětové a odborné. Navíc redaktor sliboval pečlivé sledování literárního a uměleckého dění, uvádění úryvků z literárních prací, pravidelné feuilletony, zprávy z veřejného a spolkového života z Písku a okolí. Nechtěl vynechat ani vzrůstající se turistický ruch a s ním spojenou snahu pro připomenutí a hlavně také zachování a obnovu významných památek Prácheňska.¹³⁶

Záběr listu byl tedy vskutku široký, ale oproti svému týdeníkovému předchůdci jedno téma zcela zmizelo, a to politika. O ní v následujících letech nenajdeme v Otavanu téměř žádnou zmínku, žádné výsledky voleb, žádné štvavé články jedné politické strany proti druhé, žádné stížnosti na rozvržení sil v parlamentě, ať již nejdříve Rakousko-Uherském či později

---

¹³⁴ Otavan. 36, 1916, č. 1.

¹³⁵ TAMTÉŽ.

¹³⁶ TAMTÉŽ.

Československém. Informování o politickém dění nechal časopis na starost jiným a on sám se věnoval svému kraji a v něm především historickým, literárním, či kulturním tématům. Chtěl totiž přinášet radost, poznání, nikoliv příliš čeřit, beztak mnohdy již napjaté politické a či nacionální nálady.

První číslo tedy v březnu spatřilo světlo světa a přineslo takové rozvržení listu, jenž se po celé dvacetileté období vydávání téměř nezměnilo. Čím tedy chtěli zaujmout autoři nově obnoveného listu? Na které články vsadili pro svůj vstup na časopisecký trh?

V prvním čísle celý list otvíralo úvodní slovo Jaromíra Malého, jako hlavního redaktora, s obsahem již výše popsaným. Po něm následovala báseň Richarda Weinera *Ulice v domově*.¹³⁷ Následoval první delší článek, který zpracoval opět Jaromír Malý. Pojednával o zvolení prvního českého purkmistra pro královské město Písek.¹³⁸ Tento článek nebyl vybrán náhodou. Z korespondence se můžeme dozvědět, že autor ho do prvního čísla umístil záměrně, aby ve vyhocené národnostní době zahrál na českou strunu a tím snad možná i více čtenářů k listu na začátku jeho vydávání přitáhl.¹³⁹ Po úvodní části jeho studie, jež byla pro svou délku rozdělena do čtyř čísel a vycházela tedy na pokračování, následovaly další články. Z jejich názvů je patrné, že se tematicky držely jihočeského regionu. Jednalo se o příspěvky s názvy *Slavnostní svěcení praporu národní gardy ve Vimperce 1848*, *Naši invalidi a zvýšení početnosti pozemkových držeb jihočeských*, *Dvě písecké přírodní aktuality*, *Na rozloučenou s převorkou*, *Heydukova oslava v Praze*, *K otázce měšťanské besedy v Písku*, *Živelná pohroma v lesích vrážských*. Výjimečně došlo k opuštění jihočeského prostoru, v prvním čísle například příspěvkem Emanuela Siblíka o *Ibsenově Noře*.¹⁴⁰

Po sérii delších článků většinou s rozsahem dvě až čtyři stránky následovaly další rubriky, a to *Věda a umění*, *Besídka*, *Drobnosti* a *Z místní kroniky*. Pro všechny z nich bylo společné vymezení území, jemuž věnovaly pozornost, šlo především o Písek, Prácheňsko a oblast Pošumaví.

Po člancích, studiích a příspěvcích následovala inzerce. Díky ní mohl list značně vydělat. Pro jedno číslo v roce 1916 stála inzerce na celou stranu dvacet korun, na půl strany deset korun a na čtvrt strany šest korun. Pokud se inzerenti rozhodli pro pravidelnou reklamu v Otavanu, tak mohli obdržet desetiprocentní slevu pro další vydání. V prvním čísle se

---

¹³⁷ Otavan 36, 1916, č. 1, s. 2.

¹³⁸ Otavan, s. 3-4.

¹³⁹ SOkA Písek, Časopis Otavan Písek (1907)1916-1926, kart. č. 1.

¹⁴⁰ Otavan 36, 1916, č. 1.

nacházely prozatím pouze čtyři půlstránkové reklamy, ale jejich množství se v listu pomalu rozšiřovalo.¹⁴¹

V prvním čísle lze také nalézt agitační leták, jenž obsahoval ceník pro předplatné měsíčníku. To bylo na rok stanoveno na 5,40 korun, na půl roku na 2,70 korun a čtvrtletně na 1,40 korun. Samotné jedno číslo stálo padesát haléřů. Kromě toho, že odběratelé měli doporučit list svým příbuzným a známým, upozorňoval leták také na možnost zaslat Otavan na frontu a udělat tak radost bojujícím na frontách pozdravem z domoviny.¹⁴²

Velkou roli hrály i desky časopisu. Přední část desek byla využívána pro informovanost čtenářů. Na přední části se nacházel v barevném motivu vypsáný obsah čísla. Na vnitřní straně předních desek se nacházely vypsány hlavní osoby, které měly list na starosti. Čtenáři se tak dozvěděli, že Otavan vycházel v Písku u tiskaře Theodora Kopeckého, jehož tiskárna se nacházela v ulici Komenského 88, a jeho hlavním redaktorem, kterému přispěvatelé mohli posílat své příspěvky, byl Jaromír Malý.¹⁴³

Pod touto administrativní hlavičkou se nacházel oddíl Listárna a redakce. Tam se často objevovaly žádosti či apelace na možné nové příspěvky od nových autorů. Redaktoři chtěli totiž mít list co nejvíce tematicky zaměřený. Hledali články pro obory kulturní, hospodářské a další. Možní přispěvatelé měli posílat své texty redakci a ta je buď měla otisknout, nebo by jim je vrátila zpět. Možní autoři si však měli dát pozor na omezenou kapacitu listu, a to šestnáct stran, které nelze překročit, proto bylo třeba, aby své články co nejvíce krátili.

Tyto apelace se objevovaly hlavně na počátku vydávání měsíčníku. Postupně textů do redakce přibývalo a přibývalo, takže docházelo spíše k přehlčení čísla a na mnohé příspěvky docházelo až po několika měsících. Na nedostatek látky si zkrátka Otavan nemohl stěžovat. Spíše šlo o to všechno správně poskládat a vydat tak, aby celé číslo drželo pohromadě a nebylo tematicky roztříštěné.¹⁴⁴

Vnitřní část předních desek Otavana, v podstatě předsádky, sloužila také k zobrazení přehledu právě vyšlých literárních titulů především z jihočeského kraje. Nově vydané tituly zde byly představeny krátkou anotací včetně rozsahu stran a předpokládané ceny. Obě strany zadních desek sloužily k reklamnímu využití pro možné inzerenty.¹⁴⁵

Ve válečné době, kdy byl papíru nedostatek, bylo důkladné využívání každého prostoru na stránce chvályhodné a pro list především ekonomické.

---

¹⁴¹ SOKA Písek, Časopis Otavan Písek (1907)1916-1926, kart. č. 1.

¹⁴² Otavan 36, 1916, č. 1.

¹⁴³ TAMTÉŽ.

¹⁴⁴ SOKA Písek, Časopis Otavan Písek (1907)1916-1926, kart. č. 1.

¹⁴⁵ Otavan 36, 1916, č. 1.

Po prvním, jak autoři sami zmiňují, pokusném čísle následovala další s měsíční periodicitou, a to, co se mohlo zdát jako nesmělý pokus, nakonec vyklíčilo ve dvacet let trvající existenci. Během svého trvání se vyprofiloval jako krajinský kulturní list a zaujal velmi významnou pozici v rámci regionálních časopisů.

Otavan vycházel jednou za měsíc, nevycházel však pravidelně ve stejné dny. První číslo vyšlo 28. března,¹⁴⁶ druhé 31. května,¹⁴⁷ další například 5. července.¹⁴⁸ Ve svém tiskařském plánu s ním totiž sice Theodor Kopecký počítal, ale neměl pro něj přesné datum, jelikož přesnost věnoval jiným zakázkám, u kterých měl jistější rentabilitu. Nově vzniklou krajinskou revue sázel a nechával tisknout vždy v mezerách mezi jinou prací, proto docházelo k nejednotnému datu vydávání.

Názory na první číslo, které došly do redakce, byly velmi kladné. V dopise z 12. dubna Pavelec píše: „*Byl jsem velice potěšen bohatým obsahem a krásnou úpravou. Přeji Otavanu na jeho nové puti po našich vlastech mnoho zdaru.*“ Jiný dopisovatel redakci oznámil: „*Vážená redakce! Mile překvapen potěšen jsem 1. číslem Otavana, jež jste pro ukázkou mi zaslali.*“¹⁴⁹

S negativním hodnocením se v dochovaných archivních materiálech nesetkáme. Pokud se někomu Otavan nelíbil, nejspíše svůj názor vyjádřil tak, že si ho nepředplatil a první vzorové číslo, které bylo rozesíláno poměrně široké veřejnosti, jednoduše zaslal redakci zpět. Ona mu pak další vydání listu již neposílala.

Látek a námětů měl Otavan celou řadu, horší to ale bylo s rozsahem jednotlivých textů. Příspěvatelé nebrali velmi často vážně prosbu o délce článků, a tak buď musela probíhat redukce a krácení v redakci, nebo se autor zveřejnění své práce nedočkal. I tak vycházelo mnoho příspěvků na několik pokračování. Nevýhodou pak bylo, že na jednotlivá pokračování jednoho textu si musel čtenář počkat i několik čísel, například článek Jaromíra Malého o volení purkmistra v Písku vyšel rozdělen na čtyři části, přičemž první dvě se vešly do březnového a dubnového čísla ročníku 1916,¹⁵⁰ ale další dvě se dočkaly uveřejnění až v únoru a lednu 1917.¹⁵¹

---

¹⁴⁶ Otavan. Měsíčník pro národní, kulturní a hospodářské zájmy královského města Písek 36, 1916, č. 1.

¹⁴⁷ Otavan 36, 1916, č. 2.

¹⁴⁸ Otavan. 36, 1916, č. 5.

¹⁴⁹ SOKA Písek, Časopis Otavan Písek (1907)1916-1926, kart. č. 1.

¹⁵⁰ Otavan. 36, 1916, č. 1.

Otavan. 36, 1916, č. 2.

¹⁵¹ Otavan 36, 1917, č. 11.

Otavan. 36, 1917, č. 12.

V korespondenci mezi tiskařem Kopeckým a redaktorem Malým najdeme často v řešení náhlou situaci, kdy kvůli akutnosti jiné látky muselo být pokračování odročeno, až se na něj někdy skoro pozapomnělo, nebo se daný článek kvůli neustálému odročování stal zcela neaktuální.¹⁵²

Samotnou kapitolou se stala monotematická čísla, jež vycházela většinou jako dvojčísla. Přes prázdninové letní měsíce a období vánočních svátků vycházela většinou dvě čísla najednou. Dělo se tak především proto, že tiskárna v této době měla hodně jiné práce a na Otavana nezbývalo tolik času.¹⁵³ Proto než například v letních měsících došlo k tisknutí učebnic, snažila se redakce sestavit dvojčíslo Otavana a vydat ho na prázdniny. V září pak opět nastala jednoměsíční periodicitu.

Výhodou dvojčísla byl samozřejmě dvojnásobný počet stran a tedy větší prostor pro příspěvky a články. Velmi často se stávalo, že se autoři snažili dát dvojčíslu nějaký ústřední tematický motiv. První dvojčíslo, jež stihlo vyjít ještě v rámci prvního ročníku v roce 1916, bylo věnováno Práchni.¹⁵⁴ Jednalo se o krajinský spolek, u jehož zrodu stál Jaromír Malý. Na necelých čtyřiceti stranách se povedlo Otavanu sestavit zajímavé texty, které se zabíraly historií spolku, ale také jeho kulturní činností a v neposlední řadě také tím, co Prácheň plánovala do budoucna.

V předmluvě k tomuto tematickému číslu redakce upozornila na to, že se nejedná o poslední monotematické číslo a že plánují i další. Autoři také vítali všemožné návrhy a nápady, o čem by daná čísla mohla být.

Dalšími čísly, vyhraněnými čistě jednou problematikou, bylo například to z 16. května 1923, které se zabývalo osobou Adolfa Heyduka.¹⁵⁵ Srpnové číslo z roku 1924 se zaměřilo na Bedřicha Smetanu a především jeho pobyt v Písku na sklonku jeho života.¹⁵⁶

Mezi všemi speciálními čísly je nutno také upozornit na číslo z 25. listopadu 1918.¹⁵⁷ V něm zcela výjimečně dostala přednost celostátní problematika nad regionální. Úvodní článek nesl název *Svobodě vstříc* a pojednával o vzniku svobodného státu, který ničí meč bezpráví, lži a násilí. Nezapomněl však vyzdvihnout roli Písku. Další články redakce věnovala dění v Písku během prvních dnů po vyhlášení samostatnosti.

---

¹⁵² SOkA Písek, Malý Jaromír PhDr (1646)1891-1955(1973), kart. 18, inv. č. 765, Dopis Theodora Kopeckého Jaromíru Malému, Písek 20. 3. 1921.

¹⁵³ SOkA Písek, Časopis Otavan Písek (1907)1916-1926, kart. č. 1.

¹⁵⁴ Otavan. 36, 1916, č. 6-7.

¹⁵⁵ Otavan 42, 1923, č. 3-4.

¹⁵⁶ Otavan. 43, 1924, č. 6-7.

¹⁵⁷ Otavan 38, 1918, č. 5-7.

Vedle dvojčísel vycházela výjimečně i trojčísla. Jejich důvodem bylo opět přesycení tiskárny prací a díky trojčíslu došlo k uvolnění pracovního prostoru minimálně na tři měsíce. Trojčísla vycházela zcela nepravidelně například za září, říjen a listopad 1925¹⁵⁸ či i v roce 1930.¹⁵⁹

Na konci každého ročníku přinášela redakce krátké shrnutí dosavadní činnosti. Vždy se snažila optimisticky vyjádřit, že se měsíčníku daří, a to i navzdory době a jiným těžkostem. Dále ve shrnutí vítala nové příspěvatele, ale hlavně nové odběratele a ty stávající prosila, aby se snažili o měsíčníku co nejvíce informovat své známé. Tím by se zvýšil okruh abonentů a tím pádem by příjem z Otavana byl vyšší. Příspěvatele pak hledali především pro menší oblasti Volyně, Strakonice či Vodňany, pro Písek měli látky dostatek.

Kromě shrnutí se objevil vždy krátký výhled do budoucnosti. Redakce se snažila představit jaké články a příspěvky plánuje a jaká tematická čísla připravuje. Samozřejmě si tím na sebe částečně vytvářela tlak, protože ne vždy se všechny sliby podařilo zvládnout.

Zvykem se také stalo vydávat po každém ročníku shrnující dvojlist. V něm byly vypsány všechny články, které v měsíčníku vyšly. Všechny příspěvky byly rozčleněny podle rubrik a navíc k tomu byla uvedena i všechna vyobrazení, která se v ročníku objevila.

Z korespondence došlé do redakce Otavana vyplývá, že jeho cena patřila k velmi nízkým. V mnoha dopisech lze najít údiv nad tím, jak při tak nízké prodejní ceně za jednotlivá čísla či případná předplatné může list vůbec fungovat.¹⁶⁰ Postupně ale docházelo ke zdražení. První se konalo v roce 1917 a stanovilo částky za předplatné na rok na šest korun, na půl roku na tři koruny a jedno číslo si pak zájemce mohl pořídit za padesát pět haléřů. V roce 1925 již roční předplatné stoupl na korun šestnáct a pololetní na korun osm. Neustále stoupající ceny (inflation) pak vynutily další a další postupné zvedání cen. Cena se ustálila v roce 1931 na částce dvacet pět korun za rok, dvanáct korun padesát haléřů za půl roku a jedno číslo stálo již dvě koruny padesát haléřů.¹⁶¹ Jednotlivé číslo tedy od svého vzniku zdražilo o více než dvě stě procent. Nutno však uvést, že původní cena Otavana v roce 1916 byla počítána v rakouských korunách a po roce 1918 se již kalkulovalo s korunami československými.

Kolik stálo zhotovení jednoho čísla, lze vypočítat z dochovaných účtů z tiskárny. Z nich lze zjistit, že každé číslo stálo rozdílně. Průměrně vycházely náklady na jedno číslo na 1300-1600 korun. Mezi položky, které bylo potřeba zaplatit, patřily samotný tisk časopisu, poštovní

---

¹⁵⁸ Otavan. 44, 1925, č. 4-6.

¹⁵⁹ Otavan 48, 1930, č. 4-6.

¹⁶⁰ SOkA Písek, Časopis Otavan Písek (1907)1916-1926, kart. č. 1.

¹⁶¹ Otavan 49.

korektury, známky, štočky, knihař a papírové archy, ty tvořily nejvyšší položku. Jeden celý ročník pak vyšel v roce 1925 na 15 550 korun.¹⁶²

Jisté příjmy listu pak za rok činily 11 015 korun. Mezi příjmy Otavana patřily inzerce spořitelny, Živnobanky, Prago banky, Záložny a Pařížské kavárny. Další příjmy činila platba od pravidelných odběratelů z Písku, kterých bylo 138, dále 336 abonentů mimo Písek a k tomu navíc přes třicet knihkupectví, jež si nechávala krajinskou revue zasílat.¹⁶³

Vydavatelský tým se měnil pouze nepatrně. Bohužel v září 1927 došlo k úmrtí Theodora Kopeckého, který strávil s vydáváním Otavana více než deset let. Jeho místo v tiskárně zastoupil František Podhájský, ale název tiskárny zůstal stejný, *Tiskárna Theodora Kopeckého*. Jaromír Malý jako hlavní redaktor listu zůstal až do roku 1936.

Vyjmenovat všechny přispěvatele, kteří se na zažloutlých stránkách krajinské revue objevili, by zabralo několik stran, jako příklad můžeme uvést například Bedřicha Dubského,¹⁶⁴ Václava Černého,¹⁶⁵ Františka Lipše,¹⁶⁶ Augusta Sedláčka,¹⁶⁷ Bohumíra Lifku¹⁶⁸ a další. Někteří se pravidelně vraceli s novými texty v každém ročníku, například Bedřich Dubský s rozmanitými pracemi o archeologickém vývoji v oblasti jižních Čech, jiní přispěli pouze jednou a pak jejich autorská stopa v Otavanu zmizela.

Jak již bylo zmíněno, vyskytovala se v Otavanu inzerce, stejně tak si ale určitou inzerci platil i Otavan, a to především v počátku svého vydávání, například v deníku *Naše noviny* najdeme reklamní výzvu: „*Rodáci z Písecka a Prácheňského kraje odebírejte obrázkový měsíčník Otavan věnovaný národním, kulturním a hospodářským zájmům královského města Písku a kraje prácheňského řídí Jaromír Malý a vydává Theodor Kopecký.*“ Tato inzerce vyšla redakci na pětadvacet korun. Později si jednotlivé deníky začaly všimnout obsahu jednotlivých čísel a upozorňovaly na jednotlivé příspěvky. Celkově si tisk všiml periodika pozitivně, jak napovídá část zprávy z *Našich novin*: „*Otavan jest vzornou krajinskou revue, plnící zdařile svoje poslání. Jest proto na místě přání zdaru do roku dalšího.*“

V roce 1936 bylo vydávání Otavana přerušeno a už v něm nebylo pokračováno. Svou roli kromě stále horší ekonomické situace hrál i fakt, že jeho hlavní redaktor měl stále více a

---

¹⁶² SOkA Písek, Časopis Otavan Písek (1907)1916-1926, kart. č. 1.

¹⁶³ SOkA Písek, Časopis Otavan Písek (1907)1916-1926, kart. č. 1.

¹⁶⁴ Jednalo se povoláním o archeologa.

¹⁶⁵ Jednalo se o literárního vědce.

¹⁶⁶ Jednalo se o učitele.

¹⁶⁷ Jednalo se o historika.

¹⁶⁸ Jednalo se o knihovníka.

více jiných pracovních povinností a na jím vypiplaný list mu nezbyvalo dostatek času a energie.

Spolupráce redaktora a tiskaře v korespondenci Jaromíra Malého a Theodora Kopeckého

Hlavní dvě osoby, které stály u zrodu a měly na starosti všechny práce spojené s chodem časopisy, byly Jaromír Malý a Theodor Kopecký. Jeden z nich se staral o nové příspěvky, sháněl a redigoval články a vymýšlel různé nápady. Theodor Kopecký, jako tiskař musel řešit rozvržení listu, kam půjde jaký článek a kolik látky se do jednotlivého čísla vejde. Protože tiskárna se nacházela v Písku a Jaromír Malý bydlel a pracoval v Praze, museli se oba dva aktéři domlouvat na většině věcí pomocí korespondence. Za dlouhou dobu existence Otavana tak vznikl zajímavý soubor korespondence, jenž se vázal právě k vydávání Otavana.¹⁶⁹

Mezi oběma panoval z počátku čistě profesionální vztah a spojovalo je nadšení ke společnému tématu, ale postupně se z nich, hlavně pro jejich zápal, ale také společné zájmy, stali vcelku dobří přátelé, kteří se běžně navštěvovali. Pokud zavítal Jaromír Malý do Písku, neopomněl se u pana Kopeckého stavit, podobně pokud se písecký tiskař vydal do hlavního města, patřila návštěva u Jaromíra Malého či posezení s ním v kavárně k pravidelným činnostem v rámci jeho pobytu. Osobně se mnohé záležitosti týkající se listu vyřešily snáze než dopisní cestou. Theodor Kopecký sám napsal v dopise ze 4. března 1916 Malému, že pomocí dopisů se i maličkosti řeší zdlouhavě složitě než přímo z očí do očí.¹⁷⁰

Plán obnovit kvůli problémům s tiskárnami a válečným útrapám přerušovaný list se objevil během roku 1915. Jaromír Malý měl v hlavě představu o tom, že by list, do kterého před jeho zánikem přispíval, obnovil a sháněl proto místo, kde by mohl svůj podnik přivést k životu. Potřeboval tiskárnu, ale navíc také někoho, kdo bude pro věc nadšený podobně jako on a nebude od listu očekávat nějaké větší výdělky. Těch během svého trvání Otavan opravdu

---

¹⁶⁹ SOkA Písek, Časopis Otavan Písek (1907)1916-1926, kart. č. 1.

¹⁷⁰ SOkA Písek, Malý Jaromír PhDr. (1646)1891-1955, kart. 18, inv. č. 765, Dopis Theodora Kopeckého Jaromíru Malému, Písek 27. 1. 1916.

nedosahoval, i když na druhou stranu je třeba poznamenat, že se nejednalo ani o list finančně prodělečný či speciálně dotovaný.¹⁷¹

V prvních dopisech, které si oba pánové během roku 1915 a počátku 1916 vyměnily, se postupně utvářela nová tvář Otavana. Zaprvé došlo k domluvě na tom, že se bude jednat o měsíčník o rozsahu šestnáct stran, který nebude tolik zasahovat do tiskařského plánu tiskárny, zadruhé, že se bude jednat o krajinský list, jenž se bude vyhýbat politickým článkům a zůstane nestrannický.¹⁷²

Společně plánovali také čím vybavit první číslo a jak zaujmout čtenáře. Již v roce 1916 nabízel Jaromír Malý možnost vydat speciální číslo o Adolfu Heydukovi, které ale vyšlo až v roce 1923. Návrh na monotematické číslo však neobstál a místo něj se rozhodli, že by první číslo mělo přinést co nejširší záběr a představit možnosti, kam se bude měsíčník ubírat. Dle již výše zmíněných ohlasů se tento záměr zdařil, kromě jednotlivců s pozitivním hodnocením se ozvaly i krajinské spolky, například Prácheň.

Prvním číslem však celý koloběh začal a oba dva si, jak z dopisů vyplývá, byli vědomi, že je třeba stále pilné práce. Během prvního ročníku se jim podařilo sehnat vcelku velký okruh odběratelů, přibližně 260, a jejich řady stále rostly.¹⁷³ Na začátku roku 1917 se ve vzájemné korespondenci objevuje vzájemná pochvala a poděkování z obou stran a dokonce i uznání. Jaromír Malý oceňuje Kopeckého práci pro věc a jeho neúnavnou píli, například při shánění papíru a dalších potřebných věcí, které Otavan zajišťovaly po stránce technické. Kopecký oceňuje vysoce Malého práce na korekturách, shánění článků a nové látky a další jeho redaktorskou práci.¹⁷⁴ Samozřejmě, že Otavan netvořili pouze dva lidé, ale bez nich by krajinská revue nespatovala pravidelně novinové stánky.

Dopisy plné pochval či poděkování ale nepatřily mezi nejčastější typ korespondence. Daleko častější byly vzájemné prosby, stížnosti a urgování.

Přestože měl časopis pouze šestnáct stran, zvládnout jeho přípravu k tisku na vždy domluvené datum se ukazovalo velmi často jako nemožné, a tak se jeho vydání mnohdy posouvalo i o několik týdnů. Problém totiž způsobovala především pomalost komunikace skrz poštu. Pokud Malému přišly texty od přispěvatelů, udělal na nich korektury a poslal je Kopeckému a ten se pokusil je rozložit na jednotlivé strany listu a sehnat k nim vhodné štočky

---

¹⁷¹ SOKA Písek, Malý Jaromír PhDr. (1646)1891-1955, kart. 18, inv. č. 765, Dopis Jaromíra Malého Theodoru Kopeckému, Praha 11. 3. 1917.

¹⁷² SOKA Písek, Časopis Otavan Písek (1907)1916-1926, kart. 1.

¹⁷³ SOKA Písek, Malý Jaromír PhDr. (1646)1891-1955, kart. 18, inv. č. 765, Dopis Theodora Kopeckého Jaromíru Malému, Písek 17. 5. 1917.

¹⁷⁴ SOKA Písek, Časopis Otavan Písek (1907)1916-1926, kart. 1.

s obrázky. Své návrhy posílal opět Malému a ten se k nim vyjadřoval. Oba dva však nepracovali na plný úvazek pro Otavana a brali vydávání měsíčníku spíše jako svého velmi dobrého koníčka. Proto se často stávalo, že čekal Kopecký na korektury od Malého, či naopak Malý na zprávy, jestli se ten či onen příspěvek v dané podobě do listu vejde. Stávalo se tak často, že korektury došly pozdě a do čísla již nebylo možné je zařadit a tiskárna je nahradila jiným materiálem.¹⁷⁵ Z dohody v červnové korespondenci plyne, že měla redakce připraveno vždy několik článků, které nebyly vázány na aktuální dění, a v případě, že došlo k zdržení korektur či příspěvky nedorazily vůbec, mohla je pak uveřejnit místo toho.

Spory o včasné zasílání návrhů a textů vedli oba dopisovatelé stále a mnohdy se na sebe kvůli nim i hněvali: „*Dejte se již jednou na pokání a nezlobte k smrti vašeho Trapiče. S pozdravy Váš utýraný T. Kopecký,*“ píše tiskař Jaromíru Malému v březnu 1917.¹⁷⁶ Tehdy málem nestihli číslo včas připravit a celý tisk se velmi opozdil, což Kopeckého velmi rozhněvalo. Několikrát také Malému navrhoval, zda by nechtěl redakci svěřit i někomu jinému, že pro svou práci na to nemá tolik času. Nikdo vhodný a stejně zapálený jako on se však nenašel.

Skutečná technická příprava listu trvala tiskárně okolo šesti až sedmi dní. Dva dny potřebovala cenzura, která dle zprávy z roku 1917 zakazovala zveřejňovat následující zprávy.

1. Zprávy o vojenských operacích a vojenských záležitostech rakousko-uherské armády a její spojenců

2. Zprávy o diplomatických jednáních se spojenci a neutrály a otázkách hospodářských a dohodách v tom směru

3. O osobě císaře a členů císařského domu, o cestách vojenských hodnostářů a schůzkách státníku

4. O finančním stavu a hospodářských poměrech mocnářství¹⁷⁷

Pokud připravené příspěvky prošly cenzurním dohledem, mohly jít do tisku, který trval tři dny. Nakonec dostal číslo na starost knihař, který jej uvedl do podoby, v níž již mohl měsíčník vyjít. Theodor Kopecký počítal pro přípravu každého nového čísla raději nejméně sedm dní, a proto naléhal vždy na svého přítele, aby mu nejdéle sedm dní před stanoveným datem vydání dodal všechny potřebné podklady. Bohužel ne vždy se tak stávalo.

K obsahu listu se vyjadřoval Kopecký spíše sporadicky. V případě, že mu však nějaký článek vadil nebo připadal nevhodný, nebál se to svému kolegovi napsat. Jednalo se například

---

¹⁷⁵ SOkA Písek, Časopis Otavan Písek (1907)1916-1926, kart. č. 1.

¹⁷⁶ SOkA Písek, Časopis Otavan Písek (1907)1916-1926, kart. č. 1.

¹⁷⁷ SOkA Písek, Časopis Otavan Písek (1907)1916-1926, kart. č. 1.

o proslov poslance Antonína Kaliny, kdy by Otavan musel zabrousit do politické problematiky. Tento článek se snažil Kopecký jednoznačně odmítnout s tím, že se oba na začátku domluvili, že Otavan zůstane listem nepolitickým a stranicky neutrálním.¹⁷⁸

Z četné korespondence, která se dochovala v archivním fondu Jaromíra Malého a časopisu Otavan, můžeme sledovat, jak tato krajinská revue vznikala. Díky více než 300 dopisům, které si oba v letech 1915-1927 vyměnili, lze sledovat jednotlivé kroky a v podstatě je možné krok po kroku sledovat vznik jednotlivých čísel.¹⁷⁹

Jaromír Malý poslal nejdříve návrh plánovaných článků s jednotlivými rozsahy stran a nápady pro možná vyobrazení pro konkrétní číslo. Theodor Kopecký pak články buď schválil, nebo navrhl jejich krácení a také navrhl, která vyobrazení může sehnat či kdo by jim je mohl zapůjčit. Jaromír Malý dle podnětů od tiskaře potom přepracoval obsah čísla a takto probíhala korespondence až do vydání samotného čísla. Vyměněné dopisy měly mnohdy podobu spíše jakéhosi dotazníku, který příjemce vyplnil a poslal obratem zpět.

Z dopisnic je jasné, že úspěch, který Otavan sklídl, jim působil radost, ale také cítili značnou zodpovědnost, aby nastavená laťka zůstala stále vysoko. Theodor Kopecký o vývoji Otavana píše v lednu 1917: „*Vzpomínám, že právě nyní tomu, co jsme byli s Otavanem v horkém kvasu. Nezdá se Vám, že přece jen z toho Betlému je tak trochu maličký Jeruzalém. Jen abychom měli i druhým ročníkem stejně příjemných starostí a citů, jako byly při prvním.*“¹⁸⁰

Pro měsíčník byla důležitá také základna odběratelů, tu se snažili co nejvíce rozšiřovat. Do každého prvního čísla nového ročníku vkládali agitační leták. Začali také tisknout agitační pohlednici a snažili se získávat možné adresy od svých známých a kolegů. Podařilo se jim také zajistit odebírání regionálních knihoven. Paradoxně písecký okresní výbor předplatné Otavana odmítl, to přišlo Malému zcela nepochopitelné. Vyjádřil se velmi smutně o tom, že centrum, kde list vznikl, si ho neváží ani tolik, aby si ho předplatilo.

Strach o množství abonentů vyjádřil i Theodor Kopecký v dopise z 30. ledna 1917: „*Jen, aby nám ti zatracenci odběratelů zůstali věrni. Už to nějak začíná kapat! Někomu je to*

---

¹⁷⁸ SOkA Písek, Malý Jaromír PhDr. (1646)1891-1955, kart. 18, inv. č. 765, Dopis Theodora Kopeckého Jaromíru Malému, Písek 15. 6. 1920.

¹⁷⁹ SOkA Písek, Malý Jaromír PhDr. (1646)1891-1955, kart. 18, inv. č. 765, Osobní korespondence. Kopecký Theodor, 1910-1928.

¹⁸⁰ SOkA Písek, Malý Jaromír PhDr. (1646)1891-1955, kart. 18, inv. č. 765, Dopis Theodora Kopeckého Jaromíru Malému, Písek 8. 1. 1917.

moc vysoké! Jinému zas jiné, a tak bývám někdy mrzut, až jako knihkupec vím, jak je obecnostvo záhadné ve svých úsudcích. No, budeme pracovat a uvidíme, kdo má pravdu."¹⁸¹

Počet odběratelů ale neustále stoupal, kolem roku 1917 se jejich počet pohyboval okolo 500-600 lidí. Redakce nelenila, pokud si mohla zajistit předplatitele, zaslala mu okamžitě jako vhodnou propagaci aktuální číslo.¹⁸²

V říjnu 1921 došlo k dramatickému poklesu abonentů. Vinu neslo dle Kopeckého přílišné zaměření na historii a hlavně oblast Písecka. Tím došlo k odlivu především předplatitelů z řad učitelů.¹⁸³ Jakoby i tiskaři docházely částečně síly, stěžuje si na neúměrné délky textů od přispěvatelů a přichází s variantou, že pokud nebudou texty výrazněji kráceny, nemají být v listu vůbec.

Popisuje také začarovaný vydavatelský kruh a nemožnost získat pro Otavan větší příjem.¹⁸⁴ Cenu zvýšit nemohl, protože by ubylo odběratelů ještě více. Pomohlo by pravidelné vydávání, ale ani Kopecký ani Malý si nemohli pro měsíčník vyčlenit požadovaný čas. O tom, že by ale vydávat přestali, neuvažoval Jaromír Malý ani Theodor Kopecký v žádném dopisu.

Otavan nepatřil k výtěžným podnikům, jak pro tiskaře, tak pro redaktora Jaromíra Malého. Honorář za celoroční práci činil pro Jaromíra Malého, z informací podle dopisu z tiskárny z konce roku 1920, 240 korun. Spíše šlo ale o to, že redaktorovi vznikala během celého roku různá drobná vydání, a tak tato částka pokryla právě je.

Přestože se během vydávání oba dva hlavní organizátoři celého podniku museli potýkat s řadou překážek a obtíží a z jejich vzájemné korespondence je poznat, že někdy měli všeho tak akorát, lze z jejich vzájemných řádků vyčíst, jak hrdí na své dílo byli a jak dobrý pocit jim práce na Otavanu přinášela.¹⁸⁵ Pro tento pocit a dále také snad pro touhu šířit krajinou literární a historickou osvětu, měli stále sílu na měsíčníku pracovat a dotáhnout ho až do dvacátého ročníku.

---

¹⁸¹ SOkA Písek, Malý Jaromír PhDr. (1646)1891-1955, kart. 18, inv. č. 765. Dopis Theodora Kopeckého Jaromíru Malému, Písek 8. 1. 1917.

¹⁸² SOkA Písek, Časopis Otavan Písek (1907)1916-1926, kart. 1.

¹⁸³ SOkA Písek, Časopis Otavan Písek (1907)1916-1926, kart. 1.

¹⁸⁴ SOkA Písek, Malý Jaromír PhDr. (1646)1891-1955, kart. 18, inv. č. 765, Dopis Theodora Kopeckého Jaromíru Malému, Písek 16. 10. 1921.

¹⁸⁵ SOkA Písek, Malý Jaromír PhDr. (1646)1891-1955, kart. 18, inv. č. 765, Dopis Jaromíra Malého Theodoru Kopeckému, Praha 6. 1. 1923.

Příspěvky a role Jaromíra Malého v obnoveném Otavanu (1916-1936)

Do nově obnoveného Otavana přispíval Jaromír Malý mnohem pilněji než do jeho předválečného předchůdce. Mezi lety 1916 až 1936 pro něj sepsal přes dvacet delších studií a velké množství kratších článků. Jejich přehled se nachází v závěru této práce mezi přílohami.

Hlavním tématem, který spojoval všechny práce Jaromíra Malého v Otavanu, byly regionální dějiny. Autor se zaměřil nejen na historická témata, ale i na kulturní a literární. Jeho práce bychom podle zaměření mohli rozdělit do tří skupin. Do první skupiny by patřily články věnované přímo Písku, do druhé bychom mohli zařadit ty, kdy autor opustil problematiku rodného města a zaměřil se na prácheňský kraj, a do poslední, třetí, skupiny bychom mohli zařadit medailony různých známých osobností jihočeského regionu.

Mezi zajímavé články spadající do první skupiny patřil například příspěvek s názvem *Zvolení prvního českého purkmistra královského města Písku*.¹⁸⁶ V něm se autor zabýval, po zevrubném studiu dobového tisku, zvolením purkmistra Písku Tomáše Šobra a významem této volby v česko-německých vztazích ve městě. Ve svém článku také popsal velkolepou městskou slavnost, která následovala po zvolení.

Mezi další texty věnované Písku patřilo například upozornění na nevýznamné jubileum píseckého gymnázia či ve stručnosti sepsaná historie tohoto zajímavého studijního ústavu v Písku.¹⁸⁷

V rámci druhé skupiny svých příspěvků pro Otavan se autor vrátil do studentských let a připomněl dějiny prácheňského studentstva v článku *Z historie studentstva na Prácheňsku*.¹⁸⁸ Popsal v něm různá studentská jihočeská hnutí a zaměřil se také na význam krajinského spolku Prácheň, u jehož zrodu stál. K dalším studiím věnovaným prácheňskému kraji patřily například *K vlastivědě Prácheňska*,¹⁸⁹ *Jak se šířila v době předbřeznové česká kniha*.¹⁹⁰

V třetí tematické skupině pak čtenářům Otavana představoval různé zajímavé osobnosti jihočeského regionu. Psal o nich buď životopisné medailonky v rámci jejich různých výročí či

---

¹⁸⁶ Jaromír Malý, *Zvolení prvního českého purkmistra královského města Písku*, Otavan 36, 1916, č. 1, s. 2-3.

¹⁸⁷ Jaromír Malý, *Jubileum píseckého gymnázia*, Otavan 47, 1929, č. 1, s. 3-5.

¹⁸⁸ Jaromír Malý, *Z historie studentstva na Prácheňsku*, Otavan 32, 1916, č. 6, s. 2-4.

¹⁸⁹ Jaromír Malý, *K vlastivědě na Prácheňsku*, Otavan 34, 1918, č. 1, s. 2-4.

¹⁹⁰ Jaromír Malý, *Jak se šířila v době předbřeznové česká kniha*, Otavan 37, č. 8, s. 3-4.

mu byly svěřovány nekrology, pokud nějaká z významných a zajímavých postav Prácheňska ukončila svojí pouť životem. Zaměřil svoji pozornost například na svého známého a spoluorganizátora aktivit Práchně Františka Lipše, dále na Aloise Jiráska či osobnost poslance Antonína Kaliny. Dokázal ale zamířit i hlouběji do historie. Přinesl mimo jiné zprávu o tiskaři Antonínu Žaludovi, provozujícím svou živnost v polovině devatenáctého století.

Při své tvorbě pracoval Jaromír Malý velmi často především s historickými prameny. Snažil se vycházet z korespondence, z dochovaných pamětí nebo kronik. V jeho dochované korespondenci nalezneme četnou řádku zpráv od různých archivářů, muzejníků nebo pouze lokálních nadšenců pro historii, od kterých získával informace. Někteří z nich mu požadované věci zjistili sami, jiní mu i mnohé prameny poslali. Kromě toho využíval autor i studia dobových tiskovin, letáků a literatury. Jeho články v listu tak možná nepatřili mezi nejčtivější, ale za jejich vznikem stála odborná a pečlivá historická práce.

Mimo práce autorské, měl Jaromír Malý v této etapě Otavana i funkci redaktorskou. Její průběh a náplň je popsána v části práce pojednávající o vzájemné korespondenci mezi Jaromírem Malým a Theodorem Kopecským, tedy redaktorem a tiskařem.¹⁹¹

Můžeme proto uvést, že na rozdíl od práce pro předválečného Otavana musel v tomto případě písecký rodák přijít do styku s každým číslem a s každým strávit před jeho vydáním několik týdnů práce. On hlídal, co se v listu objeví a jakými tématy se bude zabývat. Proto pokud v nějakém čísle nenalezneme Jaromíra Malého jako autora textů, nesmíme dojít k závěru, že na tomto čísle nepracoval. V podstatě na něm strávil podobnou porci práce jako na čísle, kde se nějaký jeho článek nacházel.

---

¹⁹¹ SOkA Písek, Malý Jaromír PhDr. (1646)1891-1955, kart. 18, inv. č. 765, Osobní korespondence. Kopecský Theodor, 1910-1928.

Krajinský spolek Prácheň a Jaromír Malý

Cesta ke vzniku krajinského spolku Prácheň

V na začátku 19. století nenalezneme v jižních Čechách žádný krajinský spolek, který pomáhal kulturnímu či hospodářskému rozvoji kraje.¹⁹² Nenajdeme zde nějaké hnutí, jež by podporovalo národní myšlenku, seznamovalo obyvatelstvo s dějinami regionu či pořádalo všemožné kulturní akce. Nelze říct, že by se nikdo o výše popsané v jižních Čechách nestaral, ale šlo vždy o práci spíše jednotlivců, kteří nebyli nikterak organizováni a neměli přesně daný program a předem promyšlené cíle, kam ve svých snahách chtějí dosáhnout.¹⁹³

Největší snahy probíhaly především mezi studentstvem, ale i tam se jednalo o roztrášené pokusy a každé z měst Prácheňského kraje pracovalo samostatně. Pokud se však dokázala jednotlivá města dohodnout, podařilo se vytvořit vždy zajímavé a kulturně hodnotné akce. Mezi ně patřil i studentský sjezd konaný ve Strakonících v roce 1868.¹⁹⁴ Na něj se sjelo studentstvo z celého prácheňského kraje a studenti se zde mohli lépe poznat a navázat četné kontakty. Celá akce byla příznivě hodnocena i v dobovém tisku.

Prvním spolkem pokoušejícím se spojit pokrokovou inteligenci Prácheňského kraje se stal spolek Štítý založený v roce 1872. Ten se snažil pracovat pro celé jižní Čechy, ale jeho záběr byl příliš velký. Během jeho trvání sice vzniklo několik místních komitétů, ale přesto nemohl tento spolek spravovat celou vytýčenou oblast. Svým názvem navazoval Štítý na husitské pokrokové myslitele a jako oni chtěl šířit pokrokové myšlenky v jižních Čechách.

Mezi činnost Štítého patřila například činnost podpůrná pro studenty, dále také šíření duševního vzdělání lidu a jiné. Důležité pro vznik Prácheň se však stalo založení jeho komitétu pro Písek a okolí s názvem Akademikové Písečtí, k němuž došlo v roce 1877.¹⁹⁵

Svou činnost ukončil Štítý v roce 1894, ale Akademikové písečtí pokračovali ve své činnosti dále. Nejpilněji pracoval tento spolek krátce po svém založení, kdy hýřil aktivitou, ale postupně přestal být aktivní, přestal šířit především regionální osvětu. Jak vzpomínají jeho

---

¹⁹² Jaromír Malý, *Z historie studentstva na Prácheňsku*, Otavan 36, 1916, č. 6, s. 98.

¹⁹³ A. Moučka, *K revizi výsledků a method krajin. spolku Prácheň. Za prvých patnáct let činnosti*, in: *K jihočeskému regionalismu*, Strakonice 1921, s. 16.

¹⁹⁴ Jaromír Malý, *Z historie studentstva na Prácheňsku*, Otavan 36, 1916, č. 6, s. 99.

¹⁹⁵ A. Moučka, *K revizi*, s. 17.

členové, začal se zaměřovat především na organizování tanečních zábav a plesů, důkazem je i jedna poznámka tehdejšího pamětníka: „*Spolek Akademikové písečtí, jenom tancoval.*“¹⁹⁶

Postupně se však situace ve spolku počala měnit. V roce 1903 do něj vstoupilo několik nových absolventů píseckého gymnázia a počali opět zdařile pracovat. Prvním důkazem jejich práce se stalo založení lidové čítárny v Písku téhož roku a také se jim podařilo založit odbor Husova fondu. Začali s pořádáním kulturních přednášek, s první jim pomohl Gustav Čadek.¹⁹⁷

V roce 1905 vše uzrálo k tomu, že 4. února byl ustanoven spolek Prácheň, spolek pokrokové mladé inteligence pro bývalý kraj písecký. Jednalo se o spolek pro celý Prácheňský kraj s centrem v Praze a jeho součástí se stali krátce po založení i Akademikové písečtí.¹⁹⁸

Jedním z těch absolventů, kteří stáli u zrodu revoluce v Akademických píseckých, byl i Jaromír Malý. Jak vzpomíná Richard Weiner: „*Byl to Jaromír Malý a s ním i Lipš, a Zuckerman, kteří jako Řekové vpadli do Tróje, tedy do Akademiků a zreorganizovali je.*“¹⁹⁹

Název Prácheň nebyl vybrán náhodně. Krajské spolky po celých českých zemích si dávali jména podle místních řek a pohoří, vznikl tak například Sázavan či Budivoj.²⁰⁰ Svůj název si krajský spolek Prácheň vybral podle pradávného hradu u Horažďovic. Ten byl přestaven ve čtrnáctém století, ale v době, kdy krajský spolek vznikal, již existovaly pouze jeho trosky.²⁰¹ Dějiny hradu pak připomněl August Sedláček ve svých Dějinách Prácheňského kraje.²⁰²

Cíle a obsah činnosti krajského spolku Prácheň

Zakladatelé spolku si vytýčili pro svou novou organizaci několik cílů. Chtěli, aby Prácheň sloužila k duševnímu i hmotnému povznesení kraje, měla být podporou podniků hmotně a mravně prospěšných.²⁰³

---

¹⁹⁶ Richard Weiner, *Dopis z Paříže*, in: Almanach Prácheňského kraje k dvacetiletému jubileu krajského spolku „Prácheň, Písek 1925, s. 3.

¹⁹⁷ Jaromír Malý, *Z historie studentstva na Prácheňsku*, Otavan 36, 1916, č. 6, s. 100.

¹⁹⁸ A. Moučka, *K revizi*, s. 17.

¹⁹⁹ Richard Weiner, *Dopis z Paříže*, s. 5.

²⁰⁰ A. Hartl, *Ku programu Práchně*, in: Almanach Prácheňského kraje k dvacetiletému jubileu krajského spolku „Prácheň“, Písek 1925, s. 10.

²⁰¹ August Sedláček, *Vznik a ustálení Prácheňského kraje*, Otavan 43, 1924, č. 1, s. 1.

²⁰² August Sedláček, *Dějiny Prácheňského kraje*, Písek 1926.

²⁰³ A. Moučka, *Silueta „Práchně“ po desátém roce*, Otavan 36, č. 6, s. 117.

Jednalo se o nestavovské hnutí, u jehož založení sice stáli především studenti, ale přesto spolek vítal ve svých řadách i členy mimo akademické prostředí. Jaromír Malý napsal, že studenti patří mezi hlavní činitele v Práchni, že se jim konečně podařilo se v ní sjednotit, ale v žádném případě se neuzavírali před okolím.²⁰⁴

Během prvního roku existence získala Prácheň okolo 300 členů a vzniklo několik jejích odborů v městech prácheňského kraje, šlo o Volyni, Horažďovice, Prachatice, Písek.²⁰⁵

Náplň činnosti spolku byla opravdu pestrá. Mezi velmi významnou prací patřilo pořádání přednášek pro veřejnost. Ty bychom mohli rozdělit na dva typy, první se odehrávaly v Písku a účastnili se jich především členové spolku, mezi ně patřila například ta od Svatopluka Machara *O antice a křesťanství* v roce 1908. Druhé se pak konaly po jihočeském venkově a cílem byla kulturní a historická osvěta venkovského obyvatelstva, mezi tyto přednášky patřily ty o politických stranách a jejich vývoji z roku 1906.²⁰⁶

Další náplní práce se stala organizace výletů a exkurzí. Úplně prvním byl výlet na Katovickou horu a zájezd do Stach, a to ve stejném roce, kdy spolek vznikl.²⁰⁷ Těchto exkurzí se účastnili především členové spolku, přičemž se o program pro své kolegy starali povětšinou ti, kteří z daného města pocházeli. Pokud například v pozdějších letech pořádala Prácheň výlet do Písku, o provedení svých kolegů se postaral Jaromír Malý. Když zamířil spolek do Strakonice, o historii a památkách města pohovořil J. V. Dyk.²⁰⁸

Jinou neméně významnou činností se stala práce hospodářská a ekonomická pro jižní Čechy. Mezi ní patřilo založení Husovo fondu.²⁰⁹ Ten sloužil k finanční podpoře studentů a sama Prácheň pro něho sehnala například v rámci oslavy úmrtí mistra Jana Husa v roce 1915 přes 700 korun.²¹⁰ Vedle Husova fondu byl v rámci Práchně založen Národohospodářský odbor. Ten měl hodnotit, analyzovat, ale hlavně nabízet možnosti, jak zlepšit hospodářskou situaci kraje. Odbor se snažil vymezit základní hospodářská specifika kraje a zlepšit jeho hospodářské postavení. Kromě toho se snažil také vyřešit otázku vystěhovalectví z jižních Čech do Vídně,²¹¹ čímž docházelo k odlivu pracovních sil z kraje.²¹²

---

²⁰⁴ Jaromír Malý, *Z historie*, s. 100.

²⁰⁵ A. Moučka, *K revizi* s. 18.

²⁰⁶ A. Moučka, Silueta „Práchně“ po desátém roce, *Otavan* 36, č. 6, s. 116.

²⁰⁷ TAMTÉŽ, s. 117.

²⁰⁸ *K jihočeskému regionalismu*, Strakonice 1921.

²⁰⁹ Emil Zachystal, *K prvému desetiletí odboru krajinského spolku „Prácheň“ v Písku*, *Otavan* 36, č. 6, s. 120.

²¹⁰ TAMTÉŽ.

²¹¹ Jiří Dvořák, *K dějinám jihočeského regionalismu*, *Jihočeský sborník historický* 64, 1995, s. 140-150.

²¹² A. Moučka, *K revizi* s. 23.

Další činnosti spolku byla také jeho divadelní činnost. V podstatě každý odbor založil svoji ochotnickou divadelní skupinu. S tou pak nacvičoval různé divadelní kusy a s nimi pak objížděl okolí a snažil se na něj kulturně působit.²¹³

V rámci spolku vznikl také nápad založit knihovničku kraje. Její zhotovení a vydávání si vzal na starost Jaromír Malý.²¹⁴ Vydával jí pod patronací svého časopisu Otavan a tisknout jí nechával, stejně jako časopis, v tiskárně Theodora Kopeckého v Písku. S její realizací započal v roce 1924 a jejím prvním dílem se stala práce Augusta Sedláčka o Dějinách Prácheňského kraje. Prácheňská knihovna se měla stát dalším článkem, který pomůže s rozšířením regionálních myšlenek a přiblíží různé zajímavosti kraje. Měla přinášet především různé informace týkající se prácheňské vlastivědy. V článku, oznamujícím její uvedení, vyslovil Jaromír Malý myšlenku, že snad již nastal čas a společnost k tomuto podniku uzrála. Tedy pokud bychom se podívali mezi řádky jeho slov, vyjadřovala přání, aby o tento první díl jeho nového redaktorského pokusu byl mezi čtenářstvem Prácheňského kraje zájem a mohly na něj navazovat další části Prácheňské knihovny.²¹⁵

Zkraje založení Práchně, jak již bylo napsáno, vzniklo několik odborů, k těm se pak přidala i další města a tak postupně nabýval spolek na rozsahu. Během porad a schůzí bylo nakonec rozhodnuto, že v každém z měst bude fungovat samostatný krajinský spolek pod hlavičkou Práchně a každý z nich se bude snažit uplatňovat její program ve svém okolí. Pouze otázky nad rámec jednotlivých měst řešilo společné ústředí sídlící v Praze.²¹⁶ Díky tomu zůstala Prácheň činným a zajímavým krajinským spolkem pro jižní Čechy. Mezi podobnými krajinskými spolky pro jiné kraje ji můžeme zařadit na přední místo.

Hnacím motorem členů spolku se stala především neskutečná energie a aktivita, která spočívala především v neskutečné lásce k vlastnímu kraji, pro ni byli členové Práchně a především její zakladatelé schopni mnoha obětí. Ať už se jednalo o drobné finanční náklady či obětování mnoha času pro akce spolku, nikdo ze členů své činnosti nelitoval, ba můžeme spíše tvrdit, že je práce pro spolek, setkávání se s kolegy s podobným nadšením, plnila radostí a dodávala jim potřebnou energii pro další práci.

---

²¹³ Jak jsme jezdili s divadlem, in: Almanach Prácheňského kraje k dvacetiletému jubileu krajinského spolku „Prácheň, Písek 1925, s. 37.

²¹⁴ Jaromír Malý, Prácheňská knihovna, Otavan 43, 1924, č. 1, s. 13.

²¹⁵ TAMTÉŽ.

²¹⁶ K jihočeskému regionalismu, Strakonice 1921, s. 192.

Sjezdy a valné hromady Práchně

Během své existence musel spolek také určovat, kam bude směřovat svoji další činnost, a musel hodnotit svoji odvedenou práci, proto byly pořádány sjezdy a valné hromady. Pokud se jednalo o sjezdy, jejich hostitelem se stávala města Prácheňského kraje, první ze sjezdů se konal v Prachaticích. Valné hromady naopak vítala Praha jako centrum ústředního odboru Práchně.

Nejhodnotnější a nejvýznamnější se jevíly sjezdy jubilejní. Sjezd k patnáctému výročí vzniku spolku připadl na 29. - 31. srpna 1920 a konal se ve Strakonících, kam zavítal již popáté.²¹⁷ Úkoly, které si tento sjezd stanovil, byly především revize dosavadních metod spolku za patnáct let jeho existence a také revize spolkové organizace.

Celého sjezdu se neúčastnili pouze zástupci Práchně, ale i další členové pro region významných institucí, například Národní Jednota Pošumavská, Tělovýchovná jednota Sokol ze Strakonic, město Týn nad Vltavou, městská rada města Horažďovice, Studentský spolek Čelakovský a další.²¹⁸

Program sjezdu byl naplánován již předem. Sjezd otevřel svým projevem současný starosta Písku A. Moučka a po něm následovali další řečníci. V prvních proslovech zazněla pochvala inteligence studentské i nestudentské. Bylo však naznačeno, že inteligence nestudentská je pevnější a stálejší ve svých názorech, proto by bylo dobré získat její větší podíl pro práci pro spolek, a opřít se o její činnost. Snahou Práchně v budoucnu mělo být získat větší počet zástupců z řad učitelstva.

Po úvodních proslovech následoval již samotný program celého sjezdu. Ten obsahoval přednášky, referáty, ale i společenské události. Tématy přednášek byly například regionalismus, pozemková reforma, program menšinové inteligence jihočeské a jiné.

Společenské události se konaly vždy po skončení celodenního programu ve večerních hodinách, příkladem za všechny lze jmenovat zábavný taneční večer uspořádaný ve Spolkovém domě.²¹⁹

Na závěr přijal sjezd několik resolucí, na kterých se dohodl. Mezi nejdůležitější resoluce patřila ta jubilejní, zde došlo ke konstatování, že spolek vstupoval do šestnáctého roku své existence, přičemž myšlenka prácheňská a jihočeská byla nejen stále živá, ale že se jí již podařilo vyplnit velkou část svého poslání. Hlavním tématem spolku zůstával

---

²¹⁷ Jaromír Malý, Otavan 30, 1920, č. 3, s. 74-75.

²¹⁸ TAMTÉŽ.

²¹⁹ TAMTÉŽ.

regionalismus.²²⁰ Každý odbor měl konat svou práci zvlášť, pouze všeprácheňské věci budou řešeny na valné hromadě v Praze. Sjezd se v této resoluci obrátil na inteligenci jihočeskou z bývalého kraje píseckého, bez rozdílu věku, pohlaví, zaměstnání a školenosti, zvláště pak na pokrokové učitelstvo, s výzvou po pracovní spolupráci a pomoci jejich spolku.

Další resolucí byla resoluce regionalistická, která reagovala na pozemkovou reformu. Názor Prácheň na ní byl pozitivní a i sjezd se shodl na tom, že tento správní čin vítá. Kromě toho si dal také za úkol zajistit v kraji více pracovních míst, zlepšit elektrifikaci jižních Čech a i jejich dopravní situaci, využívat více vodních sil v průmyslu a hospodářství.²²¹

Mezi významné resoluce patřila i resoluce publicistická. V ní se sjezd ostře vyhradil proti současné jihočeské publicistice a pustil se do její kritiky. Dle něj se současná jihočeská publicistika nesnažila ocenit význam kulturních událostí konaných v kraji. Nevšímal si jich a místo toho se věnovala všemožným politickým tahanicím a stranickým záležitostem. Kromě toho autoři jednotlivých listů se hojně orientovali na Prahu a přebírali od tamějších novinářů jejich způsob práce, který se ukazuje na regionální úrovni jako zcela nevhodný.²²²

Sjezd označil současné pracovníky v jihočeské publicistice za nevzdělané. Poukázal na to, že jim chybí historické, národohospodářské, umělecké, archeologické, ale i politické vzdělání. Místo toho u nich hraje prim nízké stranicství.²²³

Situaci by dle resoluce sjezdu mohlo vyřešit založení oboru na vysoké škole. Chtěli, aby politicky laděný časopis mohl vést jenom vysokoškolsky vzdělaný člověk. Přikláněli se, aby v rámci studia existovala jeho odnož se zaměřením na regionální a krajskou problematiku.

Prácheň se také zavázala, že pokud budou jihočeští publicisté vyhledávat informace a shánět se po nich, je ona ochotna jim se vším pomoci a vše požadované zjistit, aby jim práci usnadnila.²²⁴

Na tento sjezd pak o rok později navázala valná hromada z 14. prosince 1921 konaná v Praze.²²⁵ Na rozdíl od sjezdu její náplň byla pouze pracovní. Zde docházelo ke zvolení starosty spolku a dalších členů výboru a také k řešení zásadní otázek další činnosti spolku. Na této valné hromadě došlo mimo jiné k vydání protokolu s názvem *K jihočeskému*

---

²²⁰ Jaromír Malý, Otavan 30, 1920, č. 3, s. 74-75.

²²¹ A. Moučka, K revizi, s. 25.,

Dvořák, Jiří, K činnosti kanceláře Národohospodářského sboru jihočeského a jejího generálního tajemníka Jana Stockého, JSH 66-67, 1997-1998, s. 77-94.

²²² Jaromír Malý, Otavan 30, 1920, č. 3, s. 74-75.

²²³ TAMTÉŽ.

²²⁴ TAMTÉŽ.

²²⁵ Jaromír Malý, Zprávy z kraje. Krajiný spolek Prácheň, Otavan 41, 1921, č. 3, s. 112.

regionalismu. Dále bylo konstatováno, že myšlenka prácheňská zůstává stále živá, ale především, že začíná povolna přerůstat mimo hranice kraje.²²⁶

Byla zde dále vyjádřena ale i určitá obava ze stagnace spolku. Noví členové mladší generace totiž vstupovali do Práchně velmi pomalu, a tak se projevoval strach ze stagnace a obava z malého množství dalších nástupců.²²⁷

Přes tyto obavy Prácheň stále pilně pracovala, za uplynulý rok měla na kontě založení Tvrzického fondu v Prachaticích, jenž měl podporovat místní Čechy a také pomáhat pěstovat kulturní vztahy s Čechy v Americe a také se podílet na organizaci Jihočeského plesu v Praze.

Bohužel obavy o stagnaci se ukázali jako pravdivé, a tak následující rok spolek ve své činnosti značně polevil a nebyl v podstatě vidět. Neúčastnil se ani jihočeské výstavy v Písku, na které dříve prováděl svoji propagaci. Celkový stav bylo nutno vyřešit a tak došlo ke svolání mimořádné schůze do Písku, která měla vyvést celý spolek z letargie a nečinnosti. Na schůzi přednesli své referáty Jaromír Malý a F. K. Soukup. Upozornili na to, že prácheňská myšlenka byla stále živá a nelze se proto se současným přístupem spolku spokojit a smířit, je třeba začít lépe agitovat u mladší generace, díky ní snad, jak doufali, Prácheň opět ožije. Z Práchně se mělo vytvořit společenské středisko starší i mladší generace se soustředěním se opět na vážnou regionalistickou práci ve prospěch Prácheňského kraje.

Pro nové studenty přicházející do Prahy konala pražská sekce spolku pravidelné schůzky každé úterý a pátek v Pařížské kavárně. Zde se mohli noví členové setkat se stávajícími, získat od nich rady pro své studijní začátky, ale také získat nové kontakty, které jim v pozdějším životě mohly přijít vhod.

Tato mimořádná schůze také naplánovala další aktivitu spolku v podobě organizace nového divadelního představení. Jednalo se o zpracování Strakonického dudáka od Josefa Kajetána Tyla.

Z dalšího vývoje spolku je poznat, že mimořádná schůzka mu pomohla a on dál čile pokračoval ve své práci. Stejně tak stoupal i zájem veřejnosti o něj. Na valné hromadě konané 13. října 1924 bylo přítomno přes sto účastníků. Jeho činnost se stala opět velmi četnou a pestrou. Podařilo se zorganizovat oslavu Holečkova výročí, Jeremiášův večer, národohospodářský seminář či cyklus přednášek o jižních Čechách. Vše vyvrcholilo sušickým sjezdem a odhalením pomníku mistra Jana Husa.²²⁸

---

²²⁶ Jaromír Malý, Zprávy z kraje. Krajinský spolek Prácheň, Otavan 41, 1921, č. 3, s. 113.

²²⁷ Jaromír Malý, Zprávy-, s. 114.

²²⁸ TAMTÉŽ, s. 115.

Přesto ne vše bylo zcela ideální, docházelo ke sporům kvůli různorodým politickým postojům, ty pak přerostly i v osobní rozepře. Ze spolku odešlo několik studentů a založili si Sdružení akademiků jihočeských. Jednalo se však pouze o málo členů a studentstvo v Práchni i nadále mělo významné postavení.

Další jubilejní sjezd se konal v Písku 14. - 16. srpna 1925. Sjezd měl shrnout dvacet let existence Práchně, během nichž se jí povedlo poznat Prácheňský kraj a jeho potřeby. Mohla tak dál a lépe pracovat ve smyslu regionalistickém.²²⁹

Sjezd začal již o den dříve poradou přípravného výboru v hotelu Dvořáček. Druhý den pak oficiálně započal proslovem předsedy L. Štětky. Pochválil především uspořádanou sérii přednášek s turistickou tematikou o Šumavě. Dále došlo ke schválení čestných členů spolku, které představil Jaromír Malý, jednalo se o četné množství lidí, mezi které patřil například poslanec Rudolf Beran, univerzitní profesor Josef Kazimour, historik František Lukavský a další.²³⁰

Poté následovala přednáška o dosavadní historii Práchně, kterou připravil Jaromír Malý. Shrnul základní dějinné mezníky spolku. Dle něj se podařilo Práchni vytvořit takzvaný uvědomělý jihočeský regionalismus. Spolku se podařilo přežít během své existence i těžké chvíle, ale nyní už pracuje opět pln síly a dle svého programu. V dohledné době byla v plánu účast a propagace spolku na jihočeské výstavě v Praze a také příprava dalších divadelních her.

Mezi další přenášející patřili i František Lipš či Josef Stocký. Opět zde vyvstala otázka hospodářského povznesení celého kraje. Přednášející trvali také na zachování samostatné župy Prácheňské a chtěli zachovat její celistvost. Byl utvořen výbor prácheňských měst, ten měl hájit zájmy kraje v rámci župního zřízení.

V závěru sjezdu došlo opět k vyjádření snah o to, aby se studentská mládež více zapojila a snažila se pracovat pro dobro Práchně.

Schůze a sjezdy se konaly pravidelně po celou existenci spolku. Jaromír Malý patřil mezi jejich časté účastníky, mnohdy také přednesl referát či nějakou zprávu o činnosti spolku. V některých případech ale musel Jaromír Malý svoji účast omluvit, a to buď pro nemoc, nebo nedostatek času pro vytížení v práci.

Jaromír Malý patřil mezi velmi aktivní členy Práchně především v jejích počátcích. Účastnil se pořádaných exkurzí, pomáhal pořádat přednáškové cykly, jindy si připravil přednášku i sám. Kromě toho se snažil o práci Práchně informovat co nejširší krajskou veřejnost pomocí článků v Otavanu.

---

²²⁹ F. Křemen, Jubilejní sjezd kraj. spolku „Prácheň“ v Písku 14.-16. srpna 1925, Otavan 44, 1925, č. 4, s. 62.

²³⁰ TAMTÉŽ, s. 62.

Postupně se ale kvůli pracovnímu vytížení zařadil spíše mezi řadové členy, jimž záleželo na činnosti spolku, ale neměli pro něj tolik času. Pokud mu však nějaký volný čas zbyl, rád ho Jaromír Malý věnoval Práchni a práci pro ni. Se spolkem byla spojena i jeho žena Melanie Malá, která pracovala, dle zpráv z valné hromady z ledna 1929, jako pokladnice spolku.²³¹

O významu Jaromíra Malého pro Prácheň nejlépe vypovídají vzpomínky jeho kolegů a přátel. Ing. Nosek například napsal svým kolegům na sjezd, kterého se nemohl účastnit: *„Tak rád bych si poslechl retrospektivní přednášku přítele Jary Malého, nejtýpějšího Prácheňáka, jenž zúčastniv se založení spolku po celou takřka dobu trvání Práchně nevzdal se platné činnosti v ní, ač i na jiných stranách byl zaměstnán.“*²³² Jiný jeho spolupracovník Antonín Moučka o něm napsal: *„Nejvíc by se ale napsati mělo o Jarovi Malém. On je otcem i matkou Práchně, ale bratrem všech Prácheňáků.“*²³³

Krajinský spolek Prácheň v korespondenci Jaromíra Malého

V rámci své činnosti a práce při zakládání a organizování krajinského spolku Prácheň si vyměňoval Jaromír Malý četnou korespondenci s ostatními členy spolku. Jelikož sám měl mnoho jiné práce, nebylo v jeho silách objíždět pravidelné sjezdy konané v různých městech Prácheňského kraje, například Prachatic, Volyni, Strakonice, Písek. Pro jeho pracovní vytíženost nalezneme jeho jméno častěji v propozicích sjezdu v kolonce řádně omluvených účastníků než v kolonce zúčastněných. Na jeho obranu však je nutno podotknout, že při své neúčasti vždy sjezd obeslal řádnou omluvou a často i blahopřejným dopisem.

Na valné hromady konané v Praze měl Jaromír Malý, díky svému pracovnímu místu právě v hlavním městě, přeci jen o něco blíž. Přesto se jich také účastnil spíše sporadicky. Nepatřil totiž do voleného výboru, byl aktivním, ale řadovým členem spolku, a tak pro něj valné hromady z hlediska účasti tak důležité nebyly.

Jaromír Malý sice sjezdy ani valné hromady příliš nenavštěvoval, to ale neznamená, že by se nezajímal o to, co se na nich událo, k jakým se došlo závěrům a co nového se ve spolku děje. Nechával si psát od svých přátel, kteří se jich účastnili, obsáhlé reportáže o průběhu dění

---

²³¹ Zprávy z kraje, Krajinský spolek Prácheň v Praze konal 24. Ledna 1929 valnou hromadu, Otavan 47, 1929, s. 131.

²³² V. Nosek, Pozdrav z pole „Práchni“, Otavan 36, 1916, s. 124.

²³³ A. Moučka, Už došlo na vzpomínku mojí maličkosti, in: Almanach Prácheňského kraje k dvacetiletému jubileu krajinského spolku „Prácheň, Písek 1925, s. 35.

na sjezdech a valných hromadách. V jeho dopisech můžeme často nalézt mnohé otázky typu: Jak dopadl právě proběhlý sjezd Práchně, Co nového se děje v Práchni a podobně.

Jednou z nejvýznamnějších částí dochované korespondence v archivním fondu Jaromíra Malého týkající se spolku Prácheň je ta, kterou si vyměnil spolu s prvním předsedou spolku Jiřím Pavelcem.²³⁴ Díky ní je možné sledovat kroky, které vedly k ustanovení Práchně, a také popis jeho první nesmělé činnosti na poli krajských spolků.

Z dopisů můžeme rekonstruovat, že k vůbec první schůzi spolku došlo na začátku listopadu v hostinci u Kupců. Této schůze se účastnili zástupci všech měst Prácheňského kraje, kteří měli zájem. Schůze se zúčastnilo 38 zástupců, počet účastníků Jaroslava Pavelce částečně zklamal, neboť, jak píše Jaromírovi Malému, očekával přece jen o něco více členů. Dle Pavelce je ale zájem o spolek větší a neúčast některých přátel omlouval spíše jejich leností či pracovním vytížením.²³⁵

Zásadním bodem programu této schůze se staly stanovy spolku, jejich konečné znění se mělo vypilovat, schválit a připravit do tisku pro všechny členy. Došlo ale k vážným sporům mezi jednotlivými účastníky. Mnozí si dokonce stěžovali, že se jim stanovy dostaly do ruky až ten den a tím pádem je nemají řádně prostudovány. Proto bylo rozhodnuto konečné znění stanov odložit, aby se s nimi každý mohl řádně seznámit. Mezi největší spory patřila otázka členských příspěvků a jejich využití, dále také, kdo všechno a jaké vrstvy obyvatelstva se mohou stát členy spolku.²³⁶

Během roku 1904 se již stanovy povedlo odsouhlasit a spolek tak mohl začít svoji činnost. Za starostu byl vybrán právě Jaroslav Pavelec. Ten se sice v dopise z konce roku 1904 svěřuje Jaromírovi Malému, že pro vytíženost by se funkce nejraději vzdal, ale zodpovědnost a nadšení pro tuto práci mu to nedovolila.²³⁷

V červenci roku 1905 se konala ustavující schůze spolku, která potvrdila Jaroslava Pavelce ve funkci předsedy spolku. Kromě něj došlo ke zvolení dalších členů ústředního výboru. Ten měl devět členů, z nichž tři měli určené funkce, šlo o místopředsedu, jednatele a pokladníka, a dalších šest členů bylo řádných bez zvláštní funkce. Kromě nich bylo zvoleno ještě šest náhradníků do výboru a dva revisoři. Jak Pavelec píše, povedlo se vybrat a zvolit

---

²³⁴ SOKA Písek, Malý Jaromír. PhDr. (1646) 1891-1955, kart. č. 20, inv. č. 1040, Osobní korespondence.

Jaroslav Pavelec Ing. předseda Práchně, 1904-1913.

²³⁵ TAMTÉŽ, kart. č. 20, inv. č. 1040, Dopis Jaroslava Pavelce Jaromíru Malému, Praha 8. 11. 1904.

²³⁶ TAMTÉŽ, Dopis Jaroslava Pavelce Jaromíru Malému, Praha 8. 11. 1904.

²³⁷ TAMTÉŽ, Dopis Jaroslava Pavelce Jaromíru Malému, Praha 1904.

jednotlivé členy tak, že každé z měst Prácheňského kraje, které se chtělo na činnosti spolku podílet, mělo ve výboru svého zástupce.²³⁸

O vzniku Práchně a její činnosti rozeslal Pavelec agitační zprávu a napsal krátkou reklamu do Časopisu pokrokového studentstva. Ze vzájemné korespondence Pavelce a Malého lze vyčíst jejich nadšení a nasazení pro společnou práci uvnitř spolku. Počáteční aktivita však začala rychle vyprchávat a na přelomu léta a podzimu 1905 se již v korespondenci objevují stesky nad pracovním nasazením některých členů výboru, kteří pro svoji práci v Práchni nemají tolik času.²³⁹ K podobnému dění se ve svých dopisech vyjadřoval Jaroslav Pavelec velmi často, v srpnu 1905 uvedl například: „*Jde o to, aby členové nebyli živé mumie, nýbrž agilní podnikaví lidé.*“ Situaci se nakonec podařilo vyřešit a spolek se mohl věnovat své práci.²⁴⁰

Jaroslav Pavelec se mimo jiné také Malému svěřoval s finanční situací spolku. Ta nebyla úplně nejlepší a na konci roku 1905 zůstalo v jeho pokladně 60 korun. Jak však Pavelec poznamenal: „*Je lepší plout těsně nad hladinou než spadnout do moře dluhů.*“ Jako velmi zajímavou možnost získání finančního obnosu viděl Pavelec pořádání tanečních zábav či věnečků. Dle něj nejsou náklady velké, ale zisk by mohl být vysoký.²⁴¹

Další významnou osobou, se kterou vedl v rámci Práchně Jaromír Malý čilou korespondenci, se stal Hugo Zuckermann.²⁴² Z hlediska obsahu spolu oba přátelé řešili především začlenění píseckého spolku Akademikové písečtí do Práchně a jeho reorganizaci. Začlenit se Akademikové měli tím, že by došlo k jejich přeměně do odboru Práchně se sídlem v Písku. Právě síla a organizační schopnosti Jaromíra Malého měly zajistit, aby k tomuto aktu došlo, a hlavně, aby se všichni písečtí aktivní buditelé spojili pod hlavičkou jednoho spolku. Z Písku se tak měla stát tzv. *Malá Praha*. V Praze totiž sídlil ústřední výbor spolku a Písek se měl stát správním centrem Práchně v rámci Prácheňského kraje.²⁴³

Akademikové písečtí ale se sloučením s Práchní váhali. Velké obavy, jak píše Zuckermann, byly hlavně o jejich postavení v rámci Práchně. Báli se, že by jejich hlasy nebyly tak vyslyšeny a že by neměli takový vliv. Padlo proto nejdříve rozhodnutí vyčkat, jak

---

²³⁸ SOKA Písek, Malý Jaromír. PhDr. (1646) 1891-1955, kart. 20, inv. č. 1040, Dopis Jaroslava Pavelce Jaromíru Malému, Praha 18. 7. 1905.

²³⁹ TAMTÉŽ, Dopis Jaroslava Pavelce Jaromíru Malému, Praha 13. 8. 1905.

²⁴⁰ TAMTÉŽ, Dopis Jaroslava Pavelce Jaromíru Malému, Praha 2. 10. 1905.

²⁴¹ TAMTÉŽ, Dopis Jaroslava Pavelce Jaromíru Malému, Praha 2. 10. 1905.

²⁴² SOKA Písek, Malý Jaromír PhDr. (1646) 1891-1955, kart. 25, inv. č. 1515, Osobní korespondence. Hugo Zuckermann MUDr., 1904-1933.

²⁴³ SOKA Písek, Malý Jaromír PhDr. (1646) 1891-1955, kart. 25, inv. č. 1515, Dopis Huga Zuckermanna Jaromíru Malému, Praha nedat. (1904).

se spolku povede a pak celou situaci znovu přehodnotit. Proto založení veřejné čítárny v Písku roku 1904 se ještě konalo z aktivity spolku Akademikové písečtí a zásluhy za to jsou připisovány jim.

Ostatně problém zakládání odborů spolku byl na jeho počátku velmi častý. Vznikl sice velmi rychle odbor spolku v Horažďovicích, ale v dalších městech, jako ve Strakonících, Volyni či v Sušici ke vzniku odboru nedošlo.

V jednotlivých městech Prácheňského kraje sice jednotlivci pro spolek aktivně pracovali, agitovali v jeho prospěch a získávali pro něj také nové členy, ale akt založení odboru se zatím nekonal. Šlo totiž o vcelku závazný krok a navíc pro vznik odboru bylo třeba nejméně osm členů, kteří ho museli založit a schválit stanovy. Dále pak také odbor musel za rok vykázat nějakou kulturní, agitační či vědeckou činnost. Postupně se však začal tento problém zlepšovat a vznikly odbory ve Volyni, Strakonících a Sušici.

Akademikové písečtí nakonec pod křídla Práchně přešli rovněž, především díky agitaci pánů Jaromíra Malého a Hugo Zuckermanna. Málem však k přeměně nedošlo, při přechodu Akademiků píseckých k Práchni bylo slíbeno jednomu z jejich členů místo ve výboru. Jejich vybraný zástupce Weiner však do výboru zvolen nebyl, což mohlo celou věc ohrozit. Jak sám Zuckermann píše: „*Prácheň se zlobila na nás, kdežto se teď smíme zlobit na ní.*“ Vše se nakonec vyřešilo zdárně a svého zástupce v ústředním výboru Akademikové dostali a od roku 1905 fungovali v rámci Práchně jako její písecký odbor.²⁴⁴

Z korespondence ve fondu Jaromíra Malého se můžeme dozvědět i další cenné informace o dění ve spolku, například četné informace o přípravách přednášek či výletů a jejich následné realizaci. Jako jeden ze zakládajících členů Práchně měl Jaromír Malý enormní zájem o zprávy o Práchni, stejně tak jako měli jeho přátelé či kolegové touhu dát mu vědět o dění ve spolku. Díky tomu se dopisů s tematikou Práchně v jeho fondu dochovalo opravdu velké množství.

---

²⁴⁴ SOkA Písek, Malý Jaromír PhDr. (1646) 1891-1955, kart. 25, inv. č. 1515, Dopis Huga Zuckermanna Jaromíru Malému, Praha 1905.

Jaromír Malý - „Jihočeská otázka“

Ke královskému městu Písek, svému rodišti, ale i k celému jihočeskému kraji měl Jaromír Malý velmi vřelý vztah. Podnikal pro něj celou řadu již popsaných činností, například založení krajinského spolku Prácheň či vedení regionálního a vlastivědného časopisu Otavan.

Zabýval se také obecně samotnou „jihočeskou otázkou.“ V jeho korespondenci i v jednotlivých článcích se snažil zamyslet nad jihočeským regionem. Chtěl popsat jeho historii, vylepšit stav v rámci jeho kulturního dění a nastínit možnosti jak situaci kulturní, ale i hospodářskou v regionu změnit. Jeho myšlenky a nápady se velmi často shodovaly s náplní práce Prácheň.

Jaromír Malý shrnul své teze v publikaci s názvem Jihočeská otázka.²⁴⁵ K tématu ale publikoval i další články, a to v Národní politice²⁴⁶ nebo Píseckých listech.²⁴⁷ Autor si ve své práci všiml především špatného hospodářského stavu jižních Čech. Připomněl, že pro Českomoravskou vrchovinu se vžil název Česká Sibiř, ale pro region jižních Čech by se snad mohl vžít název ještě horší.²⁴⁸

Celkově špatná situace v jižních Čechách dle Jaromíra Malého vedla k velké vlně vystěhovalectví. Důvodem opuštění svého rodného kraje byla pro rodáky nemožnost se zde uživit pro nedostatek pracovních příležitostí. Jihočeši se tak snažili najít své štěstí a místo na slunci mimo hranice českých zemí. Činili tak buď natrvalo a do své vlasti se pak již většinou již nevraceli, nebo pouze na část roku v rámci sezónních prací. Mezi krátkodobé pracovní příležitosti v cizině patřilo například česání ovoce, podomní prodej nebo dělnická práce.²⁴⁹

Jaromír Malý se obával emigračních tendencí obyvatel kraje. Poukazoval na to, že odchází i inteligence, která by mohla kraj kulturně, ale i hospodářsky pozvednout. Přitom autor upozorňuje, že i z jižních Čech pocházely významné osobnosti.²⁵⁰ Významným obdobím byla dle něj husitská doba. Z jižních Čech pocházel Štítný,²⁵¹ Hus,²⁵² Žižka i Chelčický. V následném historickém období neviděl takovou skupinu významných osob pro české dějiny. Přesto uvedl, že ani v dalším průběhu českých dějin se v jihočeském regionu rodili významné osobnosti. Jmenoval Karla Havlíčka Borovského, ale také básníka Otokara

²⁴⁵ Jaromír Malý, K jihočeské otázce, Písek 1930.

²⁴⁶ Příspěvek vyšel 8. prosince 1929.

²⁴⁷ Příspěvek vyšel 12. prosince 1929.

²⁴⁸ J. Malý, K jihočeské otázce, Písek 1930, s. 3.

²⁴⁹ Jiří Dvořák, K dějinám jihočeského regionalismu, Jihočeský sborník historický 64, 1995, s. 141.

²⁵⁰ Jaromír Malý, K jihočeské otázce, s. 4.

²⁵¹ Pocházel z tvrze Štítné u Žirovic.

²⁵² Za jeho rodiště byla nakonec po mnoha letech sporů určena obec Husinec v bývalém okrese Prachatice.

Březinu, Františka Bílka, Adolfa Heyduka či Františka Heritese. Proto se Jaromír Malý domníval, že je na čem stavět, a zlepšit jak kulturní, tak hospodářský stav celého kraje.²⁵³

Jedním z hlavních důvodů špatného stavu kraje bylo dle Jaromíra Malého, ale i dalších regionalistů, málo nerostných zdrojů. Nejvíce chyběly uhelné zdroje, které by pomohly nastartovat těžký průmysl. Bohužel tato surovina, motor průmyslových revolucí, v jižních Čechách scházel. Další nevýhodou se jevila i struktura půdy, která nepatřila k nejurodnějším a v kombinaci s nepříznivým podnebím nedokázala zajistit kvalitní zemědělské zázemí pro celý kraj.²⁵⁴

K zlepšení stavu navrhoval Jaromír Malý využít poměrně hustě zastoupených říčních toků. Především největší řeky kraje, Vltavy. O jejím splavnění a vytvoření husté sítě kanálů se vedla v meziválečném období čilá debata, ale nakonec se jí nepodařilo dovést do konce. O tom, že celý plán byl brán velmi vážně a přípravy se skutečně konaly, svědčí založení Povltavské jednoty, která měla tyto úkoly na starost.²⁵⁵ Vodní hospodářství nemělo pomoci jenom dopravě, ale mohlo se využít i z energetického hlediska a nahradit tak částečně nedostatek zmíněného uhlí.

Celá situace se ale začala postupně ke konci devatenáctého století měnit, a to na dvou frontách. Mezi tu první patřilo působení kulturní a v něm sehrály velkou roli postupně vznikající krajinské spolky, z nich mezi nejvýznamnější patřila Prácheň a v ní měl velký význam i Jaromír Malý. Na druhé frontě se pak bojovalo o zlepšení hospodářského stavu kraje. V jejím rámci byl založen například Národohospodářský odbor jihočeský,²⁵⁶ mezi jehož nejvýznamnější osoby patřil Jan Stocký.²⁵⁷

Na poli kultury se objevovaly velmi zajímavé krajinské spolky. Mezi ně patřil před válkou předchůdce Prácheň Štítiny a další. Kromě spolků, které měly své pole činnosti velmi rozmanité, vznikala i sdružení pouze s úzkým zaměřením a náplní práce. V roce 1911 tak vzniklo Pěvecké sdružení jihočeských učitelů, dále pak v roce 1925 došlo k založení Sdružení jihočeských výtvarníků či v roce 1928 se povedlo zrealizovat a uvést do chodu nápad na vznik Jihočeské společnosti pro zachování husitských památek. Tento spolek pak začal vydávat

---

²⁵³ U těchto osobností sice nemuselo rodiště patřit do jižních Čech, ale buď odtud pocházeli jejich rodiče, nebo zde během svého života významně působili. Například Adolf Heyduk svůj život spojil s královským městem Písek.

²⁵⁴ Jaromír Malý, *K jihočeské otázce*, s. 4.

²⁵⁵ Jiří Dvořák, *K dějinám jihočeského regionalismu*, s. 141.

²⁵⁶ TÝŽ, *K činnosti kanceláře Národohospodářského sboru jihočeského a jejího generálního tajemníka Jana Stockého*, *Jihočeský sborník historický* 66-67, 1997-1998, s. 77-93.

²⁵⁷ TÝŽ, *Jan Stocký - agrárnícký zemědělský odborník*, in: *Politická a stavovská zemědělská hnutí ve 20. století*, *Studie Slováckého muzea, Uherské Hradiště* 2000, s. 193-200.

časopis Jihočeský sborník historický. Jihočeská myšlenka se šířila i v dalších odvětvích. Dokladem byl vznik Jihočeské astronomické společnosti, která se podílela na zorganizování výstavby hvězdárny v Českých Budějovicích.²⁵⁸ Samostatnou kapitolu pak tvořily četné divadelní soubory, které začaly působit po celých jižních Čechách. Jižní Čechy, jako kraj, se také pomalu dostávaly jako hlavní témata do vycházející literatury jak odborné, tak i beletristické.²⁵⁹

Na poli kulturním se tedy v jižních Čechách jednak před první světovou válkou, jednak v meziválečném období situace značně zlepšila. Bohužel její vývoj pak přerušila druhá světová válka a na stav před ní se díky dalším dějinným událostem nepodařilo zcela navázat.

Na druhé frontě, tedy v hospodářské otázce se však ukazovala problematika ještě palčivější. Pozvednutí kraje, aby hospodářsky obstál nejdříve v rámci monarchie a později v nově vzniklém československém státu, byl úkol velmi složitý a takzvaným během na delší trať. Problémem se ukazovala struktura silnic.²⁶⁰ Za Rakouska-Uherska se snažila monarchie vést všechny cesty do svého centra, tedy do Vídně. Většina spojení tedy vedla z Prahy či Plzně přes jižní Čechy. Nelze si představit, že by díky tomu byla dopravní síť v jihočeském regionu dostatečně zajištěná, ale na druhou stranu, hlavní tahy do centra monarchie udržovány byly a stát se o ně staral. Jinak tomu však bylo na spojnicích jednotlivých městeček a vesnic kraje, zde panoval stav, dle názoru Jaromíra Malého, ubohý. Zlepšení nepřinesl ani rok 1918, neboť centrem státu se stala Praha. Důležitější spojení, které bylo třeba dle nového státu budovat, se nacházela jinde. Stát budoval spojení s Moravou, Slovenskem či Podkarpatskou Rusí. Zapadlý region na jihu jeho hranic ho tolik nezajímal, a tak se jižní Čechy o sebe musely postarat samy.²⁶¹

Ke zlepšení bylo zřízeno několik spolků, například Národní jednota pošumavská. Nejvýznamnějším se ale stal Národohospodářský sbor jihočeský, jenž vznikl jako poradní výbor právě Jednoty pošumavské. Snažil se pozvednout hospodářsky jihočeský kraj a získat mu jeho roli v rámci Československého státu. Své centrum měl sbor v Praze, ale v jednotlivých městech fungovaly jeho pomocné buňky, které mu sháněly informace a data pro jeho práci.²⁶²

Vzniklo několik prací snažících se mapovat hospodářskou situaci jižních Čech a nabídnou její zlepšení, mezi ně patřily například Hospodářský obraz jižních Čech Jana

---

²⁵⁸ Jiří Dvořák, K jihočeskému regionalismu, s. 142.

²⁵⁹ Patřily sem práce Karla Klostermanna, Jiřího Hrbka, Františka Heritese nebo Jindřicha Šimona Baara.

²⁶⁰ Jiří Dvořák, K činnosti, s. 91.

²⁶¹ Jaromír Malý, K jihočeské otázce, s. 5.

²⁶² Jiří Dvořák, K činnosti, s. 80.

Stockého či O jihočeské otázce J. Trojana nebo práce J. Kořčáka, který zpracoval demografickou studii O vylidňování jižních Čech. Sbor fungoval velmi dobře, snažil se své poznatky a nápady dávat k užitku celému státu.²⁶³ Vydal i některá doporučení v případě řešení hospodářské krize ve třicátých letech. Jeho činnost pak byla ukončena v době protektorátu v roce 1941.²⁶⁴

Nastartování řešení výtek, jež Jaromír Malý ve své Jihočeské otázce nastínil, se tedy v podstatě začalo dařit. Život obyvatele jihočeské kotliny se začal pomalu měnit k lepšímu.

Obyvatel jižních Čech měl dle Jaromíra Malého specifické rysy, jednalo se o člověka hloubavého, houževnatého, tvrdého ve většině povolání, do sebe uzavřeného sedláka bojujícího s nepřízní krajiny.²⁶⁵ I tak ale začal jihočeský obyvatel pomalu zjišťovat, že i v jihočeském regionu může sehnat pracovní příležitosti a vést poklidný život. Mohl se také, pokud měl zájem, dozvědět cenné informace o dějinách svého kraje a vytvořit si k němu kulturní vztah, objevit a navázat na jeho tradici a být na něj dokonce pyšný.

Ve své práci Jaromír Malý mohl tedy dojít k závěru, že „jihočeská otázka“ je živým a stále řešeným tématem, která má svá silnější a slabší místa, ale o palčivých problémech se ví a hledají se cesty k jejich vyřešení.

---

²⁶³ Jaromír Malý, K jihočeské otázce, s. 6.

²⁶⁴ Jiří Dvořák, K jihočeskému regionalismu, s. 144.

²⁶⁵ Jaromír Malý, K jihočeské otázce, s. 3.

Korespondence

Jaromír Malý během svého života poznal stovky, možná že i tisíce lidí, s mnohými se přátelil, s jinými měl ryze pracovní vztah. Se všemi z nich vedl čilou a rozmanitou korespondenci, v níž si s nimi vyměňoval potřebné informace a novinky.

Vznikl tak obrovský soubor korespondence zabírající v dochovaném archivním fondu Jaromíra Malého patnáct archivních kartonů. Při rozboru tohoto celku lze pak určit a poznat, s kým byl písecký regionalista v kontaktu, jaké vykonávaly dotyčné osoby povolání, odkud pocházely či co měly s Jaromírem Malým společného. Díky tomuto přehledu si můžeme udělat obraz o tom, jak vypadal kulturní svět píseckého rodáka.

Došlou korespondenci lze rozdělit na dvě velké skupiny. Do první patří dopisy od jednotlivých osob a zabírá ve fondu větší prostor v podobě dvanácti archivních kartonů. Do druhé spadají zprávy od různých institucí, které zabírají archivní kartony tři.

Korespondence s jednotlivými institucemi

Korespondenci od jednotlivých institucí můžeme rozdělit do sedmi velkých skupin. Největší z nich tvoří dopisy od krajinských a akademických spolků. Patří sem jednak zprávy od jednotlivých odborů Práchně²⁶⁶ či krajinských listů,²⁶⁷ jednak i dalších akademických spolků,²⁶⁸ například Akademiků píseckých. Do této skupiny jsou zařazeny nejen krajinské spolky, které fungovaly v rámci jižních Čech, ale i ostatní krajinská sdružení z jiných regionů. Celkově se v této kategorii dochovala korespondence od čtyřiceti třech různých institucí.

Druhou největší skupinu, dle počtu došlých dopisů, tvoří zprávy od muzeí a knihoven. Patřily sem nejen muzea a knihovny v Československu, například muzeum v Havlíčkově Brodě nebo uměleckoprůmyslové muzeum v Brně, ale i zahraniční pracoviště, lze jmenovat Studijskou knihovnu v Lublani nebo knihovnu v Lipsku.²⁶⁹ Celkový počet institucí v této skupině činí dvacet položek.

---

²⁶⁶ Například od odboru v Blatné, Písku, Praze nebo Sušici.

²⁶⁷ Například Jihočeský kraj nebo Otavan.

²⁶⁸ Například Okresní spolek Bechyně.

²⁶⁹ Dále pak například: Knihovna společnosti národů v Ženevě, Biblioteka publiczna ve Varšavě či knihovna v Kaunasu v Litvě.

Třetí skupinu zabírá politická problematika. Jaromíru Malému psaly různé politické strany, například Česká státoprávní strana, Lidová demokracie, dále také i jednotlivá ministerstva, mimo jiné i ministerstvo zahraničí²⁷⁰ nebo ministerstvo školství a osvěty²⁷¹

Do čtvrté skupiny můžeme zařadit instituce, které měly hodně společného s koníčkem Jaromíra Malého, tedy se sbíráním knižní značky. Zde opět najdeme jak zprávy z domácích sběratelských společností, tak od zahraničních spolků v Berlíně²⁷² nebo ve Vídni.²⁷³

Mezi další instituce, se kterými vedl Jaromír Malý korespondenci, patřily knihkupectví, vydavatelství a tiskárny. Opět se autor neomezil pouze na domácí podniky, ale psal si i se zahraničními tiskárnami, například v Portugalsku.²⁷⁴

V šesté skupině najdeme dopisy od škol a univerzit. Nejčetnější korespondenci vedl písecký regionalista se školami z jeho rodného města, tedy Státním gymnáziem Písek a Reálným gymnáziem Písek. Psal si také s pražskou univerzitou, konkrétně s děkanátem filosofické fakulty.²⁷⁵

Do poslední skupiny, kterou lze tematicky rozlišit, patří církevní instituce. S nimi vedl Jaromír Malý korespondenci především při zajišťování materiálu pro své historické bádání. Najdeme zde dopisy s biskupskou konzistoří v Českých Budějovicích či děkanskými úřady v Písku, Slaném nebo Kasejovicích.

Zbylé položky v archivním fondu Jaromíra Malého v rámci jeho korespondence s jednotlivými institucemi jsou natolik rozmanité, že je nelze pro přehlednost tematicky zařadit. Můžeme z jednotlivých institucí vyjmenovat například Masarykův slovník naučný, Magistrát hlavního města Prahy či Nezávislou jednotu československých legionářů.²⁷⁶

---

²⁷⁰ SOkA Písek, Malý Jaromír PhDr. (1646)1891-1955, kart. 26, inv. č. 1599 Dopisy úřadů a institucí. Ministerstvo zahraničí, Praha 1929.

²⁷¹ TAMTÉŽ, kart. 26, inv. č. 1598, Dopisy úřadů a institucí. Ministerstvo školství a osvěty, Praha 1922-1932.

²⁷² Jednalo se o spolek Deutscher Verein für Exlibriskunst und Gebrauchsgraphik.

²⁷³ Jednalo se o spolek Österreichische Exlibris-Gesellschaft.

²⁷⁴ Jednalo se o vydavatelství a tiskárnu v Lisabonu s názvem „A Peniscular“.

²⁷⁵ SOkA Písek, Malý Jaromír PhDr. (1646)1891-1955, Dopisy úřadů a institucí. Děkanát Filosofické fakulty UK, Praha 1916-1955.

²⁷⁶ S těmito institucemi si Jaromír Malý vyměnil vždy jen minimum korespondence.

Korespondence s jednotlivci

Obsah korespondence, kterou si Jaromír Malý vyměnil během svého života s různými osobami, byl již nastíněn v předešlých kapitolách a týkal se jeho zájmů, koníčků a práce. Zajímavé je ale podívat se na celý soubor dochované korespondence i z jiných hledisek.

Korespondence Jaromíra Malého – geografické rozdělení

První z nich je hledisko geografické. Díky tomu můžeme zjistit, jak široký byl rozptyl kontaktů píseckého rodáka. Pokud bychom se drželi hranic tehdejšího Československa, zjistíme, že si dopisoval s osobami v rámci celého státu. Nejvíce převažují sice dopisy zaslané nebo odeslané z rodného Písku, to je způsobeno čilou korespondencí s rodinou. Na druhém místě pak stojí pražská metropole. Další města jsou však velice rozmanitá. Najdeme zde zprávy z Mladé Boleslavi, Brna, Plzně, Březnice, Vimperku a mnoho dalších měst či vesniček. Geografickou pestrost rovněž rozšiřují různé pozdravy z výletů a dovolených, kterých Jaromír Malý obdržel mnoho od svých přátel a velký počet jich sám rozeslal.

Rozhled Jaromíra Malého však nekončil u hranic Československa. Pilně si dopisoval i s četnými zahraničními osobami. V jeho korespondenci se tak objevily dopisy z Nizozemska, Francie, Dánska či Švédska. Nejvíce dopisů z cizích zemí pak tvořily dopisy z Německa.²⁷⁷

Rozdělení korespondence Jaromíra Malého dle povolání pisatelů

Druhým hlediskem je snaha rekonstruovat povolání jednotlivých osob, se kterými si Jaromír Malý psal. Určit však povolání všech 1327 osob, se kterými vedl písecký rodák korespondenci, se ukázalo jako v podstatě nemožné a pro ilustraci jeho kontaktů, styků a světa jeho přátel vlastně i zbytečné. Celý soubor dochované osobní korespondence byl proto rozdělen podle povolání, které se podařilo umístit do devíti tematických skupin,²⁷⁸ jež nám poskytnou představu, s kým si psal Jaromír Malý nejčastěji.

Do první skupiny bychom mohli zařadit umělce. S nimi si vyměnil pěknou řádku dopisů. Patřili sem všichni akademičtí malíři, grafici či rytci, se kterými si psal mimo jiné

---

²⁷⁷ Obsahově se velmi často jednalo o záležitosti spojené se zálibou Jaromíra Malého týkající se sbírání knižní značky nebo šlo o knihovnické záležitosti v rámci jeho povolání ředitele knihovny Národního shromáždění.

²⁷⁸ Určeno a rozděleno bylo 308 osob.

o exlibris, obrazech, pořádání výstav. Kromě nich můžeme objevit také hudební skladatele či operní pěvkyni. Právě umělci byli nejčastější pisatelé Jaromíru Malému a jejich skupina je nejpočetnější.²⁷⁹

Druhou nejpočetnější skupinu tvořili, možná překvapivě, učitelé. Jednalo se o pedagogy z dob studia Malého v Písku,²⁸⁰ ale také učitelé pracovníky z malých škol hlavně v jižních Čechách.²⁸¹ Nechyběly však ani zprávy od profesorů z pražské univerzity. Šlo velmi často o důvěrné přátele a známé, se kterými si písecký rodák psal především o svém životě, také se u nich snažil regionálně agitovat.

Třetí skupinu, co do počtu osob, se kterými byl Jaromír Malý v kontaktu, zastupovali nakladatelé, knihari a tiskaři. Tedy společnost, s níž musel být písecký regionalista, jako vydavatel časopisu a náruživý zájemce o knihy, v podstatě v dennodenním kontaktu. Hlavní položku zde samozřejmě tvořila korespondence s Theodorem Kopeckým²⁸² a později s Františkem Podhájským²⁸³ ohledně vydávání Otavana, ale Malý si psal i s jinými zástupci oboru. Zajímalo ho totiž proces vzniku knihy, a také její výzdoba.

Ve čtvrté skupině se objevili redaktoři a pracovníci různých časopisů a novin. Jednak šlo o některé spolupracovníky z Otavana, jednak i o další představitele regionálního tisku, například Budivoje. Kromě toho se zde objevovali i zástupci pražských deníků, jako třeba Národních listů.²⁸⁴

Do páté skupiny patřily osoby, ke kterým měl Jaromír blízko především kvůli společnému zájmu o historii. Jednalo se o archiváře, muzejníky nebo historiky.²⁸⁵ Ti všichni mu poskytovali cenné informace při jeho historickém bádání a následném sepisování příspěvků o dějinách jižních Čech, hlavně pak o Písku. Nelze však říct, že by pouze cenné informace vyžadoval. On sám mnohokrát pomohl svým rozhledem a radou nebo osobními kontakty, aby odpověděl na dotaz jemu zasláný od některého ze svých kolegů.

Následující celek dopisovatelů bychom mohli označit jako politický. Najdeme v něm poslance, senátory, ale dokonce i ministry. Post nejvýznamnější osoby v tomto souboru

---

²⁷⁹ Z celkového určeného počtu povolání se jednalo o 57 osob.

²⁸⁰ Například Kapička Otakar.

²⁸¹ Například učitel Pasáček z Bavorova.

²⁸² SOKA Písek, Malý Jaromír PhDr. (1646)1891-1955, kart. 18, inv. č. 765, Osobní korespondence. Kopecký Theodor, nakladatel a tiskař, Písek 1910-1928.

²⁸³ TAMTÉŽ, kart. 21, inv. č. 1078, Osobní korespondence. Podhájský František, nakladatel, Písek 1927-1935.

²⁸⁴ Například Karel Hoch, Ladislav-Zevloun Tůma.

²⁸⁵ Do té to skupiny lze zařadit i archeologa Bedřicha Dubského. Dále pak například archiváře Františka Teplého nebo Antonína Markuse.

bezesporu zaujímá prezident Eduard Beneš, se kterým si Jaromír Malý vyměnil tři dopisy.²⁸⁶ Mezi další politické osobnosti patřil například poslanec Antonín Kalina, kterého podporoval i při jeho kandidatuře do voleb, nebo předseda senátu František Soukup.

Jaromír Malý psal především o historii či komentoval aktuální politické nebo kulturní dění. V jeho tvorbě nenajdeme žádnou beletristickou práci. Neznamena to ale, že by s jejími zástupci nebyl v kontaktu. Mezi jeho dopisovateli můžeme objevit zástupce prózy, Ignáta Herrmanna, Františka Hrbka, Konstantina Biebla, ale také členy zastupující tvorbu básnickou, Antonína Klášterského nebo Antonína Sovu.

Do v pořadí již osmé skupiny patřili lidé, kteří zaručovali řádný chod státu, a jejich pracovní pozice byly v jeho správních složkách. Patřili sem především soudci a advokáti. Jaromír Malý až na drobnou epizodu ve sporu o exlibris, nemusel nikdy řešit trestní nebo soudní jednání. Mezi advokáty a soudci měl však několik přátel, se kterými si dopisoval.

Do poslední skupiny spadají osoby, které písecký regionalista potkával a musel s nimi spolupracovat při výkonu svého povolání knihovníka Národního shromáždění. Najdeme zde tak knihovníky napříč celým Československem. Mezi nejvýznamnější knihovníky pak patří bezpochyby korespondence se zástupci knihovny Strahovské, Národní knihovny a Národního muzea.²⁸⁷

Vedle výše popsaných skupin existuje v dochovaném souboru korespondence Jaromíra Malého četná řada osobnosti, jejichž povolání je natolik rozmanité, že je nelze již dále pro přehlednost rozdělit. Z celé řady můžeme jmenovat lékárníky Bohuslava Budínského a Mojmíra Helceleta, geologa J. V. Želízka, českobratrského faráře Jana Řezníčka nebo starostu Pěvecké obce Československé Jana Herolda.

Jak můžeme vidět, paleta osobností, se kterými si písecký rodák psal, byla velmi pestrá. Dle zkoumaného vzorku, ve kterém se podařilo určit povolání osob, převažovala oblast kulturní a historická, především se zaměřením na jižní Čechy. Nejvíce dopisů obdržel z uměleckých kruhů, to bylo nespíš způsobeno jeho zálibou v knižní značce, ale také počet učitelů, se kterými byl v kontaktu, není zanedbatelný. Lze se domnívat, že tento fakt dokládá vcelku velký zájem tehdejšího pedagogického sboru jihočeského kraje o jeho kulturu a historii. To byla totiž nejčastější náplň vyměňovaných dopisů.

---

²⁸⁶ SOkA Písek, Malý Jaromír PhDr. (1646)1891-1955, kart. 13, inv. č. 272, Osobní korespondence. Beneš Eduard Dr., Praha 1929-1945.

²⁸⁷ Jednalo se o tyto osoby: Vít Hůlka (Strahovská knihovna), Hamannová (Národní knihovna), Josef Volf (Knihovna národního muzea).

Korespondence Jaromíra Malého s ženami

Svět kontaktů Jaromíra Malého nebyl však pouze mužský, jak by se mohlo z dosavadního textu jevit. Písecký regionalista si psal i s opačným pohlavím. Nejčastěji se svou ženou Melanií Špieglovou, se kterou si vyměnil četnou korespondenci hlavně při svém pobytu v koncentračních táborech během druhé světové války. Dále si vedl korespondenci s dalšími šestnácti ženami v rámci svého rodinného kruhu.²⁸⁸

Kromě rodinné korespondence si psal i s dalšími ženami. Jejich povolání se nijak významně nelišilo od mužských zástupců. Mezi nejčastější dopisovatelky patřily grafičky, malířky a knihovnice.²⁸⁹ Z celkového počtu 1327 osob, se kterými si Jaromír Malý psal, zaujímaly ženy počet 91. To je dokladem toho, že se rozhodně ženám nevyhýbal a dokázal s nimi vést odbornou, ale i přátelskou debatu, ať již o věcech pracovních nebo běžných.

---

²⁸⁸ Například s neteří Alenou Malou, tetami Eleonrou Burdovou, Albertou Haasovou.

²⁸⁹ Například Brožová (grafička), Bodařáková (akademická malířka), Císařová (pracovnice knihovny v Bratislavě).

Jaromír Malý a jeho kulturní život

Písecký rodák se pilně věnoval svým pracovním povinnostem, koníčkům a zájmům, ale neznamenalo to, že by trávil celý rok u psacího stolu nebo zavřený v knihovně. Snažil se aktivně kulturně žít, a to nejen během svých studijních let, kdy k tomu měl větší množství času, ale i v pozdějším období života. V dochovaném archivním materiálu nalezneme četné pozvánky a vstupenky na různé kulturní akce a stejně tak v osobních kalendářích Jaromíra Malého se nachází podrobné poznámky o časovém harmonogramu během roku či zápisky o plánovaných kulturních podnicích.

Mezi nejčastěji se vyskytující akce, které se Jaromír Malý účastnil pravidelně, patřil Jihočeský ples. Na jehož organizaci se podílel krajinský spolek Prácheň a také Národní jednota Pošumavská. Společně se snažili pomoci této společenské události agitovat ve prospěch pro Jaromíra Malého oblíbeného regionu. V pozvánkách se nachází ty na Jihočeský ples z let 1923-1928. Ples se konával na začátku měsíce února v Praze. Probíhal v prostorách Obecního domu a účastnila se ho celá řada významných osobností. V roce 1927 se jeho čestnými předsedy stali primátor města Prahy JUDr. Karel Baxa, poslanec Národního shromáždění Rudolf Beran a František Lukavský, dále pak Augustin Zátka. Celým večerem provázela Koliandrova hudba. Cena jedné vstupenky vyšla pána a jeho doprovod každého na dvacet korun. Pokud ples navštívil akademik, vztahovala se na něj sleva a za lístek zaplatil korun pět.²⁹⁰

Jaromír Malý se neúčastnil pouze Jihočeského plesu, kam ho táhla nejspíš i sounáležitost s rodným krajem a snaha o jeho propagaci. Navštívil během svého pobytu v Praze nesčetné množství dalších podobných událostí. Ze všech lze jmenovat Jihoslovenský ples, kterého se písecký regionalista účastnil v roce 1934 a 1936, dále pak Všestudentský ples konající se 4. 1. 1933 nebo Ples Syndikátů československých novinářů pořádaný 9. 1. 1932.²⁹¹

Jaromír Malý se nezaměřoval pouze na plesy, ale byl přítomen i na akcích pořádanými různými spolky. Navštívil tak například 29. 10. 1932 Bibliofilský večer v domě československých inženýrů na Dvořákově náměstí. Dle dochované pozvánky lze usuzovat, že se jednalo o večer laděný do francouzské tematiky, jako jídlo podával *creme z kuřat, fogoš*²⁹² *na rožni a' la souce tartare, filet de boeuf obložené,*²⁹³ *telecí hřbet se zeleninou, ovocná*

²⁹⁰ SOKA Písek, Malý Jaromír, PhDr. (1903-1955), Skartační řízení 2010, kart. 1, Pozvánky a vstupenky pro J. M. na plesy a společenské akce, 1895-1937.

²⁹¹ TAMTÉŽ.

²⁹² Jednalo se o candáta.

²⁹³ Jednalo se o variaci na hovězí maso.

bomba a mocca.²⁹⁴ Dále se objevil 20. listopadu na 1926 vzpomínkovém večeru k desátému výročí persekuce státoprávních pokrokářů, kde měl dokonce společně s Viktorem Dykem jeden z hlavních příspěvků.

Kulturní život Jaromíra Malého byl zkrátka pestrý a i pouze krátký výčet jeho aktivit dokazuje, že neseděl pouze v knihách a nad korekturami článků, ale uměl se i bavit.

Tento fakt potvrzuje i skutečnost, že byl členem nepřehledného množství různých spolků, jež měly různorodou náplň práce. Samozřejmě jeho hlavním spolkem byla Prácheň, nebyla však zdaleka jediná. Písecký rodák měl členství například v Klubu účetních úředníků zemského výboru, ve Spolku ministerských úředníků konceptní služby v Masarykově lidovém ústavu. Dále platil pravidelné členské příspěvky ve Vzdělávacím klubu Antonína Čížka, Společnosti Národního muzea nebo také v Národní jednotě Pošumavské.²⁹⁵ Jako řádného a činného člena ho můžeme objevit i v řadách Jednoty československých novinářů, Umělecké besedy, Československého červeného kříže a Československé obce sokolské.

Na vystavených průkazkách pro jednotlivé spolky či na účtenkách pro vyplacení členských příspěvků můžeme zjistit, že písecký regionalista byl veden vždy jako činný člen daného spolku. Samozřejmě ne ve všech spolcích strávil celý život, některé samy zanikly, s jinými ztratil kontakt. Přesto je množství jeho členství a dochovaných dokladů k nim pro jednoho člověka obdivuhodné a ukazuje, jak velmi aktivní a naplněný kulturní život Jaromír Malý vedl.

---

²⁹⁴ SOkA Písek, Malý Jaromír, PhDr. (1903-1955), Skartační řízení 2010, kart. 1, Pozvánky a vstupenky pro J. M. na plesy a společenské akce, 1895-1937.

²⁹⁵ Zajímavostí byla i různorodost v ceně členských příspěvků. Například: Členství v Masarykově lidovém ústavu stálo 10 korun, ve Společnosti Národního muzea 10 korun, v Národní jednotě pošumavské 5 korun.

Knižní značka, vývoj sběratelských spolků a role Jaromíra Malého

Latinská slova *Ex libris* znamenající *Z knih*, která se od středověku používala především v Evropě k označení vlastnictví knih,²⁹⁶ píseckého rodáka Jaromíra Malého velmi očarovala. Propadl jim natolik, že je nejen sbíral a sháněl v českých zemích, ale i mimo ně, ale také si nechával zhotovit vlastní řadu svých *exlibris*, které pak měnil s ostatními sběrateli.

Exlibris z období středověku či novověku mohla mít různou podobu. Mohlo se jednat o pouhý vpisek, razítko nebo vlepený lístek. Nejčastěji se objevoval právě vlepený lístek, jelikož majitel velmi často označoval větší množství titulů a tento způsob byl pro něj nejjednodušší. Grafická podoba *exlibris* mohla být různá, nacházely se na nich rodové znaky šlechticů, erb majitele a podobně. Grafické vyobrazení doplňoval vždy také krátký text v podobě rodového hesla, jména či slov *Ex libris*.²⁹⁷

Postupem času se pestrost vyobrazení na knižních značkách rozrostla. Začaly se objevovat alegorie a krajiny. Navíc s tím, že kniha přestala být postupně luxusním zbožím, které si mohly dovolit jen vyšší společenské vrstvy, klesal i zájem vyzdobit si jí vcelku cenově nákladnou knižní značkou. *Exlibris* se tak začala zhotovovat pomocí běžné tiskové techniky.²⁹⁸

Na konci 19. století se knižní značka dostala do popředí zájmu historických vědeckých disciplín, jako například heraldiky, genealogie a jiných. Docházelo také k prvním sběratelským pokusům.²⁹⁹

Kromě sbírání starých *exlibris*, jako velmi vzácné se označují všechny knižní značky před rokem 1800, došli sběratelé k názoru, že není třeba mít ve svých sbírkách pouze *exlibris* stará, ale že podle jejich návrhů mohou tvořit knižní značky i současní grafici, rytci a umělci. Ty pak mohli mezi sebou své výtvořky vyměňovat a rychle rozšířit pole trhu pro možnou výměnu. Zvětšení sběratelského trhu a také snadnější možnosti výměny položily základ pro vznik tzv. sběratelského *exlibris*. Jednotliví sběratelé v jednotlivých zemích se začali sdružovat do sběratelských společností, mezi první patřila společnost v Londýně založená v roce 1890, dále společnost v Berlíně, která vznikla v roce 1891 či ve Vídni založená v roce 1903.³⁰⁰ V Čechách došlo nejdříve k neúspěšným pokusům v rámci Spolku českých

---

²⁹⁶ Jaromír Malý, *Poznámky k dějinám českého exlibris*, Praha 1949, s. 2.

²⁹⁷ Markéta Ňorková, *Fenomén exlibris na příkladu sběratele Mojžíra Helceleta a sbírky exlibris v Moravské galerii v Brně*, Brno 2007, s. 16.

²⁹⁸ Jaromír Malý, *Poznámky*, s. 3

²⁹⁹ <http://www.sspe.cz/o-nas> (10. července 2013)

³⁰⁰ Markéta Ňorková, *Fenomén* s. 17.

bibliofilů³⁰¹ a až v roce 1918 se podařilo založit sběratelskou společnost s názvem Spolek sběratelů a přátel exlibris, jejímž členem se stal i Jaromír Malý.³⁰²

Československý spolek sběratelů a přátel exlibris byl založen 16. 11. 1918 na ustavující valné hromadě a hned od svých počátků začal bohatou činností. Jeho členové vydávali svůj vlastní list s názvem *Knižní značka* a v roce 1920 vyšla dokonce *Ročenka sběratelů a přátel exlibris 1920*. První předsedou nově založeného spolku se stal Alois Chvála, se kterým byl Jaromír Malý v čilém korespondenčním kontaktu.³⁰³

Jaromír Malý patřil k členům spolku od jeho založení. Chtěl, aby se exlibris věnovala pozornost po stránce sběratelské, umělecké, ale také vědecké, případně knihovnické. Jako knihovníkovi mu bylo exlibris velmi blízké, protože se v podstatě jednalo o součást knihy.³⁰⁴

Mezi aktivity Jaromíra Malého v rámci Československého spolku sběratelů a přátel exlibris patřila přednášková činnost na několika jeho schůzích. Kromě toho také vedl od roku 1925-1931 *Sborník pro exlibris*, stal se redaktorem *Knihovny pro exlibris* v roce 1926 a psal pravidelné měsíční hlídky s tematikou knižní značky do časopisu *Samostatnost*.³⁰⁵

Podílel se také na pořádání dvou výstav exlibris v Praze, které se konaly v roce 1926 a 1932. Snažil se obcházet archivy a knihovny a objevovat nové položky, jak pro výstavy, ale také do své osobní sbírky. Proto se mu povedlo sehnat pro každou z pražských výstav vždy nějakou zajímavost či výjimečnost na poli knižní značky. Pro první výstavu získal dosud neznámé rožmberské exlibris, které do Prahy přivezl ředitel královské knihovny ve Stockholmu dr. Isak Collijna.³⁰⁶ Jednalo se o sbírku knižních značek odvezených z českých zemí během třicetileté války Švédy. V archivním fondu Jaromíra Malého lze nalézt několik dopisů, které si oba dva nadšení sběratelé vyměnili.³⁰⁷

---

³⁰¹ Spolek vznikl 30. března 1908. Jeho prvním vydaným titulem byl Kšaft umírající matky jednoty bratrské od Jana Ámose Komenského. Největšího rozkvětu dosáhl spolek v éře první republiky. Spolek českých bibliofilů funguje dodnes.

viz. <http://scb.wdr.cz/> (10. července 2013)

³⁰² SOkA Písek, Malý Jaromír PhDr. (1646)1891-1955, kart. 20, inv. č. 1013, Dopis Karla Obrátla Jaromírovi Malému, Praha 31. 12. 1930.

³⁰³ SOkA Písek, Malý Jaromír PhDr. (1646)1891-1955, kart. 17, inv. č. 632, Osobní korespondence. Alois Chvála, grafik, 1922-1955.

Jaromír Malý byl s Aloisem Chválou ve velmi přátelském a důvěrném kontaktu. Ve vzájemných dopisech neřešili pouze problematiku knižní značku, ale i například rodinné problémy pražského grafika. Jaromír Malý se také příteli pomohl ve finančních potížích, kdy se za něj zaručil, aby získal směnný blanket ve výši 10 000 korun. Alois Chvála mu tuto pomoc nikdy nezapomněl.

³⁰⁴ Jaromír Malý, Poznámky, s. 2.

³⁰⁵ TAMTÉŽ, s. 3.

³⁰⁶ TAMTÉŽ.

³⁰⁷ SOkA Písek, Malý Jaromír PhDr. (1646)1891-1955, kart. 14, inv. č. 355, Osobní korespondence. Collijn Isak, královská knihovna Stockholm, 1925-1926.

Pro druhou pražskou výstavu pak dokázal Jaromír Malý sehnat dosud neviděné supralibros z šestnáctého století.³⁰⁸ Díky jeho práci tak obě dvě výstavy nabídky možnost vidět velmi zajímavé knižní značky, díky nimž se staly domácími i zahraničními sběrateli hojně navštěvovány.

I přes svou aktivitu začal postupně spolek Československých sběratelů a přátel exlibris stagnovat a jeho činnost vymizela. Přednášková činnost ustávala a ani původně pravidelně vydávané listy a publikace již nevycházeli. Někteří jeho členové začali prosazovat možné spojení se spolkem Českých bibliofilů, kde byli také členové. Chtěli tedy činnost obou dvou spojit dohromady.³⁰⁹

S tím však nesouhlasilo mnoho jiných členů spolku, mezi nimi i Jaromír Malý. Docházelo k častým přímým mezi jednotlivými členy. Na stránkách jejich korespondence si vyměňovali své názory na celou situaci a nebáli se používat ani ostré výrazy.³¹⁰

Nakonec však ke splynutí došlo 11. 1. 1925 na sedmé valné hromadě spolku. V tuto chvíli Československý spolek přátel a sběratelů exlibris zanikl. Ti, co s touto akcí nesouhlasili, založili 1. 2. 1925 nový spolek s názvem Český kroužek exlibristů. Jeho předsedou se stal V. Rudl a jeho místopředsedou Jaromír Malý. Na začátku existence se do řad spolku přihlásilo okolo šedesáti členů, během jednoho roku pak stoupl jejich počet na dvě stě. Český kroužek exlibristů navázal na svého předchůdce. Začal opět vydávat Sborník a snažil se také zaměřit svou činnost na vydávání monografií s tematikou knižní značky. Jako samostatná publikace tak vyšla práce o již zmíněných rožmberských exlibris³¹¹ a dále také monografie o dějinách exlibris Bedřicha Beneše Buchlovana.³¹² V rámci své práce zorganizovali v uměleckoprůmyslovém muzeu v Plzni výstavu s názvem Krásné české knihy a exlibris, na níž se podařilo sehnat přes pět set knižních značek. Větší část vystavovaného souboru poskytl předseda spolku V. Rudl pocházející z Mladé Boleslavi.³¹³

Roztříštěnost českých sběratelů trvala pouze do roku 1930, kdy došlo ke sloučení Kroužku českých exlibristů a sekce knižní značky ve Spolku českých bibliofilů. Sloučením se obnovil Československý spolek sběratelů a přátel exlibris. Do jeho čela se postavil V. Rudl a snažil se udržet nastavenou laťku. Bohužel zájem o knižní značku začal klesat a krátce před druhou světovou válkou klesl počet členů spolku na padesát. Pro snadnější informovanost

³⁰⁸ Jaromír Malý, Poznámky, s. 2.

³⁰⁹ <http://www.sspe.cz/o-nas> (10. července 2013)

³¹⁰ SOKA Písek, Malý Jaromír PhDr. (1646)1891-1955, kart. 20, inv. č. 1013, Osobní korespondence. Obrátil Karel Jaroslav, ředitel školy v Praze, 1924-1937.

³¹¹ Isak Collijn, Nové příspěvky k dějinám rožmberského knihovny, Praha 1926.

³¹² Bedřich Beneš Buchlovan, Moderní česká exlibris, Praha 1926.

³¹³ <http://www.sspe.cz/o-nas> (10. července 2013)

a přehlednost si jeho členové, vlastně hlavně pro sebe, začali vydávat čtyřstránkový věstník, na jehož tvorbě se podílel i Jaromír Malý. Spolek nakonec přestál i nástrahy druhé světové války, následný poúnorový stav a funguje dodnes. Náplň jeho činnosti je v podstatě stejná jako před necelými sto lety, kdy došlo k jeho založení.³¹⁴

Sbírký jednotlivých členů spolku se pomalu rozvíjely a rozšiřovaly. K velkému rozvoji docházelo především v roce 1925, který bývá v korespondenci označován za zlatou dobu knižní značky ve smyslu sběratelském. Poté docházelo k určité stagnaci a nové položky do sbírky se sběratelům hledaly hůře.³¹⁵

Jaký počet exlibris se považoval za opravdu velký, se dá určit velmi těžko. Běžný sběratel exlibris měl dokonce i několik tisíc kusů. V. Rudl si v roce 1935 stěžuje, že má okolo 8000 kusů ve své sbírce a že jeho sbírka zaručeně nepatří mezi největší a rád by do ní sehnal další položky.³¹⁶

Pro Jaromíra Malého byla knižní značka a její sbírání především tím správným koníčkem a láskou. Nesnažil se zde vyvíjet tak velkou aktivitu jako v krajinských spolcích nebo v časopisech. Pokud ho někdo požádal o přednášku, radu či zapůjčení některých kusů své sbírky, ochotně mu vyhověl. Samotnou organizaci činnosti spolku však nechával na dalších kolezích a sám se věnoval především činnosti sběratelské.

---

³¹⁴ Jaromír Malý, Poznámky s. 3.

<http://www.sspe.cz/> (10. července 2013)

³¹⁵ SOkA Písek, Malý Jaromír PhDr. (1646)1891-1955, kart. 20, inv. č. 1013, Osobní korespondence. Obrátil Karel Jaroslav, ředitel školy v Praze, 1924-1937.

³¹⁶ SOkA Písek, Malý Jaromír PhDr. (1646)1891-1955, kart. 21, inv. č. 1145, Dopis Václava Rudla Jaromíru Malému, Mladá Boleslav 19. 5. 1935.

Jaromír Malý a exlibris v korespondenci s ostatními sběrateli

V rámci svého zájmu o knižní značku vedl Jaromír Malý četnou korespondenci s různými osobnostmi s podobným koníčkem. Jednalo se v hojné míře o grafiky, akademické malíře či ředitele různých knihoven či muzeí. Základním tématem dopisů se stávala samotná výměna a rozšiřování sbírek. Každý ze sběratelů si vedl svůj vlastní seznam exlibris, které vlastnil. Jeho kopii si pak oba zájemci mezi sebou posílali a v něm si vybírali a zaškrtovali, o jaké exlibris by měli zájem, jaké mohou vyměnit a podobně. Častou náplní dopisů se tak stávala slova jako *vámi objednané štočky*³¹⁷, *děkuji za vaše dvě exlibris*³¹⁸, *obratem posílám vámi žádané*³¹⁹ a podobně. Pokud došlo k dohodě, následovalo zaslání poštou nebo osobní předání, a to především v Praze. Poštovní zásilky sběratelského materiálu však byly častější, neboť jednotliví sběratelé sídlili po celém Československu.

Při dopisování s některými grafiky nebo architekty můžeme naleznout i objednávání samotného zhotovení knižní značky na zakázku. Tuto práci však dělali jako svého koníčka a především ve volném čase. Josef Hodek, plzeňský grafik, sděluje Jaromíru Malému, že pro nedostatek času mu nemůže zaslat nové exlibris, ale jakmile zvládne svoji povinnou práci, zaměří se na objednávku píseckého regionalisty. Zhotovování knižní značky neprováděli jejich autoři zadarmo. Josef Hodek upomíná například v červnu 1930 dluh u Jaromíra Malého 83 Kč.³²⁰ Za zhotovení možného exlibris pomocí dřevorytu požadoval v únoru roku 1923 cenu v rozmezí 100 - 250 Kč. Nakonec byla celková částka za vyrobení knižní značky pro Jaromíra Malého 150 Kč.³²¹

Dalším tématem probíraným v řádcích dochované korespondence v archivním fondu Jaromíra Malého se stalo plánování výstav exlibris, ty buď byly zaměřeny pouze na knižní značku, nebo v rámci knihovnické výstavy se pouze část výstavních ploch věnovala exlibris a zbytek byl věnován jiným tématům.

Mezi první skupinu patřila například uspořádaná výstava knižní značky v Mladé Boleslavi, na jejíž organizaci se podílel V. Rudl. Jaromír Malý o ní jevil v jejich vzájemných

---

³¹⁷ SOkA Písek, Malý Jaromír PhDr. (1646)1891-1955, kart. 16, inv. č. 580, Dopis Josefa Hodka Jaromíru Malému, Plzeň 14. 6. 1937.

³¹⁸ SOkA Písek, Malý Jaromír PhDr. (1646)1891-1955, kart. 21, inv. č. 1145, Dopis Václava Rudla Jaromíru Malému, Mladá Boleslav 13. 1. 1924.

³¹⁹ TAMTÉŽ.

³²⁰ SOkA Písek, Malý Jaromír PhDr. (1646)1891-1955, kart. 16, inv. č. 580, Dopis Josefa Hodka Jaromíru Malému, Plzeň 28. 6. 1930,

³²¹ SOkA Písek, Malý Jaromír PhDr. (1646)1891-1955, kart. 16, inv. č. 580, Dopis Josefa Hodka Jaromíru Malému, Plzeň 23. 2. 1923.

dopisech velký zájem, a tak mu předseda Kroužku českých exlibristů dokonce slíbil, že mu zašle několik fotografií, dokumentujících průběh a obsazení výstavy.³²²

Do druhé skupiny výstavního snažení patřila plánovaná výstava starých tisků v Písku. Ta se nejdříve měla konat v rámci oslav založení písecké knihovny, ale přípravy se nepodařilo uskutečnit včas, a tak nakonec byla uspořádána samostatně, s tím, že na ní Jaromír Malý zapůjčil velkou část svých sbírek knižních značek, aby vystavovaný soubor byl úplný.³²³

Jiným zajímavým výstavním podnikem se stala brněnská výstava, kterou pořádal Emil Pavelka. Ten mimo jiné i po přátelské konzultaci s Jaromírem Malým uspořádal v místnostech ROH ukázkovou výstavu Staré a krásné knihy a knižní značky. Povedlo se mu sehnat Komeniana, obrozeneckou literaturu, knihy s podpisy a dedikacemi autorů a ilustrátorů a i velké množství knižních značek, těch nakonec výstava přinesla okolo tisíce. Všechny vystavované položky zabíraly osmadvacet velkých vitrín a čtyři velké zapůjčené výstavní stěny. Mezi vystavenými vědeckými knihami zabývající se exlibris byly vystaveny i práce Jaromíra Malého. Celý výstavní podnik navštívilo po dobu jejího otevření přes 300 lidí.³²⁴

Zajímavou činností jednotlivých sběratelů se také staly kontakty se zahraničím. Přeci jen koníček či zájmová činnost ve sbírání knižních značek nepatřily mezi nejpočetněji zastoupené nebo snad dokonce masové. Proto pokud sběratelé chtěli mít své sbírky co nejrozmanitější, museli udržovat kontakty i s exlibristy mimo území svého státu. Docházelo tak například k obesílání zahraničních výstav vlastními exlibris. Například Rudl Václav poslal některá svá exlibris na výstavy do Francie, Belgie či do amerického Los Angeles. Bohužel na americké půdě nesklidily jeho exempláře příliš velký úspěch. Jak sám v lednu píše Jaromíru Malému: „*Amerika totiž žádá život, ale česká exlibris je motivově výslovně duševní. Amerika, ale žije jedině sportem.*“³²⁵

V roce 1929 se konala výstava slovanských exlibris v Záhřebu, kde nemohli zástupci československé knižní značky chybět. Jaromír Malý byl dokonce požádán, aby poslal několik

---

³²² SOkA Písek, Malý Jaromír PhDr. (1646)1891-1955, kart. 21, inv. č. 1145, Dopis Václava Rudla Jaromíru Malému, Mladá Boleslav 23. 2. 1929.

³²³ SOkA Písek, Malý Jaromír PhDr. (1646)1891-1955, kart. 21, inv. č. 1089, Dopis Jaromíra Malého Karlu Polesnému, Praha 13. 12. 1951.

³²⁴ SOkA Písek, Malý Jaromír PhDr. (1646)1891-1955, kart. 20, inv. č. 1041, Dopis Emila Pavelku Jaromíru Malému, Brno 1952.

³²⁵ SOkA Písek, Malý Jaromír PhDr. (1646)1891-1955, kart. 21, inv. č. 1145, Dopis Václava Rudla Jaromíru Malému, Mladá Boleslav 21. 1. 1930.

svých exlibris k vystavení, a také ho V. Rudl požádal, zda by nepsal pro výstavu krátký článek o historii české knižní značky.³²⁶

Trvalý zájem o knižní značku činil z Jaromíra Malého jednoho z předních československých odborníků na tuto problematiku. Dokazují to i četné dotazy od ostatních sběratelů. Architekt Josef Hrubý ho prosil v srpnu roku 1928 o radu týkající se jedné americké publikace, ve které měly vyjít ukázky jeho tvorby.³²⁷ Domníval se, že Malý o knize určitě bude vědět a nejspíš jí dokonce sám vlastní. Pokud by jí náhodou neměl, počítal s tím, že s jistotou ví, jak by se k ní Josef Hrubý mohl dostat, aby si z ní přinejmenším aspoň pořídil kopii.

V srpnu roku 1936 byl Jaromírovi Malému předán dotaz od zástupců Rakouské společnosti přátel exlibris.³²⁸ Její člen dr. Ankwitz Kleehoven připravoval publikaci mapující vývoj knižní značky v nástupnických státech po habsburské monarchii. Dával proto dohromady základní informace o stavu československé knižní značky a zájmu o ní. Chtěl získat jména současných sběratelů a také povědomí o nově vznikajících knižních titulech či časopiseckých studiích. Se všemi svými otázky se obrátil právě na Jaromíra Malého. To dokazuje, že se jednalo o vynikajícího znalce této problematiky.³²⁹

Velké zklamání přineslo Jaromíru Malému ono výše zmíněné rozdělení Československých sběratelů a přátel exlibris. Snažil se ve svých dopisech hojně prosazovat, aby k této situaci nedošlo, ale nepodařilo se mu to. Nedokázal všechny členy přesvědčit o nesprávnosti takového kroku. Mezi důvody proti němu uvedli ve společné korespondenci s Obrátem například to, že jich je pouhá hrstka a pokud se rozštěpí, rozštěpí se i jejich práce, vzniknou tak dva spolky, dva jejich listy a zájem o knižní značku se tak roztříští. Poukazoval také na to, že daleko větší státy s početnější základnou, jmenoval Německo nebo Anglii, mají spolek pouze jeden. Jenom Československo bude mít něco speciálního, „výjimečného“, nikoliv však pro stav bádání a sběratelství v rámci oboru knižní značky užitečného.³³⁰

V dopisech pozdější předseda spolku V. Rudl sice píše, že se mu nelíbí stagnace jejich spolku, poukazuje na to, že jejich sborník v podstatě nevychází, ale spojení s bibliofilem

---

³²⁶ SOkA Písek, Malý Jaromír PhDr. (1646)1891-1955, kart. 21, inv. č. 1145, Dopis Václava Rudla Jaromíru Malému, Mladá Boleslav 22. 5. 1929.

³²⁷ SOkA Písek, Malý Jaromír PhDr. (1646)1891-1955, kart. 16, inv. č. 606, Dopis Josefa Hrubého Jaromíru Malému, Praha 21. 8. 1928.

³²⁸ Dotaz mu přeposlal redaktor časopisu Výtvarná snaha Karel Herain.

³²⁹ , SOkA Písek, Malý Jaromír PhDr. (1646)1891-1955, kart. 16, inv. č. 560, Dopis Ankwitze Kleehovena, Grundsee 12. 8. 1936.

³³⁰ SOkA Písek, Malý Jaromír PhDr. (1646)1891-1955, kart. 20, inv. č. 1013, Dopis Karla Obrátla Jaromírovi Malému, nedatováno.

nepovažuje za rozumné. Dokázal by si dokonce představit i to, že by mohli společně vést jedno periodikum, které by sloužilo k prezentaci výsledků a práce obou spolků, byl však rozhodně proti spojení.³³¹

Uskupení exlibristů patřilo především ke konzervativní skupině, která měla ráda všechny akce v rámci svého okruhu zájmu pod kontrolou. Obávala se jednak možného rozmělnění činnosti, ale také její kvality. Důkazem může být dopis Obrátila z dubna roku 1937, kdy vysvětluje Jaromíru Malému, tehdejšímu náměstkovi předsedy spolku, své rozhodnutí vydat na jaře ročenku Exlibris, kterou sám sestavil a připravil k tisku, ovšem bez vědomí či souhlasu spolku.³³² Jeho práci však ostatní členové Československých sběratelů a přátel exlibris označili jako vpadnutí do zad. Obrátil se ve svých dopisech divil, čím se provinil, a zvažoval dokonce možnost při opakovaném nařčení podat na dotyčné osoby trestní oznámení a chtěl je popohnat před soud.

Mezi nejčastější činnosti jednotlivých sběratelů patřilo, jak je z dosavadní části kapitoly patrné, sbírání exlibris, případně je vystavovat. Docházelo tedy k častému zasílání a vypůjčování knižních značek. Někdy se tak mohlo stát, že si jednotliví sběratelé exlibris zapomněli soubory vrátit či za ně neodeslali majiteli požadovanou částku. Mohlo docházet i k soudním obsílkám a sporům.

Do jednoho z nich se dostal i Jaromír Malý v roce 1930. Jeho spor s dr. Novotným dokonce plnil stránky tehdejšího tisku a sám písecký regionalista se k němu vyjádřil v rámci své pravidelné hlídky v časopise Samostatnost.³³³

Celý spor vznikl kvůli zapůjčení třiceti exlibris smyslných námětů vytvořených A. Hofbauerem. Z jeho pozůstalosti je získal dr. Novotný a ten je zapůjčil právě Jaromíru Malému. Ten je zpracoval, ale pak na celou záležitost zapomněl a nereagoval ani na upomínky a žádosti, aby je svému kolegovi vrátil. Když už si na celou záležitost udělal čas, zjistil, že požadovaný soubor nemůže naléznout. Protože pak mezi nimi došlo i k osobním sporům, podal dr. Novotný na Jaromíra Malého trestní oznámení a nechal ho předvolat k soudu.³³⁴

---

³³¹ TAMTÉŽ.

³³² TAMTÉŽ, kart. 20, inv. č. 1013, Dopis Karla Obrátila Jaromírovi Malému, 16. 4. 1937.

³³³ Vyjádření vyšlo 14. 11. 1930.

³³⁴ TAMTÉŽ, kart. 1, inv. č. 50, Soud s dr. Miroslavem Novotným o erotická exlibris, 1930.

Soudní přelíčení způsobilo vcelku velký rozruch. Šlo především o smyslná, v podstatě erotická vyobrazení na ztracených exlibris. Při jejich popisu v rámci soudu musel advokát Resel, jak píše Jaromír Malý, *použít termínů pro soudní síň zcela neobvyklých*.³³⁵

Jaromír Malý se snažil celou věc vyřešit. Jelikož zjistil, že požadovaný soubor nemá, rozhodl se ho sehnat pomocí svých styků mezi dalšími sběrateli, což se mu nakonec podařilo, i když na horším papíře než byl zapůjčený soubor. Získané knižní značky pak dr. Novotnému odevzdal. Problém činilo také to, že podatel žaloby chtěl za ztracený soubor knižních značek vyplatit 3000 Kč, to měla být jejich skutečná cena. Přičemž Jaromíru Malému se podařilo sehnat celou sbírku za 150 Kč a s ohodnocením dr. Novotného proto jednoznačně nesouhlasil. Celý spor se nakonec vyřešil předáním souboru nově získaných značek, ale i přesto musel Jaromír Malý kvůli celé věci k výsledku a jeho jméno se dostalo do denního tisku.³³⁶

Celý spor však nevznikl kvůli snaze píseckého rodáka se obohatit, či snad dr. Novotného okrást. Roli zde hrála spíše jeho pracovní vytíženost, dále také jeho kulturní rozhled a touha po nových knihách, exlibris i jiném. Mezi zásobami starých a neustálým přísunem nových knih, se pak mohlo snadno stát, že určitý soubor značek se v množství jeho sbírek jednoduše ztratil. Jak sám Jaromír Malý konstatuje, celá věc ho samozřejmě mrzí, ale na druhou stranu se takové věci lidem stávaly a stávat se jistě budou i nadále. Samotný žalobce dr. Novotný ztratil jednu z knih Knihovny Národního shromáždění a musel za ni pořídit náhradu. Na rozdíl od něj s tímto řešením však neměl její tehdejší ředitel, právě Jaromír Malý, žádný problém a považoval tak celou záležitost za uzavřenou.³³⁷

Jaromíra Malého spíše mrzelo to, že se sice mezi publicisty zvýšil zájem o knižní značku, ale šlo jim spíše o průběh procesu. Novináře zajímal hlavně obsah exlibris a snažili se najít na celém sporu nějakou senzaci. Jejich prvotním zájmem, pokud se nejednalo o specializovaná periodika, rozhodně knižní značka nebyla.

---

³³⁵ SOkA Písek, Malý Jaromír PhDr. (1646)1891-1955, kart. 1, inv. č. 50, Soud s dr. Miroslavem Novotným o erotická exlibris, 1930.

³³⁶ TAMTÉŽ.

³³⁷ TAMTÉŽ.

Jaromír Malý - Exlibris českého humanisty Jana Hodějovského z Hodějova ze XVI. století

Kromě přednáškové činnosti o problematice exlibris či samotného sbírání knižní značek, publikoval Jaromír Malý k tomuto tématu i několik článků a studií. Mezi nejzajímavější, mezi exlibristy a jeho známými nejvíce ceněnou práci patřila jeho studie o knižní značce Jana Hodějovského z Hodějova, která vyšla jako útlá patnáctistránková publikace v roce 1928. Za jejím zveřejněním stál Kroužek českých exlibristů, v rámci edice *Knihovna pro exlibris* byla tato publikace vydána jako třetí svazek edice.³³⁸

Jaromír Malý využil své získané znalosti a informace z předešlého výzkumu o daném tématu. Přednášel již o Janu Hodějovském z Hodějova 8. 3. 1925 na schůzi Kroužku českých exlibristů³³⁹ či sepsal o jeho činnosti krátké zprávy do dvou čísel *Otavana*.³⁴⁰

Ve středu jeho zájmu stála knihovna Jana Hodějovského z Hodějova, která patřila za jeho života (1496-1566)³⁴¹ mezi jedny z nejvýznamnějších humanistických knihoven. Autor jí srovnával pouze s dalšími třemi podobnými knihovnami té doby, s knihovnou Bohuslava Hasištejnského z Lobkovic, s knihovnou Petra Voka z Rožmberka a s knihovnou Karla staršího ze Žerotína.³⁴²

Bohužel autorem popisovaná knihovna jihočeského humanisty Jana Hodějovského se do dnešní doby nezachovala a zanikla během 17. století. Informace o velikosti knihovny tak lze získat především z básnických sbírek *Farragines* z roku 1561 a 1562. Jejimi autory se stali literáti, jež si Jan Hodějovský zval na své sídlo do Řepice, kam se po vzdání se úřadu u dvora v roce 1555 odstěhoval. V Řepici pak vzniklo zajímavé kulturní humanistické centrum jižních Čech. Dvůr postaršího šlechtice poskytoval zázemí a útočiště umění a pozvaní umělci se svému mecenáši odvděčili řadou oslavných básní, ve kterých nezapomněli velebeni ani jeho velkou knihovnu.³⁴³

Jan Hodějovský měl svou knižní sbírku na dvou místech. Jednu část umístil v Praze. Zde ji však zničil v roce 1541 požár. Druhou měl pak uloženou ve zvláštní místnosti na svém panství v Řepici, kde nechal pro knihy zříditi klenutou místnost.³⁴⁴

---

³³⁸ Jaromír Malý, *Exlibris českého humanisty Jana Hodějovského z Hodějova ze XVI. století*, Praha 1928, s. 5.

³³⁹ Přednášel v rámci schůze Kroužku českých exlibristů.

³⁴⁰ Články publikoval v čísle 4 a 6 *Otavana* IX.

³⁴¹ Josef Vichr, *Dějiny rodu Hodějovských z Hodějova*, Kraselov 2002.

³⁴² Jaromír Malý, *Exlibris*, s. 5.

³⁴³ Jan Cvrček, *Jan starší z Hodějova na Řepici*, *Naše noviny*, 1982, s. 20-21.

³⁴⁴ Jaromír Malý *Exlibris*, s. 6.

Jan Hodějovský byl čtyřikrát ženatý, ale žádného mužského potomka se nedočkal. V rodové linii tak panství zdělili jeho příbuzní. Za stavovského povstání se postavili Hodějovští z Hodějova na stranu stavů a po bělohorské porážce museli zemi opustit. Řepické sídlo bylo dobito a vypáleno do základu a právě v této době zmizely i zprávy o knihovně.³⁴⁵

Jaromír Malý se však pokusil na základě studia pramenů a i pomocí čilé korespondence s archiváři a muzejníky objevit stopy po knihovně jihočeského humanisty. Zdařilo se mu to aspoň částečně, a tak ve své práci mohl zveřejnit a popsat čtyři výtisky dané knihovny, zdobené exlibris Jana Hodějovského z Hodějova.³⁴⁶

Dvě z popisovaných exlibris našel Jaromír v knihovnách. Jednalo se o univerzitní knihovnu v Praze a o knihovnu Strahovského kláštera. Další z částí hodějovské knihovny objevil v muzeu v Klatovech. Na poslední zlomek ho upozornil jeho přítel archivář František Teplý. Ten zjistil, že má ve svém vlastnictví a sbírkách uloženu i jednu z knih opatřenou knižní značkou humanisty z Řepice. Napsal tedy Jaromíru Malému, aby si dotyčný exemplář přijel prozkoumat.³⁴⁷

Autor ve své práci představil každou získanou knihu a knižní značku jednotlivě. Nejdříve popsal, kde se exlibris nachází. Dále se zaměřil na způsob vyobrazení knižní značky a popsal možný textový doprovod, jehož jazykem byla ve zkoumaných položkách vždy latina.

Na závěr své publikace popsal Jaromír Malý možnosti, kam mohla knihovna Jana Hodějovského z Hodějova směřovat po ztrátě zpráv o její existenci a kde se dnes možná některé její části, pokud je nezničil požár, nachází. Kromě toho také vyjádřil naději, že se knihovnu podaří dát dohromady a obnoví se tak zajímavý a hodnotný kulturní celek, který Jan Hodějovský z Hodějova nashromáždil.

---

³⁴⁵ Jan Cvrček, Slavná minulost Řepice. Kruh básníků humanistické poezie na panství Jana staršího Hodějovského z Hodějova na řepickém panství, Strakonice. Kultura. Historie. Vlastivěda, Strakonice 1967, č. 5, s. 6-8.

³⁴⁶ Jaromír Malý, Exlibris, s. 7.

³⁴⁷ TAMTÉŽ, s. 9.

Závěr

Jaromír Malý patřil mezi osoby, které během svého života nikdy neztratily vztah k rodnému kraji. I když trávil od vysokoškolských studií život v podstatě v Praze, nikdy nezapomněl v době školních prázdnin nebo později o pracovní dovolené do Písku zavítat. Nejdříve se cílem jeho návštěv stávali rodiče a bratr, později ale vyhledával své rodiště také kvůli množství přátel a známých, které by jinak nemohl vidět.

Kromě toho, že se do svého kraje rád vracel, tak se o něj také živě zajímal a snažil se pro něj mnoho vykonat. Zakládal jeden z prvních krajinských spolků pro kulturní a hospodářskou podporu jižních Čech Prácheň. Snažil se pořádat četné přednášky o regionálních tématech a být kraji vždy nápomocen. Lze se i domnívat, že pokud bychom měli tu možnost a zeptali se ho, zda se po více než čtyřiceti letech v pražské metropoli cítil být Pražanem, odpověděl by, že ne. Jeho odpověď by byla jednoznačná, a to: „Jsem Jihočech nebo Písečan.“ Ve velkoměstě, jako byla Praha, se pohyboval Jaromír Malý prostě proto, že mu poskytovalo dobré pracovní příležitosti a kontakty s kulturní elitou. Na setkávání s ostatními kolegy s podobnými zájmy, jež se konávalo pravidelně v Pařížské kavárně, vzpomínal písecký rodák ve svých dopisech velmi často.

Jaromír Malý byl velmi svědomitou a pilnou osobností. Již za studií se snažil zapsat co nejvíce předmětů a pilně je navštěvoval. Dokázal strávit volné části všedního dne v knihovně, aby se mohl věnovat studiu a psát nejdříve seminární práce do navštěvovaných seminářů, později historicko-vědecká pojednání do různých periodik.

Svoji aktivitu ze studií si přenesl později do pracovního procesu. Díky tomu můžeme sledovat jeho rychlý pracovní postup. Vrcholem jeho snažení se pak stala pozice ředitele knihovny Národního shromáždění. I zde pracoval příkladně a byl pro ostatní svou pílí vzorem. Důkazem je jeho nástup do práce jen několik málo dní po návratu ze zajetí na konci druhé světové války. Nemeškal více, než bylo nutné, a hned, jak mu to zdravotní stav dovolil, vrátil se na své místo a do své pracovny.

Pokud bychom snad chtěli poukázat na nějaký nešvar píseckého regionalisty, mohli bychom zmínit právě onu enormní pracovitost a snahu věnovat se i několika projektům najednou. Pak se mohlo stát a Jaromíru Malému se to i často stávalo, že pro nedostatek času jednoduše nestíhal. Z jeho dopisů se dozvídáme často, že by potřeboval, aby den měl více než dvacet čtyři hodin a celkový počet dnů roku by dle něj chtěl rozšířit rovněž. Bohužel pro něj k této chronologické revoluci nedošlo, a tak se v korespondenci hojně setkáváme s tím, že je Jaromír Malý často od svých přátel nebo spolupracovníků kvůli něčemu urgován, jednalo se

například o pozdní odevzdání článků nebo slíbenou návštěvu. Problémy měl Jaromír Malý také s vrácením vypůjčených materiálů. Mnohdy jednoduše zapomněl, že si nějakou knihu nebo publikaci vypůjčil, a pak ho musel její majitel urgovat o její vrácení, písecký rodák poté vždy s omluvou tak učinil. Pro množství práce a povinností však tento jev nebyl ničím výjimečným. Snažil se s celým problémem bojovat pomocí vedení si osobních kalendářů se zápisy, ale ani ty nedokázaly problém vyřešit zcela.

Mimo tohoto nešvaru však nelze Jaromíru Malému v podstatě nic vytknout. V rámci dochovaných dopisů nebo vzpomínek jeho kamarádů, kolegů a spolupracovníků najdeme vždy jen kladné ohlasy. Jednalo se o aktivního a neúnavně pracujícího člověka pro věci a cíle, které si předsevzal. Navíc byl vždy ochotný pomoci, pokud byl požádán s řešením jakéhokoli problému. Mohl-li pomoci, neváhal. Jeho přátelé a členové spolků, kterých byl členem, věděli, že se na něj mohou spolehnout a obrátit, a činili tak velmi často.

Předkládaná diplomová práce se pokusila představit komplexně celou osobnost Jaromíra Malého, jeho život, zájmy a koníčky. Nebylo však možné učinit co nejhlubší sondu do všech oblastí jeho života. Více pozornosti by si určitě zasloužilo popsání jeho role v rámci prvního odboje za první světové války nebo poslední roky jeho života v závislosti na nových politických poměrech, které nastaly po únorovém převratu v roce 1948. Přesto si práce všímá co nejširšího množství aspektů života Jaromíra Malého a přináší o nich cenné informace, které lze v budoucnu dalším studiem rozšířit.

V královském městě Písek se narodila celá řada významných postav. Na některé je brán větší ohled, na jiné méně. Celá řada jich je připomínána a jejich památka je ctěna, na jiné se postupem doby zapomnělo. Osoba Jaromíra Malého byla určitě pro toto jihočeské město důležitá a Písek na svého rodáka může být hrdý. Prožil totiž velmi zajímavý život, naplněný rozmanitými zážitky a vykonal pro své rodiště, ale i celé jižní Čechy, mnoho důležitého. Vzpomínku na něj si tedy jistojistě nejen od Písku zaslouží.

Seznam zkratk

SOkA Písek	Státní okresní archiv Písek
ČPK	Časopis pokrokového studentstva
PR	Pokroková revue
Kart.	karton
Inv. č.	inventární číslo

Použitá literatura a prameny

Prameny nevydané

Státní okresní archiv Písek, Malý Jaromír PhDr., (1646)1891-1955(1973).

Státní okresní archiv Písek, Malý Jaromír PhDr., skartační řízení 2010, 1903-1955.

Státní okresní archiv Písek, Časopis Otavan Písek, (1907)1916-1937.

Seznam literatury

Adámek Jan, Stručné dějiny města Písek, Písek 1995.

Čáp Alois, Buchenwaldské zpěvy, Přerov 1946.

Cejpek Jiří a kol., Dějiny knihoven a knihovnictví, Praha 2002.

Cvrček Zdeněk-Jan, Strakonice, Strakonice 1989.

Dušek Tomáš - Kinský, Václav, Písek, Písek 2010.

Dvořák Jiří, K dějinám jihočeského regionalismu, Jihočeský sborník historický 64, 1995, s. 140-150.

Dvořák Jiří, K činnosti kanceláře Národohospodářského sboru jihočeského a jejího generálního tajemníka Jana Stockého, JSH 66-67, 1997-1998, s. 77-94.

Dvořák Jiří, Jižní Čechy jako region, Historická geografie 32, 2003, s. 135-181.

Dvořák František, Současné exlibris, Praha 1979.

Gruber Jan, Městská veřejná knihovna v Písku 1841-1941, Písek 1941.

Jedličková Ludmila, 160 let písecké knihovny a veřejného knihovnictví v Písku, Písek 2001.

Jirák Jan - Köpplová, Barbara. K vývoji novinářského povolání, in: Sborník Národního muzea v Praze. Řada C, Literární historie 51, 2006, č. 1-4, s. 19-27.

Kárný Miroslav, „Konečné řešení“, Praha 1991.

Kárník, Zdeněk, České země v éře První republiky, Praha 2000.

Kneidl Pravoslav, Z historie evropské knihy, Praha 1989.

Kolář Ondřej, Jihočeský regionalismus, Písek 1992.

Kolář Ondřej, Prácheňská otázka a Písek, Písek 1991

Kolář Ondřej, Písek. Jihočeské Atény, Písek 2012.

Kutnar František – Marek, Jaroslav, Přehledné dějiny českého a slovenského dějepisectví, Praha 2009.

Lipš František, Divadlo v Písku, Písek 1938.

Malíř Jiří: Staročeši a mladočeši v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, Brno 1998.

Malý Jaromír, Poznámky k dějinám českého ex libris, Praha 1949

Malý Jaromír, Exlibris českého humanisty Jana Hodějovského z Hodějova ze XVI. Století, Praha 1928.

Malý Jaromír, Před mezinárodním sjezdem knihovníků a přátel knihy v Praze, Praha 1926.

Malý Jaromír, K jihočeské otázce, Písek 1930.

Malý Jaromír, Paměti prof. Karla Ningra, Písek 1932.

Malý Jaromír, Knihovna Národního shromáždění, Praha 1921.

Malý Jaromír, A bourali vesele to Rakousko zpuchřelé, Praha 1929.

Malý Jaromír, Ex libris za ostnatými dráty, Praha 1947.

Malý Jaromír, Knihovědci a knihomilové, Praha 1951.

Novák Arne, Patero obrázků z dějiny knihy, Praha 1911.

Novák Arne- Novák, J., V., Přehledné dějiny literatury české, Brno 1995.

Ňorková Markéta, Fenomén exlibris na příkladu sběratele Mojžíra Helceleta a sbírky exlibris v Moravské galerii v Brně, Brno 2007.

Prášek Jiří, Písek, Písek 2006.

Pešta Jiří, Malý Jaromír PhDr. (1646)1891-1955(1973), Inventář, Písek 2004

Sedláček August, Děje prácheňského kraje, Písek 1926.

Sedláček August, Dějiny královského krajského města Písku nad Otavou, Písek 1930.

Strakatý Karel, Život a dílo PhDr. Jaromíra Malého, Praha 1955.

Strnad Jaroslav, Buchenwald varuje, Praha 1964.

Svoboda J., Pamětní list vydaný u příležitosti II. "Pracovního sjezdu" pořádaného kraj. sp. "Prácheň" v kr. městě Písku ve dnech 14., 15. a 16. srpna roku 1907, Praha 1907.

K cílům a prostředkům české politiky: (jednání 2. Sjezdu strany radikálně pokrokové dne 10. dubna 1898 v Praze), Praha 1898.

Šolle Zdeněk, Století české politiky, Praha 1998.

Urban Otto, Česká společnost 1848-1918, Praha 1989.

Urban Otto, Kapitalismus a česká společnost, Praha 1978.

Vencl Slavomil, Moderní české exlibris, Pelhřimov 1993.

Vojtěch Tomáš: Mladočeši a boj o politickou moc v Čechách, Praha 1980.

Votava Karel, Písecký regionalista Jaromír Malý, Písek 1987.

Zámečník Stanislav, To bylo Dachau, Praha 2003.

Almanach Prácheňského kraje. K dvacetiletému jubileu spolku Prácheň, Písek 1925.

K jihočeskému regionalismu. Zápis o jednání jubilejního a pracovního sjezdu krajinského spolku jihočeské mladé pokrokové inteligence z bývalého kraje prácheňského „Prácheň“, Strakonice 1921.

Seznam periodik

Časopis pokrokového studentstva 9-19, 1904-1913.

Pokroková revue. Měsíčník pro život kulturní, politický a sociální 8-10, 1911-1914.

Otavan. Státoprávně pokrokový týdeník pro král. město Písek a Pošumaví 31-35, 1909-19013.

Otavan. Měsíčník pro národní a kulturní a hospodářské zájmy král. města Písku a kraje Prácheňského 36-51, 1916-1936.

Internetové zdroje

<http://scb.wdr.cz/>

<http://www.sspe.cz/>

Seznam příloh

Příloha -1-	Seznam prací Jaromíra Malého, které vyšly samostatně
Příloha -2- 1916-1936	Seznam článků Jaromíra Malého uveřejněných v Otavanu v rozmezí let
Příloha -3-	Přehled základních životopisných dat Jaromíra Malého
Příloha -4-	4. I Fotografie Jaromíra Malého 4. II Křestní list a vysvědčení 4. III Pozvánky na plesy 4. IV Ukázky exlibris Jaromíra Malého 4. V Ukázky korespondence Jaromíra Malého 4. VI Oznámení o úmrtí Jaromíra Malého

1. Seznam prací Jaromíra Malého, které vyšly samostatně

Ke korespondenci Karla Hynka Máchy, Rokycany 1910.

Z počátků jihočeské žurnalistiky, Tábor 1911.

Město v lesích-královský Písek, Písek 1911.

Královské město Písek ve veřejném životě, Písek 1912.

Drahotín svobodný pán Villani, Písek 1918.

Knihovna Národního shromáždění, Praha 1921.

Antonín Žalud Vysokomýtský, Písek 1924.

Pamětní spis vydaný pro zachování celistvosti bývalého kraje prácheňského při chystané novelisaci župního rozdělení území republiky Československé, Písek 1924.

Kroužek českých exlibristů, Mladá Boleslav 1925.

Před Mezinárodním sjezdem knihovníků a přátel knihy v Praze, Praha 1926.

Zpráva Generálního jednatele Mezinárodního sjezdu knihovníků a přátel knihy v Praze 1926, Praha 1926.

Rapport du Secrétaire général du Congrès International des Bibliothécaires et des Amis du Livre, Praha 1926.

Das tschechische Exlibris, Praha 1926.

Státoprávní prohlášení poslance Antonína Kaliny z 30. května 1917, Praha 1927.

Z historie domácího odboje za války, Praha 1918.

Mezinárodní sjezd knihovníků a přátel knihy v Praze 1926, Praha 1926.

Exlibris českého humanisty Jana Hodějovského z Hodějova ze XVI. století, Praha 1928.

A bourali vesele to Rakousko zpuchřelé, Praha 1929.

K jihočeské otázce, Písek 1930.

Čtyři doby bibliofilovi, Praha 1932.

Pardubický perník, Praha 1931.

Paměti prof. Karla Ningra, Písek 1932.

Výstava českého exlibris a supralibros v Praze 1929, Praha 1926.

Kulturní činnost Karla Stanislava Sokola, Praha 1933.

Pamětní deska domácího odboje v Písku, Písek 1935.

Deklarant JUDr. Jan Strakatý. K 100. výročí jeho narození. Praha 1936.

Zvíkov, král českých hradů, Písek 1935.

Karel Hynek Mácha, Život a dílo, Praha 1936.

Písecká literární tradice, Písek 1938.

Z dějin píseckého knihtisku a novinářství, Písek 1939.

Albrechtický hřbitůvek, Praha 1946.

První časopis na venkově v Čechách, Písek 1947.

Ex libris za ostnatými dráty, Praha 1947.

Adolf Heyduk: Karyatidy, Praha 1948.

Poznámky k dějinám českého ex libris, Praha 1949.

Knihovědci a knihomilové, Praha 1951.

2. Seznam článků Jaromíra Malého uveřejněných v Otavanu v rozmezí let 1916-1936

Název článku	Počet částí	Vyšlo
Zvolení prvního českého purkmistra královského města Písku	4	březen, duben-1916 únor, leden 1917
K počátkům okr. Samosprávy v království českém před padesáti lety	4	květen, listopad-1916 prosinec, únor- 1917
Z historie studentstva na Prácheňsku	1	září-1916
K padesátinám Antona Klášterského	1	říjen-1916
Jan Pravoslav Koubek a jeho podoba	1	duben- 1917
K vlastivědě Prácheňska	1	březen- 1918
Drahotín svobodný pán Villani	1	březen- 1918
Jiráskova národní přísaha	1	duben- 1918
Jihočeská otázka v dnešní době	1	červen 1919
Založení píseckého poutníka od Otavy před 60 lety	3	listopad, prosinec, únor-1919
Jak se šířila v době předbřeznové česká kniha	2	listopad, leden- 1921
Antonín Žalud Vysokomýtský a jeho Prácheňský týdeník z r. 1848	3	červenec, září, prosinec-1922
Drobná jihočeská Smetanina	1	srpen- 1924
Velká rek Žižka a husitský chorál v c. k. úředním listě z doby Meternichovy	1	duben- 1925
Za Theodorem Kopecským	1	září- 1927
Za JUDr. Ladislavem Šebkem	1	duben- 1928
Jubileum píseckého gymnázia	2	leden, duben-1929
Za profesorem Karlem Janouškem	1	srpen- 1929
K 60 narozeninám prof. Fr. Křemena	1	červenec- 1930
Alois Jirásek	1	červenec- 1939
K historii píseckého gymnázia	3	prosinec, září- 1930 prosinec- 1931
Památce Antonína Kaliny, nezapomenutelného sokolského pracovníka a politického vůdce Prácheňska	1	červen- 1933

Staré Ottovské divadlo v Písku	1	červen- 1933
Odhalení pamětní desky spis. Dr. T. Čapkovi v Chrástovicích	1	červen- 1933
K stým narozeninám vynikajícího českého politika Ant. O. Zeithammera	1	červenec- 1933
Dr. Al. Rašín	1	říjen- 1934
Blatenské slavnosti ve dnech 13-15. srpna 1933	1	říjen- 1934
Ochrana památek v Píseckém kraji	1	říjen- 1934
Kulturní a samosprávný pracovník František Lipš šedesátníkem	1	leden- 1936
Jana Jiříkovského pamětní deska domácího odboje na budově nové spořitelny v Písku	1	leden- 1936
Významné jubileum města Písku	1	leden- 1936

3. Přehled základních životopisných dat Jaromíra Malého

1885- narození v Písku 14. března

1895-1903- studium na gymnáziu v Písku

1903- zápis na filozofickou fakultu UK v Praze

1904- pobyt v zimním semestru v zahraničí na univerzitě v Tübingen

1905- pobyt v letním semestru na univerzitě v Mnichově

1905- podílí se na založení krajinského spolku Prácheň

1905-1906- redaktor studentského věstníku

1906-1907 redaktor Časopisu pokrokového studentstva

1908- redaktor sborníku Snahy generace

1909-1912- redaktor časopisu Samostatnost

1912- úředník účtárny Zemského výboru

1913-1914- redaktor Pokrokové revue. Měsíčník pro život kulturní, politický a sociální

1916- stál u založení časopisu Otavan, vedl ho do roku 1936

1918- člen Národního výboru československého

1919-10. října sňatek s Melanií Špíglovou

1924-1925-vydává knihovničku Otavana

1925- promován na PhDr.

1936- konzervátor pro politický okres Písek

1939-1945- pobyt v koncentračních táborech Dachau, Buchenwald, Sachsenhausen

1945- 22. května návrat do Prahy

1946- jmenován ředitelem knihovny Národního shromáždění, lektor žurnalistiky na UK v Praze

1948- odchod do důchodu

1955- 26. října zemřel v Praze

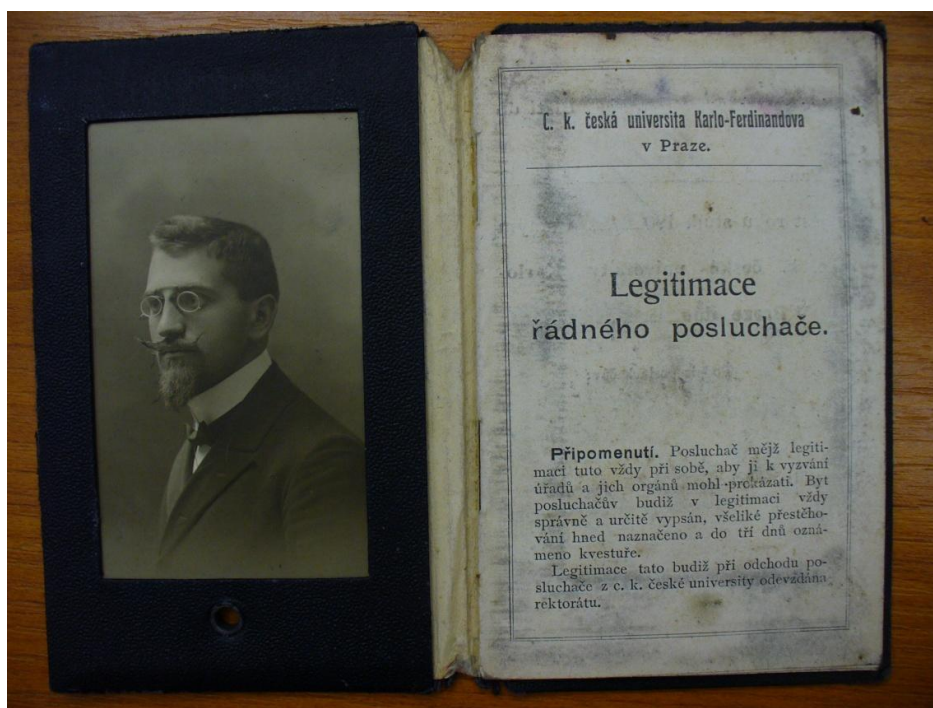

4. Fotografický materiál

4. I Fotografie Jaromíra Malého

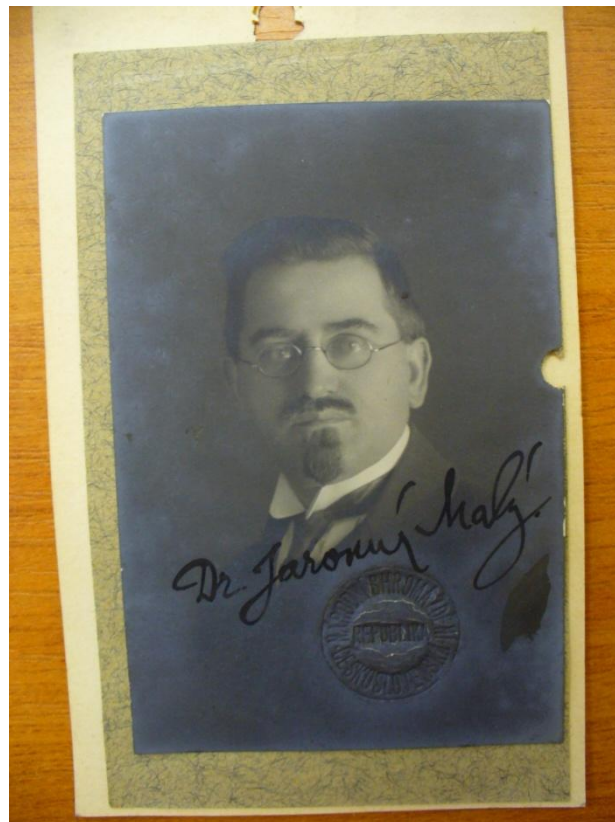
(fotografie Jaromíra Malého na vysokoškolské studijní legitimaci z 30. září 1904)

(fotografie Jaromíra Malého na vysokoškolské studijní legitimaci z roku 1918)

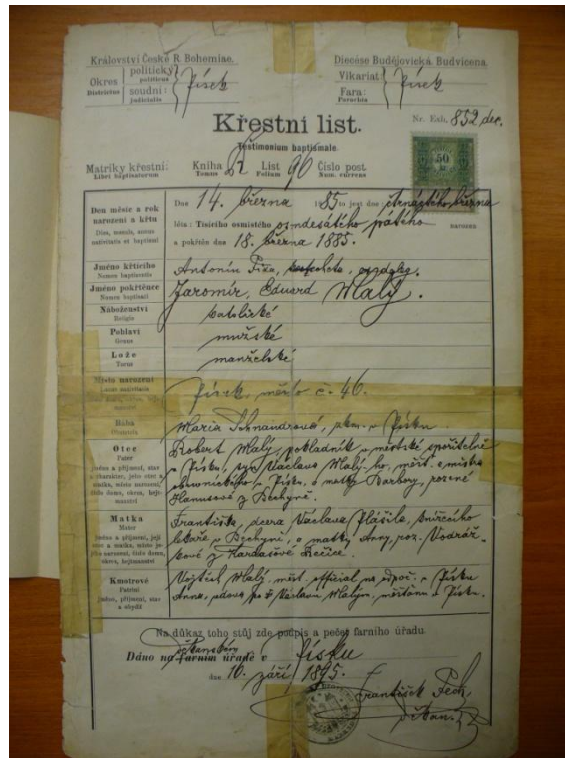
(fotografie Jaromíra Malého na průkazce na elektrickou dráhu z roku 1937)

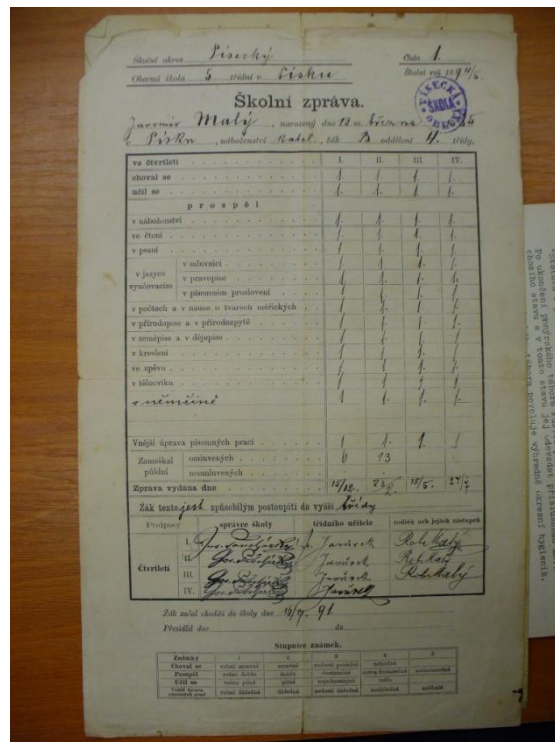
(fotografie Jaromíra Malého z legitimace do Národní univerzitní knihovny z roku 1954)

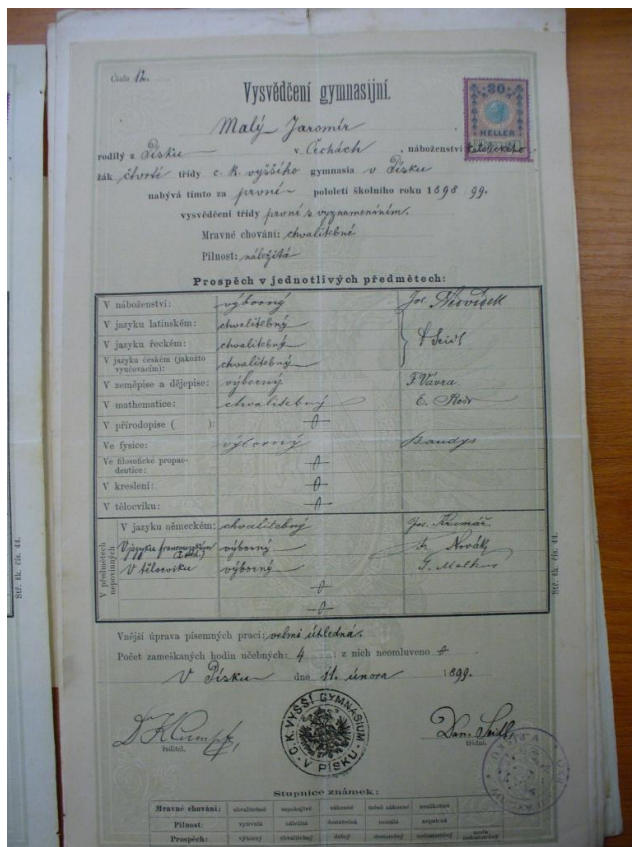
4. II Křestní list a vysvědčení

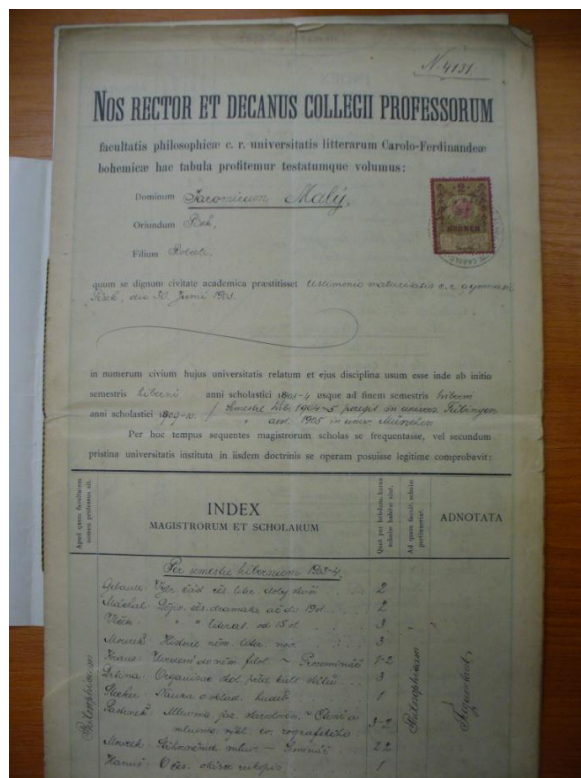
(křestní list Jaromíra Malého z 16. září 1896)

(vysvědčení Jaromíra Malého ze čtvrté třídy ze školního roku 1894/1895)

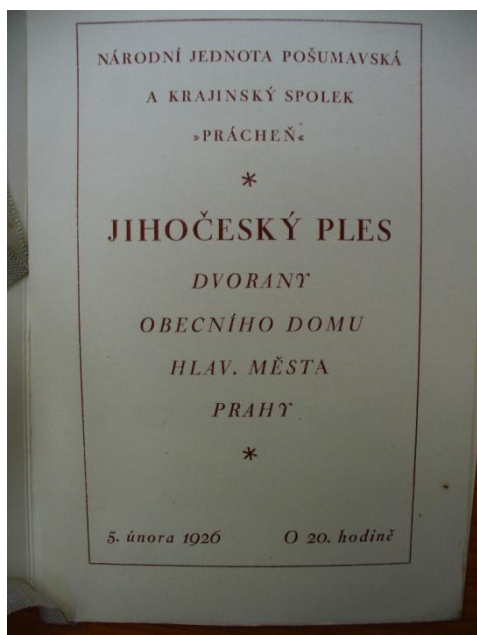

(vysvědčení Jaromíra Malého z prvního ročníku gymnázia za ročník 1898/1899)

(Index Jaromíra Malého ze studií na Karlo-Ferdinandově univerzitě z akademického roku 1904/1905)

4. III Pozvánky na plesy

(pozdávka na Jihočeský ples 5. 2. 1926)

(pozdávka na Jihočeský ples 6. 2. 1923)

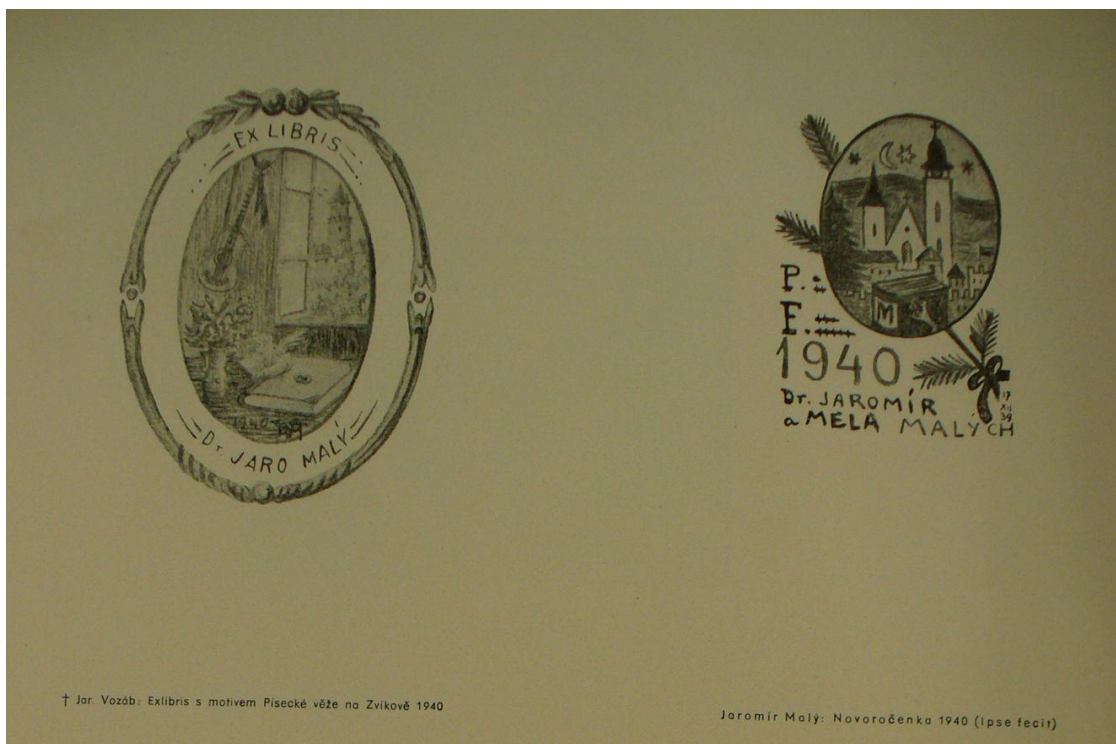
(pozdávka na Jihoslovanský ples 13. 2. 1936)

(pozdávka na Ples Syndikátu československých novinářů 9. 1 932)

4. IV Ukázky exlibris Jaromíra Malého

(Exlibris Jaromíra Malého)

(exlibris Jaromíra Malého)

4. V Ukázky korespondence Jaromíra Malého

29. února 1904.

Drahý otče!

Právě jsem obdržel tvůj listek s lakonickou odpovědí na můj dotaz stran indexu. Nemám tudíž dle něho na Moravu nic posílat. Vše jsem měl připraveno: revers podepsán, přílohy opatřeny knačkami, rovněž index (který - mimochodem řečeno, je při každém semestru 30 h školováním), addressa na ř. výbor napsána. Jen jsem čekal na Tvoji odpověď stran indexu. Po 8 hod. přijde pošta, dle odpovědi bych ihned korespondenci na poštu, takže do 4 h nejdele odp. by žádost byla na místě, tudíž ještě více. Ovšem listek tvůj píše, abych nic neposílal, ale jeho lakonická slova mne poněkud káraji. Snad mi nemyslíš, tatínku, že svým dotazem stran indexu jsem chtěl věc pozdržet? Nebo snad mi nemyslíš, že měber řeči za stěpeňdium nějaké žádost? Půh uchovej! Já vím, že na mě platíte dost, že dále nyní budu potřebovat více, totiž na knihy, vim, že by taková nějaká podpora - zejména, když dím je padlím - byla velice vítaná!

(dopis Jaromíra Malého rodičům z 29. 2. 1904)

Můj otče do "nějaké věci"?

Bylo by snad dobře poslat nějakou věc, třeba vše, mávám ob. škol v okolí a fašáním. Různobné pale aspon lističkami jako: p. Škubla, řídil v Pulimí, Stanislav Brychta, řídil v hypseu p. p. Prohru, J. Hasel-Pišky, J. Steiner, řídil učitel v Sudovicích v Ravičej.

Od p. prof. Kapičky odpovídat nejde. Bal jsem dale prof. Dr. Šilbikovi, příteli prof. Dr. Kasimovovi, prof. Šk. p. D. Jozkovi a píši prof. Š. Jachymalovi (stran kult. referátů ve spisech o O. svazem, kde je kol. Z. ve výboru).

Vinětka pro škole drom nedosta. Tež nemám, co je s nimpertním obřádkem od Dr. Bnd. Doprovod (několik řádek) k obřádku moha pít (ovšem dle instrukcí od dr. B.), což obřádek mvidim. - Jak bude velký (celá škola)? - A co ten J. š.?

Jak bude inseti?

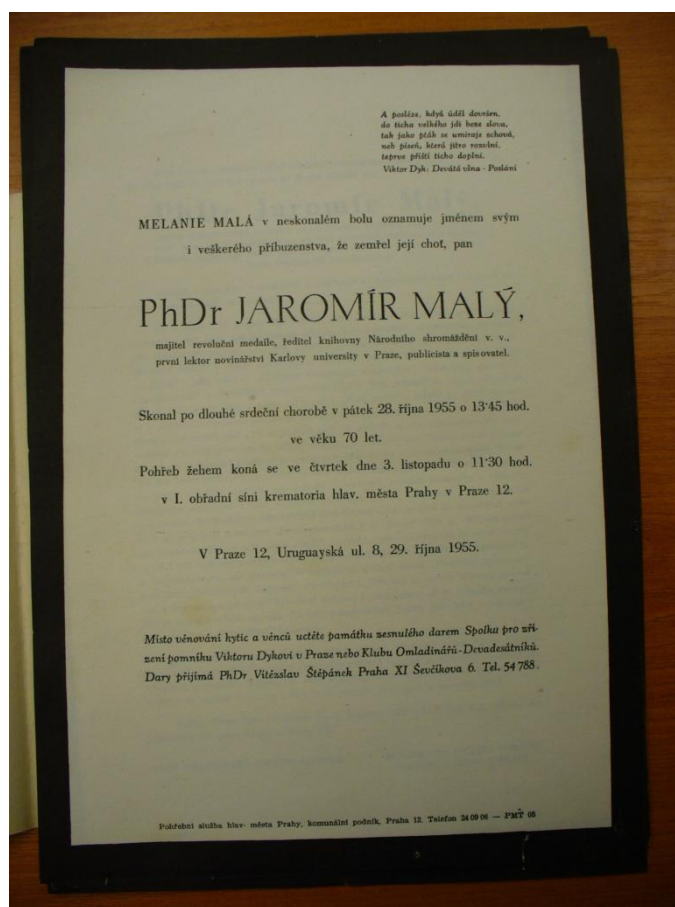
Tyho dny mne napadlo radodit do listu "Krátký předěl" "et libris" vim o drom (prof. Kienena od prof. Klemenšického na p.).

Jak se vede p. symon?

S vědomím a předáním Váš Jaromír Malý.

(část dopisu Jaromíra Malého Theodoru Kopeckému)

4. VI Oznámení o úmrtí Jaromíra Malého

(oznámení o úmrtí Jaromíra Malého)